

Lähettäjä: mari.paananen@oikeus.fi käyttäjän hameenlinna.hao@oikeus.fi
puolesta
Lähetetty: tiistai 23. maaliskuuta 2021 15.05
Vastaanottaja: Kirjaamo_Lahti
Aihe: Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö Lahden
kaupunginhallitukselle 20390/2021 ja 20402/2021
Liitteet: HMLHAO_lausuntopyyntö_Lahden_kaupunginhallitukselle_20390_ja_20402_2021.pdf

Hei,

Ohessa liitteenä Hämeenlinnan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö Lahden kaupunginhallitukselle.

Tätä saatetta tai sen liitteitä ei tarvitse palauttaa. Mikäli mahdollista, pyydämme toimittamaan lausunnon ja pyydetyt asiakirjat sähköisesti virastopostiin hameenlinna.hao@oikeus.fi.

Ystävällisin terveisin,
Kaisa Mäkelä
lainkäyttösihteeri

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
Puh: 029 56 42210
Fax: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Tämä viesti voi sisältää luottamuksellista tietoa. Mikäli ette ole viestissä tarkoitettu vastaanottaja, olkaa hyvä ja ilmoittakaa siitä lähettäjälle ja poistakaa viesti välittömästi.

Detta meddelande kan innehålla konfidentiell information. Ifall ni inte är meddelandets avsedda mottagare, vänligen informera avsändaren om detta och radera meddelandet omedelbart.

This message may contain confidential information. If you are not the intended recipient, please notify the sender and delete the message immediately.

Vastaanottaja

Lahden kaupunginhallitus

Muutoksenhaunainen päätös

Lahden kaupunginvaltuusto, 25.01.2021 § 14

Valittajat

Salpausselän luonnonystävä ry
Jokimaan Omakotiyhdistys ry

LAUSUNTOPYYNTÖ

1. Hämeenlinnan hallinto-oikeus kehottaa oheisten valitusten johdosta antamaan lausunnon tai, jos hallintosääntö sitä edellyttää, hankkimaan valtuuston lausunnon. Lausunnossa tulee antaa selostus asiasta, vastata oikeudenkäynnin osapuolen esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausua esitetystä selvityksestä.
2. Lausuntoon on liitettävä alkuperäisinä tai jäljennöksinä valituksenalaisen päätöksen perusteena olevat asiakirjat. Näitä asiakirjoja ovat:
 - valtuuston hyväksymismerkinnällä varustettu värillinen kaavakartta kaavamerkintöineen ja -määräyksineen
 - kaavaselostus lopullisessa muodossaan
 - mahdolliset luonto- ja ympäristövaikutusselvitykset
 - kaikki muut päätöksen perusteena olevat asiakirjat.

Lausunto ja asiakirjat on toimitettava hallinto-oikeudelle **viimeistään 30.4.2021**.

Tätä lähetettä tai sen liitteitä ei tarvitse palauttaa. Mikäli mahdollista, pyydämme toimittamaan lausunnon ja pyydetyt asiakirjat sähköisesti virastopostiin hameenlinna.hao@oikeus.fi. Sähköisesti lähetettyjä asiakirjoja ei tarvitse lähettää lisäksi postitse. Jos jäljennökset hallinto-oikeuden lähettämistä valitusasiakirjoista on oheistettu lausunnon antamista koskevan päätöspöytäkirjan liitteeksi, pyydämme, että näitä jäljennöksiä ei lähetetä hallinto-oikeuteen.

Hallinto-oikeudessa asiaa hoitaa hallinto-oikeustuomari Ria Savolainen.

Kaisa Mäkelä
lainkäyttösihteeri

Yhteystiedot:
Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinvaihte: 029 56 42200
Faksi: 029 56 42269

Sähköiset yhteystiedot
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa puhelusta peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Salpausselän luonnonystävät ryPuheenjohtaja [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**Hämeenlinnan hallinto-oikeus**

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

hameenlinna.hao@oikeus.fi**HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS**

Valitus Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 tekemästä päätöksestä § 14, joka koskee Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) hyväksymistä

Vaatus

Pyydämme Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kumoamaan Lahden kaupunginvaltuuston 25.1.2021 tekemän päätöksen §14 hyväksyä Lahden yleiskaavan 2030 Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) vastaisena ja palauttamaan Lahden yleiskaavan uudelleen valmisteltavaksi niiltä osin, joita olemme nostaneet valitusperusteissamme, koska yleiskaava on MRL 5 § ja 9 § sekä 22 § vastainen ja maakuntakaavan vastainen (MRL 32 §), eikä se täytä yleiskaavaa koskevia sisältövaatimuksia (MRL 39 §) sekä luonnonsuojelulain (LSL 49 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 1 §) kaikkia vaatimuksia.

Valitusperusteet

Viittaamme lähinnä seuraaviin MRL pykäliin:

MRL 5 §:ssä alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittäviin vaikutusten arviointiin perustuen edistää mm.

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisestitoimivan ja eri väestöryhmiä, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista,
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista,
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luontoarvojen säilymistä,
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä ja
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä

MRL 9 § ja MRA 1 § mukaan ympäristövaikutuksia pitää selvittää kaavaa laadittaessa ja koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan olevan vaikutuksia.

MRL 22 §:n valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tukee ja edistää MRL 5 §:n momentteja, kuten tyydyttävää elin- ja toimintaympäristöä, luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä, kulttuuriarvojen vaalimista, ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä.

MRL 32 § mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa, ettei yleiskaavalla ei saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

MRL 39 §:n mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon (MRL 32 §). Lisäksi otettava huomioon mm. yhdyskuntarakeenteen ekologinen kestävyys, mahdollisuudet turvalliseen terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön, ympäristöhaittojen vähentäminen, rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarojen vaaliminen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

LSL 49 § ja MRA 1 § mukaan liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja on huomioitava maankäytönsuunnittelussa.

1. Yleiskaava on Pippon alueen osalta MRL:n vastainen

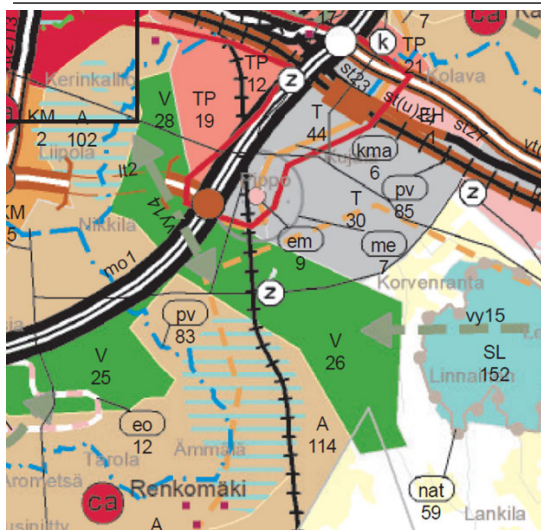
Yleiskaavassa 2021 (kuva 2) on Pippon alueelle toteutettu laaja elinkeinoelämän T-alue (T-22), joka laajentaa nykyisessä yleiskaavassa (kuva 5) olevaa elinkeinoelämän aluetta merkittävästi. Alue peittää uudessa yleiskaavassa merkittävän osan Päijät-Hämeen maakuntakaavaan merkitystä maakunnallisesta viherväylästä (kuva 1). T-22 alueen sisällä on merkittäviä luonnon monimuotoisuuden kohteita (kuva 3, selitteet kuva 4), joita ei ole merkitty uudelle oikeusvaikutteiselle 2021 yleiskaavakartalle (kuva 2). Yleiskaavan 2021 ehdotusvaiheessa on annettu lukuisia lausuntoja, joista Pippon alueen osalta merkittävin on Hämeen ELY -keskuksen lausunto (Liite 1). ELY-keskus on antanut tuon lausuntonsa yleiskaavan ehdotusvaiheessa 31.8. 2020. Pippon alueella ehdotusvaiheen kaavakartta näkyy kuvassa 6.

Pippon alueen osalta tämä valitus perustuukin osittain ELY-keskuksen lausuntoihin ja erityisesti ehdotusvaiheen lausuntoon asiassa. Seuraavassa käydään läpi se, miksi valituksenalainen Lahden kaupungin yleiskaava 2021 on Pippon alueen osalta lainvastainen.

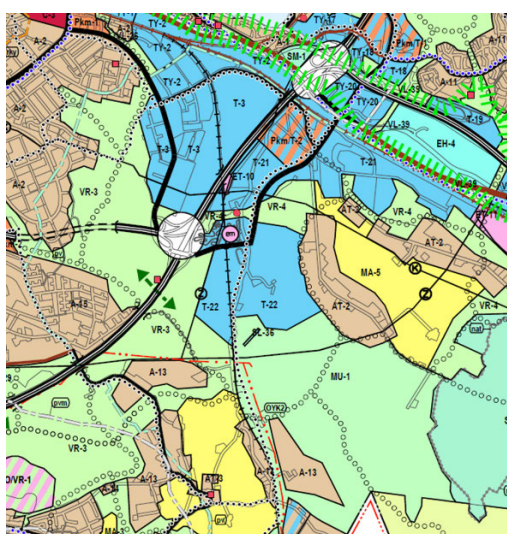
1.1. Yleiskaavaehdotuksen sisältövaatimukset, maakuntakaava ja valtakunnalliset alueidenkäyttövaatimukset

Yleiskaavaehdotus ei täytä alla kuvatuilta osin MRL 39 §:n sisältövaatimuksia eikä sitä laadittaessa ole otettu kaikilta osin huomioon maakuntakaavaa ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden asettamia velvoitteita. Riittävät selvitykset puuttuvat paikoin, eikä kaava perustu merkittäviä vaikutuksia arvioivaan suunnitteluun (MRL 9 §). Kaavaehdotus (Y-203) on siten MRL:n vastainen ja se tulee hylätä vaatimiltamme osin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n 1 momentin mukaisesti maakuntakaavan tulee olla ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Päijät-Hämeen maakuntakaavaan on merkitty V-alueina merkittävät maakunnalliset viherväylät. Maakuntakaavaa ja Lahden suunta yleiskaavaa rinnakkain verrattaessa (alla) huomataan, että Lahden yleiskaava ei toteuta maakuntakaava asiassa. Yleiskaavaa valmisteltaessa ei ole otettu huomioon maakuntakaavan ohjeistavaa roolia ja sininen T-22 alue katkaisee maakunnallisen viherväylän (vihreä VR-3 alue) jokseenkin kokonaan.

Kuva 1 Pääjät-Hämeen voimassa oleva maakuntakaava ja viheralue

Kuva 2 Lahden yleiskaava 2021

Maakuntakaava ei näin ollen ole ollut maankäyttö- ja rakennuslain 39 §:n I momentin mukaisesti riittäväällä tavalla ohjeena yleiskaavaa laadittaessa.

1.2. Luonnon monimuotoisuuden alueet yleiskaavassa

Luonnon monimuotoisuuden alueita ei ole merkitty oikeusvaikutteiselle kaavakartalle vaan ainoastaan teemakartalle, mikä ei täytä MRL 39 § sisältövaatimuksia tältä osin. Mm. Hämeen ELY-keskus on todennut ehdotusvaiheen lausunnossa 31.8. 2020 seuraavaa:

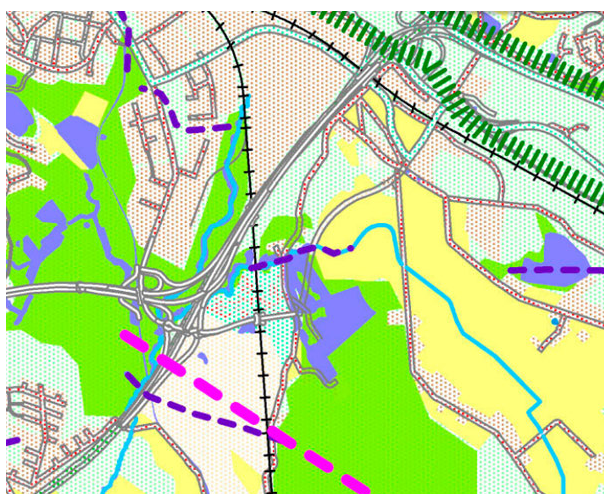
”Hämeen ELY-keskus esittää luonnon monimuotoisuuskohteiden ja suojeluarvojen huomioon ottamista kaavaehdotuksessa vastaavalla tavalla, mitä kulttuuriympäristökokonaisuuksista on yllä todettu. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaehdotus ei nykyisillä merkinnöillä ja määräyksillä edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä riittäväällä tavalla ja yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti. Kaavamerkintöjä ja/tai määräyksiä tulee tästä osin täsmentää, jotta kaava toteuttaa myös valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämiseksi.”

Ko. kulttuuriympäristökokonaisuuksista Hämeen ELY-keskus totesi (s.4) samassa lausunnossa oheisesti:

”Liitekarta ja sen kohdeluettelo on hyvä, selkeä ja kattava yhteenveto suunnittelualan kulttuuriympäristöstä. Kaavan laatijan tavoite seuraavan yleiskaavan esittämisestä useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla täydentyvine sisältöineen on mahdollinen ja digitaalisen kaavoituksen edetessä myös hyvin toimiva ratkaisu. Tulevien kierrosten oikeusvaikutteiset teemakartat eivät kuitenkaan ole ratkaisu nyt laadittavan yleiskaavan sisältövaatimusten toteutumiseen. Kaavamerkintöjen ja määräysten ja niiden kohdentumisen tulee olla mahdollisimman yksiselitteistä ja selkeää, jotta niiden sisältö, vaikutukset ja kohtuullisuus on arvioitavissa. Kulttuuriympäristön esittäminen tällä yleiskaavakierroksella liitekartalla, johon kaavamääräyksellä yleisesti viitataan, ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan turvaa riittävällä tavalla maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävän kulttuuriympäristön huomioon ottamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja eri toimintojen yhteensovittamisessa. Koska määräys ei kohdennu kaavakartassa esitettyyn alueeseen tai kohteeseen, ja viittaus teemakarttaan on tulkinnanvarainen, jää sen oikeudellinen merkitys epäselväksi.

ELY-keskus katsoo, että kaavaa tai kaavamääräystä tulee ennen sen hyväksymistä tarkistaa, jotta kaavaehdotus täyttää yleiskaavan sisältövaatimuksen rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimisesta. Mikäli teemakartta ei ole oikeusvaikutteinen, tulee siinä esitetyt kulttuuriympäristökokonaisuudet todeta oikeusvaikutteiseksi kaavakartan määräyksellä, esim.: ”Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MARY) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava kulttuuriympäristöt-teemakartalta oikeusvaikutteisina huomioon.” Teemakarttaan tulee lisätä tieto sen liittymisestä tietyntä ajankohtana hyväksyttävään yleiskaavaan, ja kaavakarttaan tieto siihen liittyvästä kulttuuriympäristö-teemakartasta.”

Kuten ELY-keskus toteaa, luonnon monimuotoisuuskohteiden merkintöihin ja teemakarttojen oikeusvaikutteisuuteen pitäisi päteä sama kuin kulttuuriympäristökohteisiin.

Kuva 3 Luonnon monimuotoisuuden kohteet 2021 teemakartalla

LAHTI

Lahden suunta -työ 2017-2020

YLEISKAAVA 2030

Y-203 EHDOTUS 21.12.2020

Teemakartta ja kohdeluettelo 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet

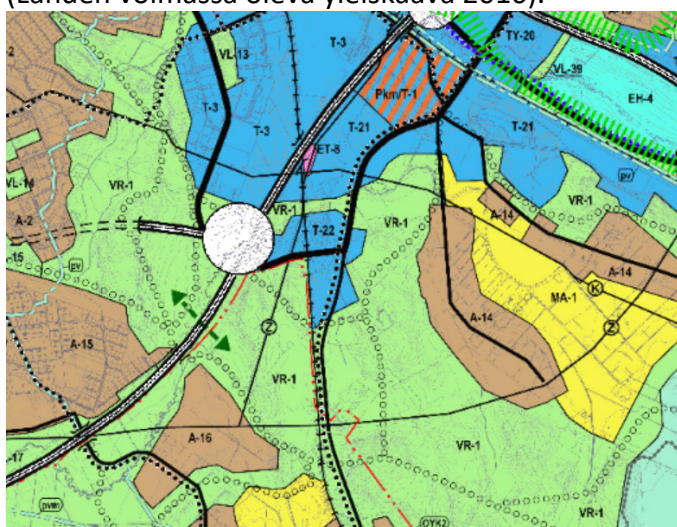
- Laajat yhtenäiset metsäalueet (yli 1000 ha)
- Luonnon monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet
- Luonnonsuojelualueet ja muut arvokkaat luontoalueet
- Rakennetut alueet
- Viheralueet ja muut rakentamattomat alueet
- Viljelyalueet
- Salpausselkä
- - - Maakunnallinen yhteys
- - - Paikallinen yhteys

Kuva 4 Luonnon monimuotoisuuden kohteiden selitteet 2021 Teemakartalla

1.3. Luontovaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaisesti kaavan tulee perustua merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Yleiskaavaa laadittaessa tällaisia selvityksiä ei ole ollut olemassa eikä niitä ole edelleenkään. Ainut julkinen luontoselvitys, joka Pippon alueelta on tehty, ja joka on ollut päätöksentekijöiden käytössä kaavaa vahvistettaessa, koskee hyvin suppeata aluetta, eli Pippon moottorirataa. Yleiskaavaan merkityn uuden laajan elinkeinoelämän aluevarauksen T-22 vaikutuksia alueen läpi kulkevalle maakunnalliselle viherväylälle sekä laajemmalle luontoalueelle ei tuolla selvityksellä ole millään tavoin arvioitu. Kyseisiä vaikutuksia maakunnalliseen viherväylään tai laajemmin Pippon alueen luontoon ei arvioitu millään tavoin. Merkittävää on myös se, että T-22 alueen sisään on jäämässä merkittäviä luonnon monimuotoisuuskohteita, joiden osalta ei myöskään ole tehty tai ainakaan julkistettu luontoselvityksiä eikä vaikutusarviointeja.

Pippon T-22 alueen laajuus selviää vertaamalla kuvaa 2 (Lahden yleiskaava 2021) ja kuvaa 5 (Lahden voimassa oleva yleiskaava 2016).

Kuva 5 Lahden yleiskaava 2016 – voimassa oleva

Yhteenvedona voidaan todeta, että Lahden kaupungin yleiskaavan valmistelu ja lopputulos eivät perustu riittäviin selvityksiin, eivätkä suunnitteluun, jossa olisi arvioitu yleiskaavan merkittävät vaikutukset (MRL 9 §).

1.4. Hämeen ELY-keskuksen lausunto kaavasta ehdotusvaiheessa

Hämeen ELY- keskus toteaa lausunnossa 31.8. 2020 yleiskaavasta seuraavaa:

”Erityisen tärkeää suojelu- ja monimuotoisuusarvojen huomioon ottaminen jatkosuunnittelussa on muuttuvan maankäytön alueilla. ELY-keskus otti kantaa luonnosvaiheessa vaihtoehtoparina esitetyn Pippon elinkeinoelämän alueeksi (T) osoitetun alueen laajuuteen ja ristiriitaan alueen suojeluarvojen kanssa. Luonnosvaiheen jälkeen kaavaehdotuksessa on esitetty vaihtoehdon 1 mukainen laajuus tietyillä kavennuksilla. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset aluevaraukseen ovat positiivisia länsisuuntaisen ekologisen yhteyden säilymisen osalta. Tästä huolimatta elinkeinoelämän aluevaraus on huomattavan laaja ja sen alueella sijaitsee suojelu- ja luontoarvoja, jotka edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Tätä yhteensovittamisen tarvetta ei ole sisällytetty kaavaehdotuksen ko. aluetta koskeviin kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. ELY-keskus katsoo, että kaavan vastineissa esitetty näkemys ulkoilureitin merkityksestä pohjoiseen suuntautuvan yhteyden säilymiseen luonnon monimuotoisuudelle tärkeällä metsäalueella ei ole myöskään ongelmaton tai yksiselitteinen. Hämeen

ELY-keskus esittää luonnon monimuotoisuuskohteiden ja suojeluarvojen huomioon ottamista kaavaehdotuksessa vastaavalla tavalla, mitä kulttuuriympäristökokonaisuuksista on yllä todettu. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaehdotus ei nykyisillä merkinnöillä ja määräyksillä edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä riittävällä tavalla ja yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti. Kaavamerkintöjä ja/tai määräyksiä tulee tästä osin täsmentää, jotta kaava toteuttaa myös valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämistä.”

Tammikuussa 2021 kaupunginvaltuuston vahvistamaan kaavaan ELY-keskuksen lausunnolla ei ollut vaikutusta. Asian voi vahvistaa vertaamalla kuvaa 6 (ehdotusvaihe) ja kuvaa 2 (vahvistettu kaava). Lahden kaupunki ei noteerannut muutosehdotuksia siten, että kaava toteuttaisi luonnon monimuotoisuuden säilymistä riittävällä tavalla ja yleiskaavan sisältövaatimusten osalta eikä toteuta valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämistä. (MRL 5§, 22 §)

Kuva 6 Yleiskaavan ehdotusvaiheen kartta vuonna 2020, josta pyydetty lausunnot

2. Rälssin virkistysalue, Okeroisten kulttuurihistoriallisesti arvokas pelto ja Porvoonjoen kansallismaisema

Uusi ohitie (VT-12) on tuhonnut viime vuosina Etelä-Lahdessa paljon asukkaiden lähipuistoja, arvokkaita maisemia ja arvokasta luonnontilaista metsää, joten meille asukkaille on vähintään nyt suotava, että tien varret pidetään sellaisina, kuin ne olivat esitetty tiesuunnitelmaa hyväksyttäessä, joten yleiskaavan rakentamisalueita ei pidä ilman pakottavaa syytä laajentaa uusille alueille. Nyt hyväksytyssä yleiskaavassa on laajennettu Rälssinmäen ja ohitien VT12 väliin toimitila-alueita (T-23) vastoin voimassa olevaa yleiskaavaa ja nykyistä maakuntakaavaa (MRL 32 § ja 39 §).

Rälssin metsäinen pohjoispuolinen metsän ja pelto-alueen reunamuodostuma on edelleen tarpeellinen osa Rälssin virkistysaluetta, kuten voimassa olevassa yleiskaavassa se on VR-aluetta ja maisema-aluekokonaisuutta (MA). Rälssin jyrkän rinnealueen alapuolinen alue on virkistysalueen osana helppokäyttöistä ulkoilualueita, lähiasukkaiden huonokuntoisemmillekin, varsinkin lapsille, vanhuksille ja vammaisille, joten aluetta ei saa hukata. (MRL 39 § 2 mom)

Koko Rälssin alueesta ei ole tehty kattavaa luontoselvitystä, niitä on tehty vain paloina, esim. upeata metsän ja pellonreunaa ei ole arvostettu ekologisesti monipuolisena luontoalueena puhumattakaan sen maisemallista merkittävyyttä. Myöskään yleiskaavan liitteenä olevia viher- ja

ekologisia verkostoinventointeja ei ole huomioitu, vaikka MRL:n mukaan niin tulisi tehdä ja joihin asioihin ELY-keskuksen lausunto viittaa edellä mm. Pippoa koskien.

Porvoonjoen viljelymaisema ikivanhoine asutuksineen, kylineen ym. on nimetty Suomen kansallismaisemaksi, jota Lahdessa edustaa Okeroisten kulttuurihistoriallisesti arvokas peltomaisema Rälssin pohjoispuolella. Lahden *"Okeroisten kulttuurimaisema on I Salpausselän maisematyyppiä edustava maisema-alue, jossa on vanhaa kumpuilevaa hyvin säilynyttä viljelymaisemaa, keskiajalta periytyvän Kyläkunnantien varrella sijoittunutta kyläasutusta"*. Keskellä kiemurtelee Porvoonjoki latvahaaroinen, joihin kuuluvat myös Rälssin purot ja norot. Pidämme edelleen ikiaikaista Okeroisten peltoaukeata säilyttämisen arvoisena ja ainoana Lahden länsipuolella olevana ja kaupunkirakennetta jakavana kauniina kulttuurimaisemana, jota ei saa muuttaa ja joka on myös tähän asti ollut sekä maakuntakaavassa, että yleiskaavassa rakentamattomana alueena.

Maakuntakaavassa kulttuurialueen (MA) raja-alue on hyvin yleispiirteinen ja siinä rajaksi on otettu ohitien leveä merkintä. Mutta nyt yleiskaavassa olisi pitänyt tarkistaa MA-alueen rajausta siten, että ohitien ja Rälssin metsäalueen väliin jää vielä peltomaisemaa. Yleiskaavaan on tehty muuallakin tarkkoja rajauksia, joten tässä etenkin maisematilaa olisi pitänyt tutkia paremmin, varsinkin, kun tiedetään alueen olevan kansallismaiseman arvoista. Samoin vaikka maakuntakaavassa ja entisessä yleiskaavassa on kapea juova toimitila-alueita Okeroistentien ja Rälssin välissä, niin se ei välttämättä tarkoita, että sitä toimitila-alueita pitää väkisin suurentaa. (MRL 32 § ja 39 §)

2.1. Rälssin muut ympäristöhaitat

Ympäristöarviointiin (MRL 9 § ja MRA 1 §) ja yleiskaavan sisältövaatimukseen (39 §) viitaten Rälssin maankaatopaikkaa (E/VR-1) on kauan täytetty ja ylitetty alkuperäinen korkeusraja ja nyt koko aluetta halutaan laajentaa siten, että asukkaille aiheutuu yhä jatkuvaa melu- ja pölyhaittaa ja häiritsevää liikennettä.

Maantäyttöalueella ja sen laajennuksella toimintoihin on haitallinen vaikutus asukkaiden elinoloihin ja ympäristöön (MRA 1§). Haittaa lisää se, että alueen välittömään läheisyyteen on rakennettu jo suuri valtatie VT12 meluineen ja pölyineen ym. haitallisine ilmansaasteineen. Sen lisäksi asukkaiden käyttökelpoiset ja hyvin saavutettavat lähiluontoalueet ovat pienentyneet huomattavasti valtatie rakentamisen myötä ja pienenevät nyt huomattavasti tällä uudella yleiskaavalla Y-203. Launeen asukkaat ovat jo kärsineet tarpeeksi suuren liikennealueen rakentamisesta ja jatkuvan liikennemelun -ja pölyn lisääntymistä (MRL 5 § ja 39§), joten mitään aikaisemmista yleiskaavoista ja maakuntakaavoista poikkeavaa ei saa enää esittää. Launeen asukkaita on kiusattu jo tarpeeksi kaikenlaisilla elinoloja haittaavilla hankkeilla.

Kokonaisuutena Rälssissä laajalla lakialueella maisemakuva on turmeltunut ja vahingollisia muutoksia on tapahtunut luonnonolosuhteissa, kun alueella on louhittu kallioita, siellä on ollut maansortuma, vesiä on purkautunut hallitsemattomasti ja suoja-alueelta on kaadettu puustoa. Rälssin maantäyttöalueen laajentamista perustellaan sillä, ettei muuta vaihtoehtoa ole. Me asukkaat mustutamme, että jo ensimmäisessä ympäristöluvassa on ollut ehtona, että "kaatopaikan pitäjän on kaikin tavoin pyrittävä vähentämään kaatopaikalle sijoitettavan maa- ja kiviainesjätteen määrää." Tällaiset maanvastaanotto- ja kaatopaikat olisi kaupungin pitänyt jo aikaa sitten osoittaa kauemmaksi asutuksesta tai suunnitella pienempiä maantäyttöalueita uusille rakennettaville alueille. On kohtuutonta, että Jokimaan asukkaita kiusataan jatkamalla ja laajentamalla Rälssin maankaatopaikan toimintaa ja tuomalla alueelle uusi lumen vastaanotto- ja kaatopaikka, joka lisää meluavaa liikennettä asukkaiden lähialueella. (MRL 5 §, 9 §)

2.2. Luontoselvitystä ei ole tehty tarpeeksi ja yhtenäisesti koko alueelta

Rälssin edellä mainitun alueen pohjoispuolen metsässä on mm. ikivanhat purouomat, josta nyt ajoittain valuu pintavedet norona koilliseen ja Okeroisten pelto-ojaan ja siitä edelleen Porvoonjokeen. Noron varrella on paljon eri-ikäistä kaatunutta puuta, joten se, jos mikä, olisi metsälain tarkoittama erittäin tärkeä elinympäristö ja luonnon monimuotoisuus kohde. (MRL 5 §)

Rälssin metsänreunan ja uuden ohitien (VT12) välinen entinen peltokaistale on jäänyt niityiksi, jossa purot ja norot jatkuvat ja jossa on vielä sarkaojien jäänteitä pensaikkoineen ja isoine puineen. Ne kuuluvat tyypillisesti Okeroisten arvokkaaseen pelto- ja metsänrajamaisemaan. Näitä seikkoja ei ole mainittu missään yleiskaavan selvityksessä, vaan kaupunki on päinvastoin tutkimatta laittanut uuden ohitien maisematilan rajaksi. Uusi ohitie on kuitenkin painettu niin alas maisemassa, että se ei haittaa peltoaukean maisemakokonaisuutta (valokuvakuva). Nykyisin niityt ovat hyvin arvokkaita, koska ne pelastavat ruuantuotannossa tärkeät pölyttäjät. Niityt ovat myös kauniimpia tällä arvokkaalla peltomaisema-alueella kuin tylsät toimitilarakennukset (T-23), joita kaupunki voi sijoittaa toisaalle, maisemaltaan huonommille alueille (MRA 1§, 5 §, 22 §).

2.3. Liito-oravan kulkuyhteyksiä ei ole tarpeeksi huomioitu

Mielestämme koko nykyinen Rälssin yhtenäinen suojametsä maankaatopaikan pohjois-, koillis- ja itäpuolella on uhanalaisille linnuille ja liito-oraville soveliasta metsää eli lajille tyypillistä elinympäristöä, varttunutta kuusivaltaista sekametsä, jossa on runsaasti järeää puustoa, kolopuita pesä- ja piilopaikoiksi ja lehtipuita ravinnoksi. Tietääksemme liito-oravat ovat käyttäneet sitä aluetta liikkeessaan pohjois- koilliseen päin menevää paikallista ekologista väylää Kukonkosken liito-oravan esiintymisalueelle.

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji. Luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty ja se on huomioitava myös maankäytönsuunnittelussa. Uudessa yleiskaavassa on heikennetty liito-oravien paikallista liikkumista, joten se on luonnonsuojelulain vastainen (LSL 49 §).

Ympäristönvaikutusarviointia on todella vaikea tehdä, saati meidän asukkaiden tajuta kokonaisuuksia, kun mahdolliset muutkin selvitykset ovat vain liitekartoilla tai niitä ei ole tehty ollenkaan (MRL 9 §, MRA 1 §)

2.4. Pintavedet ja Porvoonjoen suojelu

Maantäyttöalueella ja uusilla toimitila-alueilla on haitallisia vaikutuksia myös pintavesiin, jotka valuvat noroja ja ojia pitkin viimekädessä Porvoonjokeen. Porvoonjokea on yhteiskunnan varoilla kunnostettu, joten ihmettelemme, eikö Lahti halua tehdä kaikkensa, jotta Porvoonjoki edelleen puhdistuisi (MRA 1 §). Ympäristöselvityksessä (Vahanen 2018) myönnetään, että "rakennetun alueen pinta-alan kasvaessa myös hulevesimäärät ja pintavesiin kohdistuvat vaikutukset voivat lisääntyä". On täysin selvää, että Porvoonjokeen lisääntyy haitallisten pintavesien valuminen, joten täyttöalueen laajennusta ja uusia T -alueita Rälssin pohjoisosiinpuolelle ei saa tehdä ympäristönsuojelullisista ja luonnonsuojelullista syistä, jotta voidaan jatkaa Porvoonjoen elpymistä edelleen.

3. Renkomäen Miekkiontien eteläpuolinen alue Renkomäessä

Yleiskaavassa koko Porvoonjoen varsialueita pitää arvostaa ja ottaa paremmin huomioon muuallakin kuin Rälssin-Okeroisten alueella. Esimerkiksi Renkomäessä on Porvoonjoen kansallismaiseman arvoisia kauniita peltoalueita, ne on merkittävä yleiskaavaan vähintään MA-alueina, joten Miekkiontien eteläpuolelle ei saa ulottaa Renkomäen massiivisia liikerakennusvarauksia, kuten nyt on tehty verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan.

4. Ekosysteemipalvelut ym. otettava paremmin huomioon

Salpausselän luonnonystävät ry mielestä luonto- ja kulttuuriympäristön monipuolisuus ja puhtaat pohjavedet ovat Lahden suurin valtti ja vetovoimatekijä nyt ja tulevaisuudessa. Yleiskaavan pohjakartan tulee olla tarkempi, siinä pitää näkyä alueiden nimet, korkeuskäyrät, tiet ja vesiväylät, tilojen rajat, pellot ja metsät ym. luontokohteet, jotta me asukkaat voidaan tasapuolisesti paikallistaa ja arvioida kartan ratkaisuja. Yleensäkin ekosysteemipalvelut vaativat jatkossa parempaa tarkastelua jo ilmastomuutoksen torjumisenkin kannalta.

Kaikki ranta-alueet ovat kestävän kehityksen mukaisesti parhaita rakentamattomina ekologisina luonnon monimuotoisuusalueina. Esimerkiksi Möysän uimarantaa on tarkasteltava uudelleen ja otettava lähtökohdaksi uimarantatoiminnot ja ekologisuus, eikä yksityinen asuminen lähellä rantaa. Kaupunki perustelee rajauksia sillä, että ne ovat vahvistuneen asemakaavan mukaisia. Mutta Kilpiäisissä Tuomistontien päässä olevaa asemakaavoitettua rantapuistoa ja yleistä kulkuyhteyttä rannan kautta ei ole haluttu merkitä vahvistuneen asemakaavan mukaisena, vaikka olemme useaan kertaan siitä muistuttaneet. Yleiskaavarajauksien tulee olla samalla periaatteella tehty.

Kestävä kehitys olisi edellyttänyt, että ekosysteemipalvelujen kartta ja tarkat maisema-analyyisikartat, niittyselvitykset ym. olisi pitänyt ensin laatia ja vahvistaa (nyt niitä on liitteenä ja vaikutukset on jätetty seuraavaan kertaan). Vasta näiden jälkeen ja perusteella voidaan määritellä uusia rakentamisalueita. Olemme aikaisemmin muistuttaneet Holman entisestä peltoalueesta Merrasjärven eteläpuolella, että se on hyvä niitty- ja ketoaluetta ja oleellinen osa Pesäkallion ulkoilu- ja luonnonsuojelualuetta. Sinne ei saa osoittaa pientaloasumista, kuten nyt tässäkin yleiskaavakartassa on.

Maankäyttö- ja rakennuslaki lähtee siitä, että kaikkia sektoreita katsotaan samanarvoisesti. Jos ns. "rullaava yleiskaava" tarkoittaa sitä, että joka neljäs vuosi voidaan lisätä rakentamisalueita arvokkaiden luontoalueiden kustannuksella, niin ollaan "maailmanlopun" tiellä.

5. C-keskustatoimintojen laajennukset yleiskaavassa

Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ohjaa keskustan rakentamista yhtä hyvin kuin muuallakin, joten sen kaikki maankäytönsuunnittelua koskevat lainpykälät on huomioitava. ELY-keskus on lausunnossaan luetellut MRL:n pykälät, jotka ohjaavat kaavoitusta. Myös keskustassa tulee olla jotain muuta kuin korkeita taloja ja asfalttia. Esim. pohjaveden muodostumisalueet, arvokkaat maisemat ja vapaat rannat ovat rakentamista rajoittavia tekijöitä kaikkialla.

Fellmanipuiston merkitsemiselle keskustatoimintojen alueeksi (C) ei ole esitetty mitään painavaa perustetta. Yleiskaavamerkintöjen yleispiirteisyys ei voi olla perusteena, koska monta muuta pienempääkin yksityiskohtaa yleiskaavarajauksissa esiintyy. Koska tässä Lahden merkittävimmässä maisemallisessa solmukohdassa ovat muutkin tärkeät viheriöt, Pikku-Vesijärvenpuisto, Karinimenpuisto ja Kisapuisto ovat rajattu virkistysaluemerkinnällä (VL-2), niin Fellmanipuisto

ansaitsee sen myös, kuten se on ollutkin kaikissa aikaisemmissa yleiskaavoissa. Fellmannipuisto on Lahden merkittävin historiallinen keskustapuisto ja se ansaitsee myös kulttuurihistoriallisen arvon. Se on nimettävä jopa kansalliseksi muinaismuistoalueeksi vuoden v.1918 ikävien tapahtumien muistopuistona. (MRL 5 §, 22 §, 39 §)

Keskustatoimintojen C-merkintää ei pidä myöskään ulottaa Salpausselän vapaille alueelle tai sen reuna-alueella oleville julkisten palvelun alueille, kuten Ursankenttä ja sen lähellä olevat koulutontit. Oheisessa kuvassa ympäröity Radiomäen luoteispuolen reuna-alue, jossa on vanhoja julkisia rakennuksia. C-merkintä ei takaa Salpausselän säilymistä rakentamattomana tai yhteisenä alueenamme. (MRL 5§, 22 §, 39 §)

6. Johtopäätökset ja vaatimukset

Lahden kaupunginvaltuuston hyväksymä Lahden yleiskaava Y-203 on MRL:n vastainen Pippon ja Rälssin alueiden osalta sekä Renkomäessä Miekkiöntien eteläpuolelta ja C-keskustamerkintöjen osalta koskien lähinnä Fellmannipuistoa ja Salpausselkää edellä kuvatuin perustein, joten vaadimme Hämeenlinnan hallinto-oikeutta kumoamaan Lahden kaupunginvaltuuston päätöksen ja palauttamaan sen uudelleen valmisteltavaksi Lahden kaupungille.

Hallinto-oikeuden tulee myös määrätä yleiskaava valmisteltavaksi uudelleen kokonaisuudessaan kaavamerkintöjen osalta niin, että sekä kulttuuriympäristökokonaisuudet että luonnon monimuotoisuuden alueet merkitään suoraan oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan eikä teemakarttoihin.

Lahdessa 10.3. 2021

Puheenjohtaja

Salpausselän luonnonystävät ry

Liitteet

Lahden kaupunginvaltuuston pöytäkirjaote 25.1.2021 §14 ja valitusosoitus

Valittaja on saanut päätöksen postissa tiedokseen 9.2.2021

Hämeen Ely-keskuksen lausunto Lahden kaupungille 31.8. 2020 Lahden yleiskaavan ehdotusvaiheessa.

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 25.01.2021

§ 14

Lahden suunta -työ 2017-2020: Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotuksen hyväksyminen

2/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Säöksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Projektipäällikkö Anna Huttunen p. 044 482 6176

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti seuraavan pöytäkirjan:

”Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että Fellmanninpuiston säilyttämiseen VL-alueena kiinnitetään erityistä huomiota yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ja seuraavalla yleiskaavakierroksella 2021 - 24, kun ekologisia ja kulttuuriympäristökarttoja käsitellään.”

Valtuutetut Tapani Ripatti, Seppo Korhonen, Maarit Tuomi, Kalle Aaltonen, Minni Salminen ja Martti Mäkelä ilmoittivat päätökseen eriävän mielipiteen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma).

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan palautusehdotuksen:

"1. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden Suunta-työ 2017-2020: Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ehdotuksen muilta osin, paitsi:

2. Lahden kaupunginvaltuusto palauttaa uudelleen valmisteluun Lahden suunta -työ 2017-2020 Lahden yleiskaava 2030 -ehdotuksen niiltä osin, kun se koskee Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (Lisu 2030).

Yhtenä palautusperusteena:

Valtuuston päätös 14.12.2020: Kehätien vaikutukset arvioidaan elokuuhun 2021 mennessä. Elinkeinoelämän eri toimijoilta pyydetään lausunnot keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelmasta kevään 2021 aikana."

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Ripatti mm. valtuutettu Pertti Arvajan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka

kannattavat asian käsittelyn jatkamista tässä kokouksessa, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat asian palauttamista, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että asian käsittelyn jatkamista kannatti 40 valtuutettua ja sen palauttamista 19 valtuutettua.

Näin ollen kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan hylkäysehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hylkää Lahden Suunta-työ 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaavan 2030 Y-203 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma).”

Ehdotusta kannatettiin.

Asiasta keskusteltaessa valtuutettu Ulla Vaara ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan ponnen:

”Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että Fellmannipuiston säilyttämiseen VL-alueena kiinnitetään erityistä huomiota yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ja seuraavalla yleiskaavakierroksella 2021 - 24, kun ekologisia ja kulttuuriympäristökarttoja käsitellään.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tapani Ripatti mm. valtuutettu Kalle Aaltosen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun hylkäysehdotuksen ja että valtuutettu Ulla Vaara mm. valtuutettu Erkki Niemisen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ponsiehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Ripatin hylkäysehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 48 valtuutettua ja valtuutettu Ripatin hylkäysehdotusta 10 valtuutettua yhden valtuutetun äänestäessä tyhjää. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Vaaran tekemän ponsiehdotuksen yksimielisesti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.01.2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittely kaupunginhallituksessa:

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteluun seuraavin saatesanoin:

“Yleiskaavasta ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmasta poistetaan keskustan maankäyttöä ja liikenteen kehittämistoimia ohjaavat Keskustavision periaatteet tavoitevuodelle 2030 ja samalla yleiskaavasta ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmasta poistetaan Keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelma 2030 mukaiset liikenneverkkoesitykset.

Samalla yleiskaavassa otetaan huomioon Jokimaan omakotiyhdistys ry:n Lahden Suunta-työn 2017-2020 ehdotuksen muistutus.”

Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma) saatujen lausuntojen ja muistutusten vastineet liitteen 20 mukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen

ohjelma).”

Samalla kaupunginhallitus määrää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) tulemaan voimaan valitusajan kuluttua niiltä osin, joihin ei kohdistu valituksia.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Lahden suunta -työ 2017-2020 käsittää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotus oli nähtävillä 9.7. – 31.8.2020 välisen ajan.

Ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa ja 12 muistutusta.

Ehdotukseen on tehty vähäisiä muutoksia nähtävillä olon jälkeen, muutokset eivät edellytä ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Nelivuotisessa syklissä tehtävä työ on edennyt hyväksymisvaiheeseen.

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työ 2017-2020

Yleiskaavan kanssa samaan prosessiin on yhdistetty kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen, sekä ympäristöohjelman ja palveluohjelman teemoja soveltuvilta osin. Kokonaisuus on nimetty Lahden suunta -työksi 2017-2020. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain. Lahden suunta -työ 2017-2020 sisältää jatkuvan yleiskaavatyön kolmannen kierroksen.

Tällä kierroksella merkittäviä teemoja ovat strategian mukaisesti olleet kestävä kaupunkiliikkuminen, elinkeinoelämänalueiden kehittäminen ja uusien elinkeinoelämän alueiden osoittaminen, kestävä yhdyskuntarakenteen suunnittelu tiivistämällä ja täydentämällä, elävät keskusta-alueet ja monimuotoinen palveluverkko sekä luonnonympäristöön liittyvät teemat, kuten virkistysalueverkosto ja ekosysteemipalvelut. Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitevuosi on 2030.

Lahden suunta -työ 2017-2020 on tullut vireille kaavoituskatsauksen julkaisun myötä 21.2.2017.

Parhaillaan käsittelyssä on Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen hyväksyminen.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkot. Yleiskaavaa tarkistetaan valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti.

Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa koko uuden Lahden alueelle. Koko Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) on oikeusvaikutteinen ja muodostaa maankäytön kehityksen strategian. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203)

tavoitevuosi on 2030.

Lahdessa on voimassa kuusi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Nastolan voimassa olevat osayleiskaavat eivät kata koko Nastolan aluetta, joten yleiskaavan piirissä olevan alueen pinta-ala kasvaa Lahden yleiskaavan 2030 myötä merkittävästi. Voimassa olevien osayleiskaavojen merkinnät on siirretty yleispiirteisinä Lahden yleiskaavaan 2030. Laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan.

Yleiskaavan kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Eri teemaisten kaavakarttojen avulla yleiskaavassa esitettävää tietomäärää pystytään lisäämään ja samalla parannetaan kaavakarttojen luettavuutta. Tällä kierroksella on laadittu kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloineen: 1/2 "Arvokkaat kulttuuriympäristöt" ja 2/2 "Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet".

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun kaupunkitasolla. Ohjelma ottaa huomioon kaikki kulkumuodot; kävelyn, pyörä-, auto- ja joukkoliikenteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatimista ei Suomessa ole lailla säädetty, mutta se suositellaan laadittavaksi yli 100 000 asukkaan kaupungeille. Lahdessa kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen on yhdistetty samaan prosessiin yleiskaavatyön kanssa, mikä tapahtuu

ensimmäistä kertaa Suomessa.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma toteuttaa Lahden kaupungin strategiaa ja on yhteinen tahtotila keinoista, joilla kestävästä liikkumisesta Lahdessa edistetään. Ohjelmassa määritellyt toimenpiteet edistävät kestävästä liikkumisesta kulkutapataitojen saavuttamista ja hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaan on kerätty keskeisimmät kaupunkitasoiset toimenpiteet kestävästä kaupunkiliikunnan edistämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Ohjelmaan on koottu niin liikkumisen ohjauksen, infrastruktuurin kehittämisen, strategiseen suunnitteluun, viestintään kuin sääntelyn toimenpiteitä.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaan on listattu 13 toimenpidettä alakohtineen ja niiden tarkemmat kuvaukset, toimenpiteiden aikataulutus ja kustannusarviot sekä seurantamittarit. Toimenpiteet on jaettu Lahden suunta -teemojen Kestävästi kasvava Lahti, Palvelujen Lahti, Lahden keskusta ja Asumisen Lahti mukaisesti. Toimenpiteet liittyvät seuraaviin aihepiireihin: kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen, liikkumisen ohjaus kouluissa ja kaupungin oman henkilöstön toiminnassa, joukkoliikenteen kehittäminen, digitalisaatio ja matkaketjut, keskustan viihtyisyys ja liikenneturvallisuuden edistäminen. Lisäksi pyöräilyn tavoiteverkko on päivitetty osana SUMP-työtä ja tavoitteelliset pyöräilyn pää- ja aluereitit esitetään yleiskaavakartalle. Pyöräilyn tavoiteverkon tavoitevuosi on 2030.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta -

kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (LIISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.

Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita

Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 11.4.2016 hyväksymän strategian pohjalta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet 15.1.2018. Kaupunginvaltuusto käynnisti strategian tarkistuksen lokakuussa 2017 ja tässä työssä otettiin huomioon Lahden suunta -työn tavoitteet. Lahden strategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.5.2018. Strategian tarkistus ei antanut aihetta Lahden suunta -työn tavoitteiden tarkistamiseen. Tavoitteet löytyvät Lahden suunta -työn kotisivuilta osoitteesta <https://www.lahti.fi/lahdensuunta>.

Lahden suunta -työn valmistelu

Luonnosvaihe

Lahdessa on voimassa kuusi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Yleiskaavoituksen tilanne on kohtuullisen hyvä; keskeiset kaupunkimaiset alueet on yleiskaavoitettu ja iso osa maaseutumaisen alueen järvien rantoja on myös osayleiskaavojen piirissä. Nastolan alueen voimassa olevat osayleiskaavat eivät kuitenkaan kata koko Nastolan aluetta. Voimassa olevien osayleiskaavojen merkinnät on siirretty yleispiirteisinä Lahden yleiskaavaan 2030. Yleiskaavatyössä on lisäksi yhteensovitettu erilaisten osayleiskaavojen merkintöjä ja

määräyksiä.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan. Maaseutumaisilla alueilla voimassa olevia osayleiskaavoja käytetään edelleen rantavyöhykkeen rakentamisen ohjaukseen. Voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla tapahtuvat muutokset on kuvattu jäljempänä kaavoittain.

Vuonna 2017 Lahden suunta -työssä tarkistettiin Lahden kaupungin strategian pohjalta yleiskaavan suunnittelun tavoitteet, määriteltiin selvitystarpeet, analysoitiin liikkumisen nykytilaa työpajojen ja kyselyn avulla, työstettiin tulevaisuuden skenaarioita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä luotiin niiden pohjalta visio ja tavoitteet Lahden suunta -työlle. Vuonna 2018 työhön osallistui noin 800 lahtelaista Arjen paikat ja reitit - tapahtumien ja saman nimisen karttakyselyn kautta. Tuloksena saatiin runsaasti tietoa ihmisten liikkumisesta ja parantamishdotuksista, joita hyödynnettiin yleiskaavan suunnittelutyössä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpide-esityksen laadinnassa.

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnos oli nähtävillä 2.5.–3.6.2019 välisenä aikana. Sen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Luonnosvaiheen ratkaisuja esiteltiin eri sidosryhmille keväällä 2019 ja asukkaille järjestettiin toukokuussa 2019 kaksi esittelytilaisuutta. Luonnoksesta saatiin 13 viranomaislausuntoa ja 78 mielipidettä. Mielipiteistä 13 tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä. Pyöräilyn tavoiteverkkoluonnos oli kommentoitavana erillisen karttakyselyn kautta luonnosvaiheen nähtävillä olon aikana 9.5.–3.6.2019. Karttakyselyyn osallistui 236 henkilöä, joilta saatiin 501 karttavastausta. Lisäksi ehdotusvaiheessa on tammikuussa 2020 kerätty karttapohjaisen

kyselyn kautta asukailta kommentteja kaupunkipyöräjärjestelmän suunnittelutyötä varten. Samoin Lahden keskustan asukasverkolle ('Lahen keskusta-asukkaat' -ryhmä) sekä joillekin keskustan sidosryhmille ja keskeisille ammattialoille suunnatulla karttakyselyllä on kerätty tietoa Lahden keskustan turvallisuuskokemuksista ja ajatuksia niiden parantamiseksi.

Ehdotusvaiheessa Arjen paikat ja reitit kyselyaineistosta tehtiin vielä jatkoanalyysyjä, jotka on esitelty Arjen paikat ja reitit tuloksatsauksessa. Vaikutusten arviointi toteutettiin 1.6-31.10.2019 monialaisena ja vuorovaikutteisena asiantuntija-arviointina. Vaikutusten arvioinnin näkökulmina olivat Lahden suunta -työhön liittyvät kuusi keskeistä pääteemaa: hyvinvointi, kaupunkitalous, kestävä liikkuminen, kulttuuriympäristöt ja maisema, ekosysteemipalvelut sekä ilmastovaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointi käynnistyi yhteisellä seminaaripäivällä 7.6.2019 ja lopetusseminaari järjestettiin 11.9.2019. Seminaaripäivien kautta vaikutusten arviointiin osallistui kattava joukko eri sidosryhmien edustajia. Asiantuntijoiden lausunnot on koottu yhdeksi raportiksi Lahden suunta -työn 2017-2020 liitteeksi 13. Luonnosvaiheen palautteissa metsätalousteema nousi vahvasti esiin ja tämän vuoksi laadittiin erillinen tarkastelu vaikutuksista metsätalouteen ja käytiin neuvotteluja metsätoimijoiden kanssa yleiskaavan kaavaratkaisuista virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi osana Lahden kaupungin erillistä tutkimushanketta Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot on auditoitu kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

Lahden suunta -työn lähtötiedoksi on laadittu vuosien 2018-2020 aikana useita selvityksiä ja suunnitelmia mm. kulttuuriympäristöön, viheralueisiin,

elinkeinoelämän alueisiin ja liikkumiseen liittyen. Selvitykset ovat Lahden suunta -työn 2017-2020 liiteaineistoa.

Lisäksi osana Lahden suunta -työtä on työstetty joukkoliikenteen runkoverkkouudistusta.

Viranomaisyhteistyö

Lahden suunta -työtä on edistetty yleiskaavan työryhmässä ja kestävän kaupunkiliikunnan työryhmässä. Työtä on ohjannut Lahden suunta -ohjausryhmä. Lisäksi Lahden suunta -työn etenemisestä on kerrottu säännöllisesti kaupungin maankäytön, Uudenmaan- ja Hämeen ELY-keskuksien tapaamisissa ja seudullisessa yhdyskuntasuunnittelun työryhmässä. Lahden suunta -teemapäivä järjestettiin 18.8.2017 kaupungin eri organisaation asiantuntijoille. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 12.10.2017 ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 10.12.2020.

Ehdotusvaihe

Syksyn 2019 ja kevään 2020 aikana valmisteltiin Lahden suunta -työn 2017–2020 ehdotus, joka asetettiin nähtäville 9.7. – 31.8.2020 väliseksi ajaksi kaupunginhallituksen päätöksellä 22.6.2020 § 168.

Ehdotusta käsiteltiin tätä ennen teknisessä ja ympäristölautakunnassa 19.5.2020 ja 9.6.2020 sekä kaupunginhallituksessa 15.6.2020. Kuvaus ehdotuksen käsittelyvaiheista on listatekstin loppuosassa ja yksityiskohtaisemmin liitteessä 36.

Ehdotusvaiheen ratkaisuja esiteltiin eri sidosryhmille keväällä 2020 ja asukkaille järjestettiin 26.5.2020 esittelytilaisuus verkkosovelluksen avulla. Lisäksi 27.5.2020 pidettiin Palvelutorilla kaavoittajien päivystys.

Ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa ja 12 muistutusta. Muistutuksista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä ja kuusi yksityishenkilöiltä. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saadut lausunnot on esitetty liitteessä 18 ja muistutukset sekä Nastola-seuralta saatu palaute liitteessä 19. Saatujen lausuntojen ja muistutusten tiivistelmät ja vastineet niihin on esitetty liitteessä 20.

Lahden suunta -työhön 2017-2020 tehtiin joitakin muutoksia ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen. Muutokset on kuvattu jäljempänä.

Yleiskaavan luonnosvaiheessa esitettyjen vaihtoehtoparien kaavaratkaisut ehdotusvaiheessa

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnoksen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Vaihtoehtoisia maankäyttöjä esitettiin kahdeksalle eri alueelle. Vaihtoehtoparien ratkaisut yleiskaavaehdotukseen on ratkaistu saadun palautteen ja käydyn poliittisen keskustelun pohjalta seuraavasti:

Alue 1 (Ala-Okeroinen) esitetään elinkeinoelämän alueena (T).

Alue 2 (Pippo) esitetään laajennettuna elinkeinoelämän alueena (T) ja alueelle lisätään moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em).

Alue 3 (Karistonportti) esitetään yhdistettynä kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alueena (Pkm/T).

Alue 4 (Koiskala-Tiiranmäki) esitetään siten, että liikenneverkossa ei ole uutta ajoneuvoliikenteen läpikulkutietä Siperian ja Koivukummun alueen läpi. Alueen läpi osoitetaan vain väylä kävelylle ja pyöräilylle. Asuinaluevaraukset esitetään Kaukkariin, Siperiaan ja Mustakorventien varteen.

Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantie linjataan oikaisemaan suoraan Heinämaantielle.

Alue 6 (Orrilanmäki) esitetään siten, että Villähteen koulun itäpuolinen alue on elinkeinoelämän alue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle vaatimuksia (TY). Orrilanmäen pellot esitetään asuinalueina (A). Asumisen tarkempaan sijoittumiseen liittyen on laadittu maiseman herkkyystarkastelu, joka otetaan huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.

Alue 7 (Kumia) ja alue 8 (Ruuhijärvi) esitetään kyläalueina (AT).

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnokseen tehdyt muutokset

Yleiskaavakartalle tehdyt keskeiset muutokset liittyivät yksityisessä maanomistuksessa olevien metsäalueiden kaavamerkintöihin. Ko. alueet muutettiin suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousalueksi, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). MU-kaavamerkintä lisättiin uutena luonnosvaiheen jälkeen. Lisäksi tarkastettiin luonnonsuojelualueiden (SL) rajauksia ja aluemarkintöjä vastaamaan rauhoituspäätöksiä ja pohjavesialueella olevien elinkeinoelämän alueiden

(T) kaavamerkintä muutettiin elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Pippon elinkeinoelämän alueen (T) rajauksia pienennettiin etelästä viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta. Lisäksi alueelle lisättiin moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em). Lisäksi maa-ainesten ottoalueiden rajauksia tarkastettiin ja viivamainen eo-merkintä muutettiin aluevarausmerkinnäksi (EO) ja lisäksi alueille otettiin käyttöön kaksoismerkintää alueiden tavoitteellisen maankäytön mukaan. Rälssin osalta kaavamerkintä muutettiin erityisalueeksi, joka on maa-aineisten vastaanottoalue (E) ja koska tavoitetilanteessa alue muuttuu retkeily- ja ulkoilualueeksi, alueelle osoitettiin kaksoismerkintä E/VR.

Yleiskaavan kaavamääräyksiin tehtiin useampia tarkistuksia ja ne on kuvattu vertailutaulukossa, jossa on esitetty rinnakkain luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen määräykset. Vertailutaulukko on esitetty liitteessä 12.

Yleiskaava-aineistoon lisättiin luonnosvaiheen jälkeen yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet, sekä liikenteen pääverkon väyläkuvaukset ja suunnitteluohjeet. Lisäksi aineistoon lisättiin mm. Lahden arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartta ja kohdeluettelo, sekä Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartta ja kohdeluettelo.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpidelistaus pysyi luonnosvaiheen jälkeen suunnilleen samana. Toimenpideluettelo mm. tiivistettiin ja toimenpiteisiin kirjattiin tarkennuksia ja lisäyksiä kuvauksiin. Toimenpidelistaukseen lisättiin myös toimenpiteiden seurantamittarit sekä toteutuksen tavoitteellinen aikataulu.

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnosvaihtoehdot ja luonnokseen tehdyt muutokset on kuvattu yksityiskohtaisesti Lahden suunta -työn 2017-2020 selostuksessa (Liite 8). Lisäksi muutokset on kuvattu ehdotuksen nähtäville asettamista koskevassa päätöksenteossa (TYLA, KH). Kaupunginhallitus päätti 22.6.2020 § 168 asettaa ehdotuksen nähtäville. Ehdotuksen nähtäville asettamista koskevan päätöksenteon vaiheet ja listatut luonnosvaiheen jälkeiset toimenpiteet on katsottavissa liitteestä 36.

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotukseen tehdyt muutokset nähtävillä olon jälkeen

Yleiskaavakartalle tehdyt keskeiset muutokset:

- Kaarlammin pohjoispuoleisen alueen kaavamerkintä VR-10 muutettu MU-3 alueeksi.
- Muutettu kaavakarttaan Ventuksen SL-24-aluevaraus MY-alueeksi ja liitetty se osaksi MY-10 aluetta. W/SL-31 muutettu W-31.
- Kaarlammin eteläpuolella kulkevan tavoitteellisen ulkoilun pääreitit sijainti korjattu vastaamaan toteutunutta reittiä.
- MU-4 alueella tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä siirretty kulkemaan kiinteistön Ylhäinen (532-406-2-112) etelärajalla kulkevaa polkuverkostoa.
- Yhdistetty kaksi ulkoilureittiä Kujalassa.
- Pesäkalliolla sijaitseva puolustusvoimille varatun alueen viivaraja (Puolustusvoimille varatun alueen osan raja) korvattu EP-2 aluevarausmerkinnällä (Puolustusvoimien alue)
- "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie" merkinnällä osoitettu Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisesti Kerava-Lahti-Kouvola-Luumäki radan osuus Lahden kaupungin alueella ja Lahti-Heinola radan uusi linjaus kokonaisuudessaan.

- Uusi tai merkittävästi parannettava seututie tai pääkatu merkinnällä osoitettu Vanhanradankatu välillä Ohitustie (Vt4) - Kujalankatu ja Kujalankatu välillä Vanhanradankatu - Makasiininkatu muutettu Seututiekse tai Pääkaduksi.
- Korjattu Ruoriniemen pohjavesialueen rajaa.
- Lisätty Vesijärvelle laivaväylä -merkinnällä Lahden kaupungin ylläpitämät vesilain mukaiset yleiset paikallisväylät, Mukkulan kartanohotellin väylä ja Niemen sataman väylä. Samalla teknisenä korjauksena on tarkastettu yleiskaavakartan Vesijärven laivaväylät Lahden Teivaan satamaan ja Vesijärven satamaan Väyläviraston vesiväylärekisteriin merkittyjen väylien mukaisiksi ja sovitettu niiden tarkkuustaso yleiskaavatasolle.
- Kauppakaaren kaupallisten palvelujen alueen Pkm-11 indeksi korjattu Pkm-10
- Lisätty Juhonpolun alueella olevalle kyläalueelle tunniste AT-6
- Salpausselkä -merkinnän ulkoasu muutettu vähemmän peittäväksi
- Pohjaveden muodostumisalueiden rajan väri muutettu harmaaksi, jotta se erottuu paremmin pohjavesialueiden merkinnästä.
- Lisätty tieto kaavakartan oikeusvaikutuksesta ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutusetonta teemakarttaa kohdeluetteloihin.
- Muutettu nimiön päiväys ja tehty hyväksymiskäsittelyn lisäykset.

Yleiskaavan merkinnät ja määräykset:

- Kaavamääräyksiin tehdyt tarkistukset on kuvattu vertailutaulukossa, jossa on esitetty rinnakkain nähtävillä olleen ehdotuksen ja sen jälkeen korjatut määräykset. Vertailutaulukko esitetään Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen liiteaineisossa (liite 11).
- Yleismääräystä on muutettu kokonaisuudessaan: muutokset koskevat mm. teemakarttoihin liittyviä määräyksiä, arkkitehtuurin laatua,

hulevesimääräyksiä ja ranta-asemakaavoihin liittyvää määräystä.

Yleismääräysten verbimuotoja on yhdenmukaistettu määrävämmiksi.

Lisäksi määräykset, jotka sisältävät viittauksia ohjelmiin, on siirretty

Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon.

- Poistettu Puolustusvoimille varatun alueen osan raja kaavamääräyksistä

- Muutettu VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

- RV-Rantavyöhykkeen kaavamääräys muutettu muotoon:

Alue on tarkoitettu pääasiassa loma-asunto- ja maa- ja

metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ranta-alueella on muu kuin MRL 72 §:n 3

mom. mukainen rakentaminen kielletty. Alueella noudatetaan seuraavien vahvistettujen osayleiskaavojen merkintöjä- ja määräyksiä:

RV/1 Luoteis-Nastolan osayleiskaava

RV/2 Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

RV/3 Villähde-Koiskalan osayleiskaava

RV/4 Iso-Kukkasen, Salajärven, Ruuhijärven rantayleiskaava

Osalla alueista on voimassa ranta-asemakaava.

- Suunnittelu- ja toteutusohjeet -kohtaan lisätty tieto:

Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä.

Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa.

- Yleiskaavan kaavamääräys "Uusi rautatie" on muutettu muotoon "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie".

Teemakartat:

- Yhdenmukaistetaan molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa.
- Teemakartta ja kohdeluettelo 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt. Päivitetty Valtakunnallisesti arvokas maisemanähtävyys (ehdotus) - aluerajaus. Päivitetty Nastolan kulttuuriympäristöselvityksessä esitettyjen kohteiden kohdenumerointi vastaamaan julkaisuversiota.
- Teemakarttaan 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet - teemakarttaan liittyvään kohdeluetteloon on lisätty tiedot yleiskaava-alueiden indekseistä ja luetteloon on lisätty tieto palosirkan elinympäristöstä Uudessakylässä.

Selostus:

Lahden suunta -työn 2017-2020 selostukseen on lisätty kuvaukset:

- Luonnosvaihtoehtopareista
- Lahden yleiskaavan 2030 suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin
- Lahden yleiskaavan 2030 suhteesta Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2014
- Vaikutusten arvioinnista
- Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyistä muutoksista
- Yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta toteutuksesta
- Kierrokselle 2021-2024 siirtyvistä asioista (liite 17)
- Uusien kuvausten lisäämisen takia kappaleiden järjestystä on muutettu loogisemmaksi selostuksen toisessa osassa.
- Lisäksi tavoitteiden toteutumista seuraavat indikaattorit on päivitetty seurantaraportin mukaisiksi.
- Selostuksen teksteihin on lisätty ja päivitetty tietoa nähtävillä asettamiskäsittelystä sekä nähtävillä olon aikana ja jälkeen tapahtuneesta

työn etenemisestä, vuorovaikutuksesta sekä saaduista lausunnoista ja muistutuksista.

- Selostukseen on myös päivitetty Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan sekä Keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelma LIISU 2030:n valmistelutilanne.
- Kaavaselostukseen on myös lisätty kuvausta esteettömyyden merkityksestä ja tärkeydestä osana laadukasta ja toimivaa kaupunkiympäristöä.
- Teknisinä korjauksina on vaihdettu selostuksen kansikuva sekä korjattu joitakin nettisivulinkkejä, liiteviittauksia, lausemuotoja ja oikeinkirjoitusvirheitä. Taittoa on myös selkeytetty joidenkin luettelojen osalta. Myös yleiskaava-alueiden indeksinumeroiteja on lisätty selkeyttämään tekstejä.
- Suhde lainvoimaisiin osayleiskaavoihin ja muutosesitykset niihin – kappaleeseen on lisätty tiedot kaavamääräyksiin liittyneistä muutoksista mm. rautateiden, Sammalmetsän T-29 -alueen sekä Ventuksen SL-24 alueen osalta. Lisäksi Niemen ja Sydänkankaan alueiden muutoskuvausta on tarkennettu.

Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet:

- Lisätty yleiskaava-alueen A-40 nykytilan kuvaukseen tieto voimassa olevasta Ranta-Härhön ranta-asemakaavasta.
- Lisätty M-3 alueen suunnitteluohjeisiin maininta Porvoonjoen maisema-arvoista.
- MY-10 yleiskaavaindeksin nykytilankuvaus ja suunnitteluohje korjattu lisäämällä Ventuksen alueen tiedot.
- MY-alueiden suunnitteluohjeista poistettu maininta kaupunkikuvallisista arvoista.

- Poistettu SL-24 kohde.
- Poistettu W/SL-31 alueelta luonnonsuojelualuevaraus
- Lisätty alueellisiin suunnitteluohjeisiin hiljaisia alueita koskevat tavoitteet seuraavassa muodossa "Aluetta ja sen ympäristöä suunniteltaessa kiinnitetään huomiota hiljaisen alueen merkitykseen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailemisen kannalta." Lisäksi hiljaiset alueet lisätty nykytilankuvauksiin ja suunnitteluohjeisiin RA-alueille.
- Lisätty PKM-1, PKM-2 ja P-1 alueiden nykytilankuvauksiin ja suunnitteluohjeisiin tieto pohjavedenottamon lähisuoja-alueesta.
- Lisätty EP-2 alueelle nykytilan kuvaus ja suunnitteluohje.
- Lisätty Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen seuraava tavoite "Alueen suojelu- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajausta tulee määrittää asemakaavassa siten, että teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."
- Lisätty Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."
- Muutettu yleismääräykset kaikkiin nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Muutettu VR- ja MU-kaavamääräykset nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Tarkistettu ja tarvittaessa lisätty tieto Palosirkan elinympäristöstä (Lumo-kohde, luokka 4) yleiskaavaindeksialueisiin A-46, AT-9, M-31 ja MU-5.
- Lisäksi alueellisiin suunnitteluohjeisiin on tehty tarvittaessa teknisiä korjauksina yksittäisiä paikkatietoaineistotarkistuksia. Taulukoissa on myös teknisenä korjauksena korjattu näkyviin

osittain leikkautuneiden rivien sisällöt.

Väyläkuvaukset:

- Väyläkuvauksiin muutettu Kujalankatu rakennetuksi väyläksi.
- Muutettu yleismääräykset kaikkiin nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Kehäkatujen osalta suunnitteluohjeeseen jokaiseen kehäkadun osaan lause: "Kaupungin pääkatu on yksi keskustan kehäkaduista."
- Siirretty lause "Väylällä bussien vaihtopysäkkialue" kohdasta 2.22. kohtaan 2.21.
- Lisätty lause "Väylän yli on viheryhteystarve (1kpl). (Sairaalapuisto - Ursanharju)" kohtaan 15.2 - Ulkoilu, virkistys
- Poistettu lause "Ennen päätöstä kehätien toteuttamisesta tietä kehitetään maantienä." kohdasta 2.22 - Autoliikenne.
- Teknisenä korjauksena tarkistettu liikennemäärät, liikenne-ennusteet ja liikennemäärien kuvaus.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma:

- Päivitetty kuvia uudempiin, parannettu taulukoiden ulkoasua, lisätty lisätietolinkkejä ja viittauksia Lahden suunta -työn dokumentteihin.
- Lisätty johdanto-osioon KH:n 22.6.2020 kirjaus: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta - kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (LISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.
- Korjattu indikaattori kulkumuoto-osuus: nykyinen pyöräilyn osuus 11%.

- Lahden keskusta s. 29-34: Päivitetty Liisu 2030 -työn kustannusarviot uusimman arvion mukaiseksi, poistettu pysäköintilaitosten kustannusarvio ja tehty tekstitarkennuksia.
- Vaikutusten arviointia on ehdotuksen nähtävilläoloajan jälkeen täydennetty erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16).

Lisäksi Lahden suunta -työn 2017-2020 aineistoihin, kuten mm. muinaismuistokohdeluettelo on tehty teknisiä korjauksia. Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin ehdotuksen nähtävilläolon aikana erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajan kotiseututietouspaketin muodossa, minkä perusteella selvityksen tietoja täydennettiin ja tarkistettiin yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi selvitykseen tehtiin ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka olivat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia olivat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen.

Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyt tarkistukset ovat vähäisiä, eivätkä oleellisesti muuta kaavan sisältöä tai vaikuta maanomistajien oikeuksiin. Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyt muutokset eivät edellytä ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Muutosesitykset lainvoimaisiin osayleiskaavoihin

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee olemaan nykyisiä lainvoimaisia osayleiskaavoja yleispiirteisempi. Lahden läntisten osien osayleiskaava on esitetty mittakaavassa 1:20 000 ja Nastolan osayleiskaavat mittakaavoissa

1:10 000 - 1:20 000. Lahden yleiskaava 2030 on piirretty mittakaavaan 1:30 000. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen pienialaisia alueita ei pystytä kartassa esittämään ja tämä näkyy kartalla esimerkiksi asuinalueiden (A) sisällä olevien pienien lähivirkistysalueiden (VL) merkintöjen poistumisella. Lähivirkistysalueet sisältyvät asuinalueen (A) aluevaraukseen. Alueiden säilyminen virkistyskäytössä on monin kohdin turvattu asemakaavalla. Lisäksi yleiskaavassa yhteystarpeita on korostettu osoittamalla ulkoilureittejä. Vastaavasti yleispiirteistäminen näkyy maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) yksittäisten rakennuspaikkojen ja pienialaisten metsiköiden sisällyttämisenä MA-aluevaraukseen.

Muita koko yleiskaava-alueeseen liittyviä asioista on kuvattu seuraavasti: Yleiskaavassa osoitetaan merkittävimmät keskustatoimintojen alueet (C) Lahden keskustaan ja Nastolan Rakokiveen. Muut alakeskukset sisältyvät yleiskaavassa muihin aluevarausmerkintöihin, kuten asuinalueisiin (A).

Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman mukaan asuinalueiden ja keskustan läheiset viheralueet on yleiskaavaan osoitettu lähivirkistysalueiksi (VL) ja taajaman lievealueella olevat laajemmat viheralueet retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR) tai maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) riippuen alueen ensisijaisesta pääkäyttötarkoituksesta. Lähivirkistysalueilla (VL), retkeily- ja ulkoilualueilla (VR) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueilla (VU) on voimassa MRL 128§ mukainen toimenpiderajoitus, joka edellyttää maisematyöluvan hakemista erilaisiin metsänhoidollisiin toimenpiteisiin. Yleiskaavaan on osoitettu myös pienimuotoisia maa- ja metsätalousalueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), joilla rakentaminen on kielletty. Muut metsäalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).

Yleiskaavaan on esitetty useita uusia luonnonsuojelualueita (SL), joista suurin osa sijaitsee kaupungin omistamilla alueilla. Toimenpide on Lahden ympäristöohjelman mukainen. Esitetyillä uusilla luonnonsuojelualueilla nostettaisiin suojelalueiden osuutta 1,9 %:sta 2,4 %:iin kokonaispinta-alasta. Ympäristöohjelmassa tavoitteena on 5 % vuoteen 2030 mennessä.

Matkakeskus ja olemassa olevat rautatieasemat, sekä suunniteltu Hennalan rautatieasema on osoitettu yleiskaavakartalla. Myös pyöräilyn tavoiteverkko esitetään yleiskaavakartalla.

Uudet pohjavesialueiden rajaukset on päivitetty ja pohjavedenottamot ja niiden suoja-alueet on poistettu yleiskaavakartalta. Salpausselkämerkintä on jatkettu kattamaan Salpausselkä koko Lahden alueella.

Muinaismuistokohteita on osoitettu aikaisempia osayleiskaavoja enemmän mm. Salpausselälle Lahden urheilukeskuksen alueelle, Ruuhijärvelle ja Kilpisaareen. Muinaismuistot on jaettu kartalla kolmeen luokkaan; muinaismuistoalueisiin, muinaismuistokohteisiin ja muihin muinaismuistokohteisiin.

Lahden yleiskaava 2030 kattaa aikaisemmin yleiskaavoittamattomat Nastolan alueet, kuten Nastolan Kirkonkylä, Ruuhijärvi, Metsäkylä ja Järvisten kylä. Kirkonkylä on pääosin osoitettu asuinalueeksi (A) ja julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Kouvolantien varren teollisuusalue on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (T) ja aluetta on esitetty laajennettavaksi myös rautatien ja valtatie 12 väliselle alueelle ja valtatie 12 eteläpuolelle Lemuntien varteen. Laajennusalueen toteutuminen vaatii uuden Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle 12. Ruuhijärven ja Järvisten kylään on osoitettu kyläaluetta (AT), maisemallisesti arvokkaita

peltoalueita (MA) ja maa- ja metsätalousaluetta (M). Metsäkylän alue on maa- ja metsätalousaluetta (M). Vehkosillankujan alueelle on osoitettu pieni kyläalue (AT). Kilpisaareen osoitettu loma-asuntoalue (RA) perustuu ranta-asemakaavaan. Arrajoen ja Arrajärven ranta-alue on tunnistettu alueena, jonka maankäyttö tulisi ratkaista yksityiskohtaisemmalla kaavalla. Liikenneverkko on jaoteltu yleiskaavaehdotuksessa uudella tavalla osoittaen eri kaavamerkinnoillä olemassa olevat ja uudet väylät. Lisäksi väylien luokituksia on tarkistettu ja muutokset on viety kaavakartalle. Pääväylien väyläkuvaukset on päivitetty ja laadittu kattamaan koko yleiskaava-alue.

Yleiskaavan kaavamääräys "Uusi rautatie" on muutettu muotoon "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie". Uudella merkinnällä osoitetaan Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisesti Kerava-Lahti-Kouvola-Luumäki radan osuus Kerava-Lahti-oikoradan ja Riihimäen radan erkanemiskohdasta itään kaupungin rajalle asti ja Lahti-Heinola radan uusi linjaus kokonaisuudessaan.

Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet on päivitetty ja laadittu kattamaan koko yleiskaava-alue ja kaikki maankäyttömuodot. Laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan. Maaseutumaisilla alueilla voimassa olevia osayleiskaavoja käytetään edelleen rantavyöhykkeen rakentamisen ohjaukseen. Seuraavaksi on kuvattu keskeisimmät muutokset voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla kaavoittain.

Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Lahden läntisten osien osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Teivaan sataman matkailutoimintojen alue (RM) poistetaan Teivaan rinteestä ja matkailutoimintojen alue osoitetaan kapeana Teivaasta Vesijärven matkustajasatamaan ratapenkan suuntaisesti. Vesiliikenteen alueet (LV) muutetaan satama-alueiksi (LS). Niemen alueen elinkeinoelämän alue (T) muutetaan toteutuneen maankäytön mukaisesti sallimaan elinkeinoelämän lisäksi asumista (A) ja julkisia palveluita ja hallinnon alueita (PY). Alueelle osoitetaan kaksoismerkintäalueita (T/A-2, PY/T-1). Vastaavasti osa kaupallisten palvelujen alueesta ja asuinalueesta Haapalankadun eteläpuolelta muuttuu yhdistetyksi elinkeinoelämän ja asumisen alueeksi (T/A-2). Ruoriniemen T/A-alue muutetaan asuinalueeksi (A-7) asemakaavan mukaisesti. Niemen tieliikenteen yhteystarvemerkintä on poistettu.

Vipusenkadun julkisten palveluiden ja hallinnonalue (PY), muutetaan vastaamaan alueen tarvetta myös elinkeinoelämän alueeksi (T). Alueelle osoitetaan kaksoismerkintä (PY/T-2).

Asuinrakentamista osoitetaan yhdyskuntarakenteen kannalta kestäville alueille. Kunnaksen ja Lehmuksen alueilta poistetaan laaja asuinalue (A) ja alueet osoitetaan maa- ja metsätalousalueeksi (M), jossa on hajarakentamista. Vastaavasti esitetään poistettavaksi asuinaluevaraukset (A) Jokimaalta Rälssin länsipuolelta. Alue osoitetaan pääosin maa- ja metsätalousalueeksi (M). Alueelle osoitetaan myös Rälssin maa-ainesten vastaanottoalueen (eo) ja retkeily- ja ulkoilualueen (VR) laajentuminen. Maa-ainesten vastaanottoalueelle osoitetaan kaksoismerkintä (E/VR-1), joka kuvastaa paremmin alueen maankäyttöä. Rälssin alueelle osoitetaan

myös elinkeinoelämän alue (T-23) kehätien varteen.

Renkomäen maa-ainesten ottoalueen kaavamerkintää on havainnollistettu muuttamalla kaavamerkintä kaksoismerkinnäksi EO/VR-1. Renkomäen EO-alueen rajausta on pienennetty lännestä siten, että jo maisemoitu alue on rajattu ottoalueen ulkopuolelle.

Yleiskaavaan osoitetaan useampia uusia luonnonsuojelualueita (SL); Ritamäen luonnonsuojelualan laajennus, Haapalanmäki, Mukkulan saaret, Sietikka, Kukonkoski, Niemenmäki ja Sikoniitun lehtoalueen laajennus.

Pippon elinkeinoelämän alueetta (T-22) laajennetaan ja alueelle osoitetaan moottoriurheilukeskus kohdemerkinnällä (em). Karistonportin alueelle osoitetaan kaksoismerkinnällä (Pkm/T-1) yhdistetty kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alue. Latomäen elinkeinoelämän ja asumisen alue (T/A) muutetaan elinkeinoelämän alueeksi (TY-17). Lisäksi Renkomäkeen Luhdan tornin alueella tarkastetaan kaupallisten palveluiden (Pkm) ja asuinalueen (A) rajauksia. Alasjärven lounaisrannalla oleva loma-asuntoalue (RA) muutetaan asuinalueeksi (A-29).

Koiskalan alueelta poistuu kaavan Y-202 mukainen uusi kulkuyhteys Koivukummun ja Siperian asuinalueiden läpi Ahtialasta Koiskalantielle. Uusi pääkatu esitetään jatkettavaksi Ruukinkadulta Koiskalantielle lähelle valtatie eritasoliittymää. Uuden pääkadun varrella oleva elinkeinoelämän alue (T) on muutettu selvitysalueeksi (SE). Yleiskaavaan on osoitettu pyöräilyn tavoitteellinen aluereitti Siperian alueen läpi Ahtialasta Koiskalantielle, sekä Koiskalantien varteen maantien suuntaisesti. Alueen asuinalueiden (A) ja elinkeinoelämän alueiden (T) rajauksiin on tehty

vähäisiä muutoksia. Sietikan lähiympäristön metsäalueet on muutettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-9).

Pesäkalliossa puolustusvoimille varatun alueen osan rajan viivamerkintä (ep) on muutettu puolustusvoimien alueen aluevarausmerkinnäksi (EP-2). Kaava-alueen katuluokittelua on tarkastettu ja muutokset on viety kaavakartalle. Tämä näkyy esimerkiksi Lintulantien ja Lakkilantien poistamisella kartalla ja Kauppiaankadun muuttumisella pääkadusta kokoojakaduksi.

Lahden läntisten osien osayleiskaavan Y-202 määräyksien mukaan kaavaan rajatuilla alueilla noudatetaan eri osayleiskaavojen määräyksiä. Enonsaaren osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ja Okeroisten osayleiskaavan määräykset jäävät voimaan Lahden yleiskaavan 2030 myötä. Miekkion, Renkomäen ja Ämmälän osayleiskaavan aluerajauksesta poistetaan Pippon alue ja Ämmälän alueelta radan itäpuolinen alue. Ko. osayleiskaavan määräykset jäävät voimaan rajatulle alueelle.

Villähde-Koiskalan osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Villähde-Koiskalan osayleiskaavan Kärkjärven länsirannan ranta-alueita lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alue (RV/3), jolla voimassa olevan Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät on yleispiirteistetty Lahden yleiskaavaan 2030. Lisäksi kaavamerkintöjä on määrällisesti vähennetty ja yhdenmukaistettu Lahden läntisten osien osayleiskaavan tyyliin.

Esimerkiksi asuinaluumerkinnöistä on jätetty pois maatilojen talouskeskusten alue (AM) ja pientalovaltainen asuntoalue (AP). Asumisen alueet on osoitettu asuinalueina (A) tai kyläalueita (AT). Haravakylän, Pihtilänmäen, Pensuon ja Heinämaantien varren asuinalueet on osoitettu kyläalueina (AT). Heinämaantien varressa osayleiskaavassa mitoitettujen asuinalueiden (A) mitoitukset eivät jää voimaan, eivätkä oikeuta suoriin rakennuslupiin Lahden yleiskaavan 2030 voimaan tulon jälkeen. Vastaava tilanne on Ranta-Lehmuksen, Ohrapääntien ja Mustankorventien alueella. Näillä alueilla kaavamerkintä muuttuu asuinalueesta (A), maa- ja metsätalousalueeksi (M) alueiden ollessa hajarakennusalueita, joita ei ole tarkoitus asemakaavoittaa. Kyseisille alueille ei kohdistu rakennuspainetta.

Peltojen osalta on poistunut maa- ja metsätalousalue (MT) merkintä ja pellot on osoitettu maa- ja metsätalousalueena (M) tai maisemallisesti arvokkaana peltoalueena (MA). MA-aluevaraus sisältää myös yksittäisiä rakennuspaikkoja ja pienimuotoisia metsäalueita.

Työpaikka-alueet (TP) osoitetaan yleiskaavassa elinkeinoelämän alueina (T). Jos alueelle sijoittuvissa toiminnoissa tulee ottaa huomioon ympäristön aiheuttamat rajoitukset, kuten pohjavesi, lähellä olevat häiriintyvät kohteet tms. on kaavamerkintä TY. Villähteen asemansseudulla säilyy elinkeinoelämän alueet (T) asuinrakentamisen sijaitessa pääsääntöisesti Lankilantien varrella. Lankilantien varren asuinalueisiin (A-38) esitetään vähäisiä laajennusalueita. Lankilantie esitetään linjattavaksi suoraan Heinämaantielle. Osayleiskaavassa esitetty Ritomäen työpaikka-alueen (TP) laajennus Heinämaantien itäpuolelle muuttuu retkeily- ja

ulkoilualueeksi (VR-6), sekä osittain kyläalueeksi (AT-5).

Riikin tilan pellot Villähteentien varressa on esitetty muuttuvan työpaikka-alueesta (TP) maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA-8). Pensuon alueen pellot ja Orrilanmäen pellot on laajalti esitetty maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi (MA). Orrilanmäelle esitetään asumisen (A-41) lisäämistä vieressä olevan Villähteen koulun ja joukkoliikenteen runkolinjan vuoksi. Villähteen koulun ja Kauppakaaren välinen selvitysalue (SELV.) on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (TY-39).

Osayleiskaavan mukaisten pientalovaltaisten asuinalueiden (AP) rajauksiin on tehty muutoksia huomioiden yhdyskuntarakenteellinen sijainti ja alueiden maasto-olosuhteet. Ranta-Härhön ja Hyytintien aluevarauksia on pienennetty ja Kurenniityn ja Vierunkulman aluevarauksien rajauksia on muutettu. Vanhankartanonpellon alueella esitetään pieni Villähteen lehto rannassa luonnonsuojelualueeksi (SL-14).

Luoteis-Nastolan osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mitoitettuja ranta-alueita lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/1), jolla voimassa olevan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät on yleispiirteistetty Lahden yleiskaavaan 2030. Lisäksi kaavamerkintöjä on määrällisesti vähennetty ja yhdenmukaistettu vastaavasti kuten edellä on kuvattu Villähde-Koiskalan osayleiskaavan osalta. Suurin osa osayleiskaavan alueesta on maa- ja

metsätalousaluetta (M). Pyhantaan ja Seestan alueen pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) osoitetaan kyläalueina (AT).

Osayleiskaavan alueella on laajat mitoitettut kyläalueet (AT) Pyhantaalla, Vanajanraitin, Kumiantien ja Mäkeläntien varressa, sekä Oksjärven pohjoispuolella. Osayleiskaavalla rakentamista on haluttu ohjata kyläalueille ja mitoitus on perustunut alueen kunnallisteknisten verkostojen suunnitelmiin. Kyläalueelle on voinut rakentaa suunnittelutarveratkaisulla. Alueelle on toteutunut infra osittain runkolinjan osalta, mutta jakeluverkostot puuttuvat ja osalle alueista verkostoa ei ole tulossa jatkossakaan. Mitoitus on myös osittain ohjannut rakentamista kyläalueen ulkopuolelle, mikä ei ole ollut tarkoituksenmukaista. Kyläalueille ei ole suuria rakennuspaineita. Lahden yleiskaavaan 2030 osoitetaan osayleiskaavan mukaiset kyläalueet (AT), mutta alueiden mitoitus ei jää voimaan Lahden yleiskaavan 2030 voimaan tulon jälkeen. Näin rakentamista voidaan ohjata parhaiten rakentamiseen soveltuville alueille suunnittelutarveratkaisulla.

Viuhan ja Sydänkankaan alueen metsäalueet osoitetaan maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) sekä osittain retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-10). Lisäksi alueella on pienimuotoisia maa- ja metsätalousalueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Luhtaanmaa-Vierumäki välille on osoitettu tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä. Sydänkankaan pientalovaltainen reserviasuntoalue (AP/res) on osoitettu osaksi Kunnaksen ja Hiekkannummen A-33 asuinalueita.

Pyhantaantien varressa oleva teollisuusalueen reservialue (T/res) osoitetaan elinkeinoelämän alueena (T-34) ja aluetta on laajennettu ottaen huomioon olemassa olevat teollisuuskiinteistöt tien varressa. Lisäksi Mäkeläntien varressa oleva maa-ainestenottoalue (EO/T-res) osoitetaan

kaksoismerkinnällä EO/T-1, jolloin alue varataan elinkeinoelämän alueeksi maa-aineisten oton päätyttyä alueella. Valtatien 12 varteen on osoitettu voimalinja.

Turpeensalmen osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Turpeensalmen osayleiskaavan kokonaisuudessaan. Osayleiskaavan asuinalueet eivät ole toteutuneet alueen pohjavesiolosuhteiden vuoksi ja alue on asemakaavoitettu pääasiassa lähivirkistysalueeksi. Lahden yleiskaavaan 2030 alueen maankäyttö osoitetaan asemakaavan ja olemassa olevan tilanteen mukaiseksi.

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan muutamaa mitoitettua ranta-aluetta lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/2), jolla voimassa olevan Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Osayleiskaavan metsäalueet on osoitettu suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-4) tai maa- ja metsätalousalueeksi (M-16). Lahden yleiskaavaan 2030 on osoitettu alueella oleva Lapakiston luonnonsuojelualue (SL-25). Lapakiston luonnonsuojelualueen lounaispuoli sekä Kilpasen ja Hirvilammin alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-8). Lisäksi kaava-alueen lampien

ranta-alueet on pääasiassa osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Pitkjärven ja Kärkjärven ranta-alueelta on osoitettu poistettavaksi merkittävä määrä loma-asuntoalueeksi (RA) varattuja, kaupungin omistuksessa olevia alueita alueen retkeilykäyttöön varaamisen vuoksi. Kärkjärven rantaan on osoitettu olemassa oleva lomarakennuspaikka (RA-7). Lisäksi Lapakiston luonnonsuojelualueen pysäköintialueen läheisyyteen on varattu pieni matkailutoimintojen alue (RM-6) mahdollista opastuskeskusta ajatellen. Uutena luonnonsuojelualueena (SL-26) on esitetty Kangaslammin alue Kumiantien varressa. Ventuksen luonnonsuojelualue merkintä (SL) korvataan MY-merkinnällä (MY-10). Alue on yksityisen omistuksessa, eikä alueen suojelusta ole tehty rauhoituspäätöstä.

Alhaistentien pientalovaltainen asuntoalue (AP) on osoitettu kyläalueena (AT-15). Pajulahden ympäristöön on esitetty urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU-14). Alueelle on esitetty ulkoilureitistön pääväyliä laajentamaan Lapakiston retkeilyreitistöjä.

Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaavan osittain. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/4), jolla voimassa olevan Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin rantayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Rantayleiskaava jää voimaan mitoitettun ranta-alueen osalta. Iso-Kukkasen eteläosassa rantayleiskaavan kaavamerkinnät on yleispiirteistetty Lahden

yleiskaavaan 2030 ja kaavamerkintöjä on yhteensovitettu.

Rantayleiskaavan pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) on muutettu asuinalueiksi (A) ja virkistysalueet (V) lähivirkistysalueiksi (VL). Pajulahden palveluiden alue (P) on osoitettu matkailupalveluiden alueena (RM-8).

Ruuhijärven kylään ja Kumiantien ja Ruuhijärventien risteysalueelle osoitetaan kyläalueet (AT), joiden alueella ei noudateta voimassa olevan rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä, mikä antaa paremmat mahdollisuudet näiden alueiden kehittämiseen.

Uudenkylän osayleiskaava

Uudenkylän osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan koko osayleiskaavan alueella.

Uudenkylän osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) kartalla. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2030, esimerkiksi rantojen osalta on näytetty pääkäyttötarkoitus eli lomarakentaminen (RA). Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

Lahden suunta -työn 2021-2024 kierrokselle siirtyvät asiat

Seuraavat teemat ovat nousseet esille kaavaprosessin aikana saadusta palautteesta, vaikutusten arvioinneista ja käydyistä keskusteluista. Näihin teemoihin ei ole kuitenkaan vielä tällä kierroksella ehditty kunnolla syventymään ja asiat otetaan tarkasteluun Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella:

- Yleiskaavoituksen kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Kaavakartat olisivat eri teemaisia, jolloin teeman mukaista tietomäärää yleiskaavassa pystyttäisiin lisäämään ja samalla parannettaisiin kaavakarttojen luettavuutta.
 - o Viher-sini –karttaan liittyviä pohjatöitä ovat LUMO- ja luo –kohteiden päivittäminen ja lisäksi voidaan tarkastella, mitä tietoa hulevesien hallinnasta on järkevä tuoda viher-sini –kaavakartan kaavamerkintöihin- ja määräyksiin.
 - o Kulttuuriympäristökohteet on nyt kattavasti selvitetty koko Lahden alueelta, mutta tarkastellaan mitä muita tietoja Kulttuuriympäristö -kartalla on syytä esittää ja millaisia kaavamääräyksiä on syytä antaa.
 - o Infra –kartalla olisi puolestaan mahdollista ottaa tarkasteluun, esitetäänkö joukkoliikenteen runkolinjat siinä vai onko tieto liian usein muuttuvaa kaavakartalle.

- Tarkastellaan mahdollisuus Maaseutupoliittisen ohjelman kytkemisestä Lahden suunta- työhön.
- Selvitys Lahden seudun raideliikenteen seisakkeista ja kehittämistarpeista. Selvityksessä on syytä tarkastella myös seisakkeiden asemaa yhdyskuntarakenteessa. Selvityksen perusteella päätetään, onko seisakkeiden paikkoja tarpeen siirtää, vähentää tai lisätä yleiskaavakartalla.
- Tarkastellaan Kariston itäosien A-aluevarauksen pienentämistä parhaillaan käynnissä olevan kaavarunkotyön pohjalta.
- Lahden pyöräliikenteen tavoiteverkko ja yleiskaavakartalla esitetyt tavoitteelliset pyöräilyn pää- ja aluereitit tarkistetaan seutuyhteyksien osalta. Tarkistuksen pohjana toimii MAL-työssä laadittava seudullisen pyöräverkon selvitys ja pääpyöräverkon yhteyksien määrittäminen ja laajentaminen seutukuntien välille.
- Kiertotalousteeman tarkastelu yleiskaavatasolla.

- Ekosysteemipalveluiden käsittely yleiskaavatasolla.
- Tarkastellaan ja ratkaistaan Elinkeinoelämän alueen T-29 viereisen selvitysalueen (SE) maankäyttö.
- Laaditaan Koiskala-Tiiranmäen alueen liikenneverkon uudelleen arviointi ja ratkaistaan alueen liikenneverkko ja Ruukinkadun jatkeen kaavamerkintä.

Siirtyvät asiat on kuvattu myös liitteessä 17 ja kaavaselostuksessa.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 19.5.2020 § 62.

Lautakunta päätti palauttaa Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen uudelleen valmisteltavaksi.

Lautakunta evästi virkamiehiä siten, että: Perusteluosasta s.15(23) viimeisen kappaleen lause poistettaisiin: "Uusi pääkatu esitetään jatkettavaksi Ruukinkadulta Koiskalantielle lähelle valtatie eritasoliittymää". Lisäksi tiemerkitä poistettaisiin yleiskaavasta. Lisäksi T29 alueella olevalta Sammalmetsän alueelta kaavamerkintä teollisuusalueesta poistettaisiin (T29 alueen eteläiseltä puolelta Koiskalantiehen asti). Alue merkittäisiin viheralueeksi.

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotus valmisteltiin näiltä osin uudelleen. Elinkeinoelämän alue T-29 merkittiin Sammalmetsän osalta selvitysalueeksi (SE). Selvitysalueen kaavamerkintä lisättiin uutena kaavakarttaan ja merkintöihin ja määräyksiin. Selvitysalueen kaavamääräykseen osoitettiin MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Kaavaratkaisun tiedot

päivitetiin kaava-asiakirjoihin.

Yleiskaavan liikenneverkkoon ei tehty muutoksia, sillä liikenneverkkoa ei voida muuttaa ilman liikenneverkon toimivuuden uudelleen arviointia ja selvittämistä. Liikenneverkkoa ei myöskään voida jättää kaavaehdotuksessa avoimeksi ja ratkaisematta, joten Ruukinkadun jatke jätettiin yleiskaavaan uutena väylänä ehdotuksen mukaisesti. Liikenneverkkoa arvioidaan uudelleen seuraavalla Lahden suunta - kierroksella samalla kuin alueen muutakin maankäyttöä tarkastellaan uudelleen ja tarkemmin.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 9.6.2020 § 73.

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen esittelijän perusteluosaan tekemällä lisäyksellä.

Asian esittelijän, maankäytön johtaja Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

Tekninen ja ympäristölautakunta tekee kaupunginhallitukselle seuraavan esityksen:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet luonnosvaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Mikäli mahdolliset muistutukset tai lausunnot eivät anna muuhun aihetta, kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen: "Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman)."

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä lisäsi perusteluosan kohtaan Elinkeinoelämän alue T-29 seuraavan tekstin: "Kaupunkiympäristön palvelualue ei toteuta Ruukinkadun jatketta Koiskalantielle tällä kierroksella vahvistuvan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) aikana. Rakentaminen ratkaistaan alueella toteutettavien tarkentavien selvitysten perusteella."

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan lähivirkistysalue VL-63 karhunsillan tien länsipuolella oleva alue yhdistetään A-43 alueeseen, kaavamerkintä A-43. Ehdotusta kannatettiin ja asiasta äänestettiin. Esittelijän pohjaesitys hyväksyttiin.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan alue T43 säilytetään maa- ja metsätalousmaana, kaavamerkintä M. Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan alue T43 muutetaan niin että se alueena on oikeusvaikutteisen Uudenkylän osayleiskaavassa olevat alueet ja muut pysyvät maa- ja

metsätalousalueena, kaavamerkintä M. Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 15.6.2020 § 162.

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle kokouksessaan.

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 22.6.2020 § 168.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asian esittelijän, kaupunginjohtaja Pekka Timosen päätösehdotus oli seuraava:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet luonnosvaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin.

Mikäli mahdolliset muistutukset tai lausunnot eivät anna muuhun aihetta, kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman).”

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin palautusesitys Lahden suunta -työstä ja Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman ehdotuksen hylkäämisestä. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Perusteluosan kahdeksanteen kappaleeseen tehdään seuraava muutos:

”Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta - kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikunnan suunnitelma 2030 (LIISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.”

korvaa kappaleen

”Yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen.”

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen nähtäville asettamista koskevan päätöksenteon vaiheet ja luonnosvaiheen jälkeiset toimenpiteet on katsottavissa kaupunginhallituksen 22.6.2020 § 168 pöytäkirjasta (Liite 36).

Jatkotoimenpiteet

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työ 2017-2020 voimaantulon myötä osa nykyisistä voimassa olevista osayleiskaavoista ja rantayleiskaavasta kumoutuu kokonaan tai osittain.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: ote ilman liitteitä kaupunkiympäristön palvelualueen kunnallistekniikka, ote ilman liitteitä + liite 20 sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (Jokimaan omakotiyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme Ry, MTK Häme ry, Nastolan Teollisuusryhmä, Salpausselän luonnonystävät ry, UPM-Kymmene Oyj/Metsä, Nastola-seura, [REDACTED])

kv

Kv: ote ilman liitteitä kaupunkiympäristön palvelualueen kunnallistekniikka, ote ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (Jokimaan omakotiyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme Ry, MTK Häme ry, Nastolan Teollisuusryhmä, Salpausselän luonnonystävät ry, UPM-Kymmene Oyj/Metsä, Nastola-seura [REDACTED])

[REDACTED]), sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY – keskukselle

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.

Lahden kaupunki
Maankäyttö ja aluehankkeet
kirjaamo@lahti.fi

Viite: lausuntopyyntö 8.7.2020

Lausunto, Lahden suunta 2017–2020-työn ehdotus (Lahden yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma)

Yleiskaavan sisältövaatimukset MRL 39 §

Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon:

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuus, taloudellisuus ja ekologinen kestävyys;
- 2) olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö;
- 3) asumisen tarpeet ja palveluiden saatavuus;
- 4) mahdollisuudet liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen, sekä energia-, vesi- ja jätehuollon tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen ympäristön, luonnonvarojen ja talouden kannalta kestäväällä tavalla;
- 5) mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön;
- 6) kunnan elinkeinoelämän toimintaedellytykset;
- 7) ympäristöhaittojen vähentäminen;
- 8) rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen; sekä
- 9) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Edellä 2 momentissa tarkoitetut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin laadittavan yleiskaavan ohjaustavoite ja tarkkuus sitä edellyttävät.

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa MRL 9 §

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

31.8.2020

Kaavaselostus MRA 17 §

Yleiskaavan selostuksessa esitetään:

- 1) selvitys alueen oloista, ympäristöominaisuuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä muut kaavan vaikutusten selvittämisen ja arvioimisen kannalta keskeiset tiedot kaavoitettavasta alueesta;
- 2) suunnittelun lähtökohdat, tavoitteet ja esillä olleet vaihtoehdot;
- 3) yhteenveto kaavan vaikutusten arvioimiseksi suoritetuista selvityksistä;
- 4) kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen, ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin sekä muut kaavan merkittävät vaikutukset;
- 5) selvitys kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, maakuntakaavaan, voimassa olevaan yleiskaavaan ja kunnan muuhun suunnitteluun;
- 6) suunnittelun vaiheet osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyineen sekä yhteenveto kaavoituksen eri vaiheissa esitetystä mielipiteistä;
- 7) valitun kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja perusteet kaavaratkaisun valinnalle, selvitys siitä, miten vaikutusselvitysten tulokset ja eri mielipiteet on otettu huomioon sekä selvitys niistä toimenpiteistä, joilla aiotaan ehkäistä kaavan toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia; (19.5.2005/348)
- 8) kaavan toteutuksen ajoitus ja seuranta;
- 9) tarpeen mukaan kaavan toteutusta ohjaavia suunnitelmia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut seikat on esitettävä kaavaselostuksessa sillä tavalla ja siinä laajuudessa kuin kaavan tarkoitus edellyttää ja niin, että luodaan edellytykset vuorovaikutukseen kaavan valmistelussa. Kaavaselostukseen on liitettävä yhteenveto kaavaselostuksen keskeisestä sisällöstä.

Hämeen ELY-keskuksen lausunto

Hämeen ELY-keskus on antanut lausunnon yleiskaavan valmisteluvaiheessa 6.6.2020. Kaavatyön etenemistä on esitelty myös kaupungin ja ELY:n yhteisissä kaavoituksen työkokouksissa. Lausunnossa ja keskusteluissa esitetyt asiat on kaavaehdotusta valmisteltaessa otettu pääosin hyvin huomioon. Kaavaehdotuksen viimeistelyssä esitetään otettavaksi huomioon seuraavaa:

31.8.2020

Liikenne

ELY-keskus on kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa kiinnittänyt huomiota liikenteellisten vaikutusten arviointiin, tiestön merkitsemistapaan sekä tuonut esiin seikkoja, jotka tulee ottaa huomioon alueiden ja väylien suunnitteluohjeissa. ELY-keskuksen lausunto liikenteen osalta on kaavaehdotusta valmisteltaessa otettu pääosin huomioon.

Luonnosvaiheen lausunnossa ELY-keskus on korostanut, että uusien, merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia tuottavien toimintojen sijoittamisen tulee perustua riittäviin liikenteellisiin selvityksiin. Keskeisimpiä arvioitavia vaikutuksia ovat uuden tai merkittävästi muuttuvan maankäytön vaikutukset liikenteeseen ja liikenneturvallisuuteen sekä alueiden saavutettavuus eri kulkumuodoin. Vastineen mukaan kaavan vaikutusten arvioinnin yhteydessä on toteutettu liikennemallitarkastelu, jonka pohjalla on yleiskaavan aluevarausten mahdollistama kasvu. Vastineen mukaan liikennemalli ei ole osoittanut ongelmia liikenneverkossa. Kaavan liikenteellisten vaikutusten arviointi keskittyy pääasiallisesti ja ansiokkaasti kestävän liikkumisen teemaan. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan esitetty liikenteellisten vaikutusten arviointi kaipaa kuitenkin täydentämistä siten, että kaavaselostuksessa avataan tarkemmin liikennemallia ja sitä, kuinka siinä otettu huomioon asukkaiden tuottaman liikenteen lisäksi myös uusien ja laajentuvien elinkeinoelämän alueiden tuottama liikenne.

ELY-keskuksen antamat kommentit kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelmasta on pääosin otettu huomioon. ELY-keskus pitää hyvänä, että joukkoliikenteen runkolinjaston esittämistä kaavakartalla on tarkoitus tarkastella seuraavalla kierroksella. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman jatkotyön osalta ELY-keskus nostaa esiin vapaa-ajan liikkumisen, jonka merkitys on suuri, mutta jonka rooli jää tässä vaiheessa ohjelmaa pieneksi.

Kulttuuriympäristö

Yleiskaavaa laadittaessa tulee ottaa huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen (MRL 39 §). Kaavan lähtöaineisto alueen kulttuuriympäristön arvoista on kattava ja riittävä. Rullaavan yleiskaavan kierroksilla tieto kulttuuriympäristöistä on vähitellen lisääntynyt tehtyjen inventointien myötä, ja kaupungin tavoite kulttuuriympäristön arvojen vaalimisesta on ilmeinen. Tiedon lisääntyessä on johdonmukaista, että myös kaavan sisältö ja ohjausvaikutus kehittyvät.

Valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen (RKY 2009) aluerajaukset on merkitty asianmukaisesti kaavaehdotuskartalle (rky). Yleiskaavaehdotuksessa on otettu huomioon myös maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet merkinnällä maisemallisesti arvokas peltoalue (MA). Rakennetun kulttuuriympäristön huomioon ottaminen kaavassa muiden kuin valtakunnallisesti merkittävien kohteiden osalta jää kuitenkin edelleen valitettavan heikoksi. Asialla on jossain määrin merkitystä myös kestävän kehityksen ja ilmastonäkökulmasta, arvioitaessa edistääkö yleiskaava olemassa olevan rakennuskannan hyödyntämistä.

31.8.2020

Luonnosvaiheen lausunnossaan ELY-keskus esitti, että kaavan jatkosuunnittelun yhteydessä tulee ottaa huomioon myös tehdyt rakennusinventoinnit ja rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteiden säilyttäminen. Kaavaselostuksen mukaan tällä (yleiskaava)kierroksella on laadittu teemakartat arvokkaista kulttuuriympäristöistä ja luonnon monimuotoisuudesta ja ekologista yhteyksistä. Teemakartat eivät lausuntovastineen mukaan ole tällä kierroksella oikeusvaikutteisia kaavakarttoja, mutta niiden pohjalta rakentuvat seuraavalla kierroksella luontoteemainen Viher-sini – kaavakartta sekä Arvokkaat kulttuuriympäristöt -kaavakartta.

Liitekartta ja sen kohdeluettelo on hyvä, selkeä ja kattava yhteenveto suunnittelualueen kulttuuriympäristöstä. Kaavan laatijan tavoite seuraavan yleiskaavan esittämisestä useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla täydentyvine sisältöineen on mahdollinen ja digitaalisen kaavoituksen edetessä myös hyvin toimiva ratkaisu. Tulevien kierrosten oikeusvaikutteiset teemakartat eivät kuitenkaan ole ratkaisu nyt laadittavan yleiskaavan sisältövaatimusten toteutumiseen.

Kaavamerkintöjen ja määräysten ja niiden kohdentumisen tulee olla mahdollisimman yksiselitteistä ja selkeää, jotta niiden sisältö, vaikutukset ja kohtuullisuus on arvioitavissa. Kulttuuriympäristön esittäminen tällä yleiskaavakierroksella liitekartalla, johon kaavamääräyksellä yleisesti viitataan, ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan turvaa riittävällä tavalla maakunnallisesti ja paikallisesti merkittävän kulttuuriympäristön huomioon ottamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja eri toimintojen yhteensovittamisessa. Koska määräys ei kohdennu kaavakartassa esitettyyn alueeseen tai kohteeseen, ja viittaus teemakarttaan on tulkinnanvarainen, jää sen oikeudellinen merkitys epäselväksi.

ELY-keskus katsoo, että kaavaa tai kaavamääräystä tulee ennen sen hyväksymistä tarkistaa, jotta kaavaehdotus täyttää yleiskaavan sisältövaatimuksen rakennetun ympäristön ja maiseman vaalimisesta. Mikäli teemakartta ei ole oikeusvaikutteinen, tulee siinä esitetyt kulttuuriympäristökokonaisuudet todeta oikeusvaikutteiseksi kaavakartan määräyksellä, esim.: ”Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (MARY) ja paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (LaRy) on otettava kulttuuriympäristöt-teemakartalta oikeusvaikutteisina huomioon.” Teemakarttaan tulee lisätä tieto sen liittymisestä tietyntä ajankohtana hyväksytyyn yleiskaavaan, ja kaavakarttaan tieto siihen liittyvästä kulttuuriympäristö-teemakartasta.

Luonnonsuojelu

ELY-keskus otti luonnosvaiheen lausunnossaan kantaa siihen, että yleiskaava-alueella sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet ja kohteet tulee ottaa huomioon erillisin aluevaraus- ja indeksimerkinnöin, tai alueiden erityisominaisuuksia ilmaisevin viivamerkinnöin. Luonnosvaiheen tapaan kaavaehdotuksessa on esitetty

31.8.2020

Natura-alueet ja luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyypit. Kaavaehdotuksen liitteenä on esitetty luonnon monimuotoisuutta ja ekologisia yhteyksiä kuvaava teemakartta ja kohdelistaus. Ansiokkaan teemakartan luettavuutta tai kohteiden paikallistamista hankaloittaa se, että luetteloituja kohteita ei ole esitetty kartalla.

Erityisen tärkeää suojelu- ja monimuotoisuusarvojen huomioon ottaminen jatkosuunnittelussa on muuttuvan maankäytön alueilla. ELY-keskus otti kantaa luonnosvaiheessa vaihtoehtoparina esitetyn Pippon elinkeinoelämän alueeksi (T) osoitetun alueen laajuuteen ja ristiriitaan alueen suojeluarvojen kanssa. Luonnosvaiheen jälkeen kaavaehdotuksessa on esitetty vaihtoehdon 1 mukainen laajuus tietyillä kavennuksilla. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luonnosvaiheen jälkeen tehdyt muutokset aluevaraukseen ovat positiivisia länsisuuntaisen ekologisen yhteyden säilymisen osalta. Tästä huolimatta elinkeinoelämän aluevaraus on huomattavan laaja ja sen alueella sijaitsee suojelu- ja luontoarvoja, jotka edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Tätä yhteensovittamisen tarvetta ei ole sisällytetty kaavaehdotuksen ko. aluetta koskeviin kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. ELY-keskus katsoo, että kaavan vastineissa esitetty näkemys ulkoilureitin merkityksestä pohjoiseen suuntautuvan yhteyden säilymiseen luonnon monimuotoisuudelle tärkeällä metsäalueella ei ole myöskään ongelmaton tai yksiselitteinen.

Hämeen ELY-keskus esittää luonnon monimuotoisuuskohteiden ja suojeluarvojen huomioon ottamista kaavaehdotuksessa vastaavalla tavalla, mitä kulttuuriympäristökokonaisuuksista on yllä todettu. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavaehdotus ei nykyisillä merkinnöillä ja määräyksillä edistä luonnon monimuotoisuuden säilymistä riittäväällä tavalla ja yleiskaavan sisältövaatimusten mukaisesti. Kaavamerkintöjä ja/tai määräyksiä tulee tästä osin täsmentää, jotta kaava toteuttaa myös valtakunnallista alueidenkäyttötavoitetta luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymisen edistämisestä.

Pohjaveden suojelu

ELY-keskuksen luonnosvaiheessa antama lausunto on pohjaveden suojelun osalta otettu hyvin huomioon.

Hämeen ELY-keskuksessa tapahtuneen virheen seurauksena kaavakartalle on päätynyt virheellinen Ruoriniemen pohjavesialueen rajaus. Lahden kaupungille ja Suomen ympäristökeskukselle oli vahingossa toimitettu Ruoriniemen pohjavesialueen rajaus, joka oli alkuvaiheen luonnos. Oikea pohjavesialueen rajaus on laajempi ja se ulottuu Ruoriniemen eteläosassa Vesijärveen saakka. Oikea rajaus on kuitenkin ollut pohjavesialueuutosten lausuntopyyynnön ja kuulutuksen kartta-aineistossa elokuussa 2018. Hämeen ELY-keskus on nyt toimittanut Ruoriniemen pohjavesialueen oikean rajauksen Lahden kaupungille ja

31.8.2020

myös Suomen ympäristökeskukselle, joka päivittää rajauksen ylläpitämäänsä pohjavesialueiden paikkatietokantaan marraskuussa 2020.

Pohjavesialueen rajausta esitetään tarkistettavaksi kaavakartalle.

Selvitykset ja kaavan vaikutukset

Kaavan vaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty asiantuntija-arviointia ja vuorovaikutusta. Asiantuntijoiden lausunnot on koottu kaavaselostuksen liiteraportiksi. Vaikutusten arviointi on kohdistunut kaavan valmisteluaineistoon. Vaikutusten arviointi valituissa painotuksissa on luonnosvaiheessa ollut perusteltua ja ohjannut osaltaan hyvin kaavaprosessia ja kaavan sisältöä. Arviointi luonnosvaiheessa oli luonteeltaan osittain enemmän asiantuntijanäkemyksiä ja -suosituksia kuin kaavan toteutumisesta aiheutuvien vaikutusten arviointia.

Ehdotusvaiheen asiakirjoista puuttuu vaikutusten arviointiosuus. Siltä osin asiakirjoja tulee täydentää. Vaikutukset tulee arvioida yleiskaavatasoisesti kokonaisuutena ja kattavasti (MRL 9 §), ja erityisesti tällä kaavakierroksella tehtyjen muutosten osalta. Liikennevaikutusten arvioinnin täydennystarpeet on esitetty tarkemmin kappaleessa *Liikenne*.

Ilmastovaikutusten selvittäminen ja haltuun ottaminen alueiden käytössä ja liikenteen kehittämisessä toteuttaa hyvin valtakunnallisia ilmastonmuutokseen liittyviä tavoitteita ja on hyvä askel kohti hiilineutraalia yhdyskuntaa. Kaavan ilmastovaikutusten arvioinnissa sekä seuraavan kaavakierroksen ohjelmoinnissa voi hyödyntää soveltaen myös juuri julkaistua ELY-keskuksen Ilmastokestävän kaavoituksen tarkistuslistaa <https://ikata.z1.web.core.windows.net/>.

Kaavaselostus, -merkinnät ja -määräykset

Ehdotusvaiheen kaava-asiakirjat edellyttävät vielä täydentämistä. Kaavaselostuksen viimeistelyssä tulee varmistaa, että se antaa kaavaratkaisulle riittävät perustelut vaikutusten arviointineen ja sisältää kaikki maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 17 §) esitetyt asiat. Kaavamääräysten osalta esitetään tarkistettavaksi niiden selkeys ja sisältö.

Viittaukset kaupungin muiden ohjelmien ja ohjeiden noudattamiseen soveltuisivat määräystä paremmin kaavan suunnitteluohjeisiin tai selostuksen perusteluihin. Kaavaohjauksen kannalta keskeiset asiat on hyvä kirjoittaa selkeiden kaavamääräysten muotoon. Yleisesti todettakoon, että kaavamääräyksen viittaus muun kuin MRL:n lakipykälään tai toisen tahon laatimaan asiakirjaan, on tarpeeton, koska lähde voi muuttua tai vanhentua.

Maakuntakaavan tavoitteiden toteutuminen

31.8.2020

ELY-keskus viittaa luonnosvaiheen lausuntoonsa ja toteaa, että maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi tulee kaavaselostukseen lisätä omana kappaleenaan kuvaus siitä, miltä osin yleiskaavaratkaisu poikkeaa maakuntakaavasta. Poikkeamisten osalta tulee voida todeta, että yleiskaavassa esitetty maankäyttö ei tule estämään maakuntakaavassa esitettyä maankäyttöä.

Yleiskaavan sisältövaatimusten ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutuminen

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan yleiskaavaehdotus toteuttaa pääosin erinomaisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja täyttää yleiskaavan sisältövaatimukset.

Luonnon monimuotoisuuden valtakunnallisen edistämistavoitteen toteutumisesta on todettu tarkemmin kappaleessa *Luonnonsuojelu*. Pienenä tarkistuksena tulee tehdä lausunnossa kappaleessa *Pohjaveden suojelu* esitetty pohjavesialueen rajauksen muutos.

Kaavalle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

OAS:n mukaan valtuustokaudella 2017–2020 painottuu yhdyskuntarakenteen ja fyysisen kaupunkiympäristön sekä liikkumisen ja liikenteen suunnittelun yhdistäminen eheäksi vuorovaikutteiseksi kokonaisuudeksi. Muita keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi palveluiden ja palveluverkon, kaupan ja elinkeinojen sekä luonnonympäristön teemojen suunnittelu.

Kaavan selvitysten sekä valmistelu- ja ehdotusaineiston perusteella yleiskaavatyölle asetetut painotukset ovat ohjanneet suunnittelutyötä. Luonnonympäristön teemojen suunnittelusta on kappaleessa *Luonnonsuojelu* esitetty huomioita maankäytön tavoitteiden yhteensovittamisen tarpeesta luonnon monimuotoisuuden säilymisen edistämiseksi.

Lopuksi

Lahden suunnaksi nimetty yleiskaava ja kestävä liikunnan ohjelma vievät Lahtea tulevaisuuteen. Yleiskaavatyön kehittäminen Lahdessa on valtakunnan tasollakin ollut merkittävää ja esimerkillistä. Kaavoituksen kehittämisessä on ennakoitu reippaasti maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mahdollisia tulevia muutoksia ja siirtymistä digitaaliseen kaavoitukseen.

Tällä yleiskaavakierroksella työn vaatavuutta on lisännyt yleiskaava-alueen merkittävä laajentuminen ja kaupungin maankäytön monipuolistuminen laajoilla maaseutualueilla, sekä kunnianhimoinen maankäytön ja kestävä liikenteen samanaikainen suunnittelu sekä ajankohtainen

31.8.2020

ilmastonmuutosnäkökulma. Suunnittelutyö ja laajan kokonaisuuden hallinta on lähtökohtiin ja aikatauluun nähden ollut kiitettävää. Kaavaselostus ja kaavamääräysten viimeistely ovat kuitenkin vielä osittain keskeneräiset, ja edellyttävät tarkistuksia ennen kaavan hyväksymistä. Kaavaehdotuksen yksityiskohtien viimeistelyssä tulee varmistaa, että kaava on myös voimassa olevan MRL:n mukainen ja kaavaselostus kattaa MRA:n mukaisen sisällön.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet: hydrogeologi Petri Siiro, pohjavesiasiantuntija Tuomo Korhonen, ympäristöasiantuntija Kirsi Lehtinen, lakimies Jonna Lahdelma, vesitalousasiantuntija Elina Mäkäläinen, johtava vesitalousasiantuntija Timo Virola, maankäytön asiantuntija Anna-Kaisa Ahtiainen.

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Esittelijä johtava alueidenkäytön asiantuntija Annu Tulonen, ratkaisija yksikön päällikkö Marja Hiitiö. Hyväksymismerkinnät ovat lausunnon lopussa.

Tiedoksi

Lahden museot / Päijät-Hämeen aluevastuumuseo, tutkija Päivi Siikaniemi
Päijät-Hämeen liitto, erityisasiantuntija Tanja Gangsö

Tämä asiakirja HAMELY/654/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument HAMELY/654/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Tulonen Annu 31.08.2020 17:06

Ratkaisija Hiitiö Marja 31.08.2020 17:07

Jokimaan Omakotiyhdistys ry
puheenjohtaja

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
sähköposti: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi
Raatihuoneenkatu 1
1310 Hämeenlinna

Päätös, johon haetaan muutosta:

Kunnallisvalitus asiassa Lahden kaupunginvaltuuston päätökseen 25.1.2021 14§ Lahden Suunta-työn 2017 - 2020 Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma- ehdotuksen hyväksyminen. Jokimaan omakotiyhdistys ry:n hakee muutosta Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) hyväksymiseen koskien Jokimaalla Rälssin alueella yleiskaavan alueisiin T-23, E/VR-1 ja VR-2- alueisiin.

Lahden yleiskaavaa tulee muuttaa niin, että

1. T-23- alue noudattaa maakuntakaavan rajausta, siten että kyseinen alue sijoittuu ainoastaan Okeroistentien varteen vanhan yleiskaavan mukaisesti ja kehätien viereinen T-23-alueen osa muutetaan VR-2-alueeksi
2. E/VR-1- aluetta ei laajenneta ja noudatetaan maakuntakaavan merkintää V ja Rälssin alue merkitään kokonaisuudessa merkinnällä VR-2 eli virkistysalue.
3. Viheryhteystarve- merkintä merkitään Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle kuten Lahden ekologinen verkosto- kartassa on merkitty paikallinen yhteys.
4. Karttaan merkitään kaikki luonnonmonimuotoisuudelle tärkeät alueet, mitkä on merkitty Lahden yleiskaavan Teemakartta ja kohdeluettelo 2_Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet- liitteeseen.

Vaatimusten perusteet: Yleiskaava ei noudata Maankäyttö- ja rakennuslakia MRL:n 5§, 9§, 30§, 32§, 33§, 39§, 40§ ja 41§ kohdalla, maankäyttö- ja rakennusasetusta 1§, luonnonsuojelulakia 1§, 2§ , ja 39§ eikä maa-aineslakia 3§ 1-3 mom.

Perusteina esitämme seuraavaa:

Jokimaan omakotiyhdistys ry hakee muutosta Lahden Suunta- työn yleiskaavan Rälssin alueen kohdalla. Rälssin maan-vastaanottoaluetta ei tule laajentaa eikä Rälssin virkistysalueelle tule sijoittaa elinkeinoelämän T-aluetta. Rälssin alue tulee muuttaa V-alueeksi kuten maakuntakaavassakin se on merkitty.

RÄLSSI ON VIRKISTYSALUETTA

Rälssi on aina ollut virkistysalueena maakuntakaavassa ja yleiskaavassa. Lainvoimaisessa yleiskaavassa on merkintä eo- alue viheralueen keskelle, vaikka maa-aineslain mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Louhinta muuttaa alueen kallioperää ja luonnonolosuhteita alueella.” (Vanhanen). Lahti on itse todennut aikanaan, että Rälssin alue sijoittuu rakentamattomalle alueelle, joka on ympäristökokonaisuutena arvokas maisemallisesti, luonnonoloiltaan ja kulttuurihistoriallisesti. Rälssin laajentuessa on tuhottu rehevä puronnotkelma, tuoreet kankaat, kallioalueita hävitetty. Alueen pinta-alan kasvaessa myös hulevesimäärät ja pintavesiin kohdistuvat vaikutukset lisääntyvät. Rälssin alue on siis todettu aina olevan maisemallisesti ja luonnonolosuhteiltaan arvokas alue, kuitenkin Lahti on järjestelmällisesti tuhonnut aluetta. Kaavan vastainen toiminta ja ympäristölupien ehtojen rikkominen on tehty ensin, ja sen jälkeen haettu sille lupaa tai kaavamuutosta.

Lain mukaan alueiden käytönsuunnittelun tavoitteena on edistää: ”luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä, ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä, luonnonvarojen

säästeliästä käyttöä. Luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää, aineksia ei saa ottaa niin että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa.” Tämä lainmukainen alueiden käyttösuunnittelu ei täyty, jos viheralueelle kaavoitetaan T-alue tai virkistysaluetta muutetaan niin, että maankaatopaikan aluetta laajennetaan.

LUONNONSUOJELULAKI

Luonnonsuojelulaki: ” luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaaliminen, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävä käytön tukeminen, luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisääminen, luonnontutkimuksen edistäminen ja luonnonvarojen säästeliästä käyttöä”. Kaavoituksessa luonnonympäristöä tulee vaalia eikä siihen liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL39§). Rälssissä kaunis maisemakuva on turmeltunut, vahingollisia muutoksia on tapahtunut luonnonolosuhteissa, kun alueella on louhittu kallioita, puustoa hakattu suoja-alueelta, sortuma tapahtunut ym. Alueelta louhitaan kallioita, jotta kaupunki saa mursketta maankäyttöön ja täyttää alueen ylijäämämaalla, mitä tuodaan Lahden ulkopuoleltakin kaatopaikalle, vaikka ympäristöministeriön ministeriön ohjeissa sanotaan: ” Rakentamisen yhteydessä kaivetut pilaantumattomat maa-ainekset on pyrittävä ensisijaisesti hyödyntämään syntypaikalla.” Ensimmäisestä ympäristöluvasta lähtien on ehtona ollut että ”kaatopaikan pitäjän on kaikin tavoin pyrittävä vähentämään kaatopaikalle sijoitettavan maa- ja kiviainesjätteen määrää.” Näin Lahdessa ei ole toimittu, vaikka ohjeet ja määräykset ovat olleet olemassa vuosikaudet.

MAA-AINESLAKI

Maa-aineslain aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: kauniin maisemakuvan turmeltumista; luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. Ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Katsomme, että Rälssin yleiskaavan merkintä E/VR-1 ei noudata tätä lakia, koska maa-ainesten kokonaisottomääräksi on ilmoitettu uusimmassa (v.2021) alueen vuokrasopimuksessa 1 035 000 m³ ja ottaminen turmelee maisemakuvan, vahingollisia muutoksia tapahtuu luonnonolosuhteissa. Yleiskaava on maa-aineslain vastainen em. perusteiden mukaan.

MAAKUNTAKAAVA

Maakuntakaava/virkistysalue

Maakuntakaavan keskeiset periaatteet ja maakunnalliset kaavaratkaisut ovat kuntakaavoituksen lähtökohtana. Kun viranomaisella suunnitellaan erilaisia alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättää niiden toteuttamisesta, on sen varmistettava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta maakuntakaavan toteutumista. Maakuntakaavan suunnittelumääräyksissä Rälssin alue on merkitty V-alueeksi. Maakuntakaava merkintä V kuvaa virkistysaluetta ja merkintään liittyy MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Maakuntakaavan suunnittelumääräys: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttödellisyksien ja niiden erityispiirteiden säilyminen sekä kehittämismahdollisuudet, alueen saavutettavuus, riittävä yleis- ja erityispiirteisiin liittyvä palvelu-, ja varustetaso sekä ympäristöarvot ja viher- tai ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueilla. Maakuntakaavassa ei ole Rälssin alueen kohdalla eo-merkintää eikä sanallakaan mainita lainvoimaisen maakuntakaavan kartassa, selostuksessa, ohjeissa tai määräyksissä Rälssin kaatopaikka-alueesta tai maa-

aineterminaalista tai maankaatopaikasta. Mikäli maakuntakaavassa olisi tarkoitettu, että Rälssi on eo- tai kaatopaikka-alue, olisi se pitänyt osoittaa kaavamerkinnoilla ja suunnittelumääräyksillä. Maakuntakaavassa ministeriön ohjeiden mukaan eo-merkinnällä osoitetaan maa- ja kalliokiviainesten ottoon soveltuvat alueet ja suunnittelumääräyksenä: ottamistoiminta tulee suunnitella siten, että alue soveltuu luontevasti ottamisen jälkeen maakuntakaavassa osoitettuun tarkoitukseen. Rälssi ei ole osoitettu eo-alueeksi. Rälssi on osoitettu V-alueeksi. Rälssiä ei ole osoitettu T-alueeksi (teollisuus / elinkeinoelämänalueeksi) tai Ilk-alueeksi (luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueeksi). Ilk-merkinnällä on osoitettu maakuntakaavassa muita alueita maa-ainesten lajitteluun, ei Rälssin aluetta. Maakuntakaavassa esimerkiksi Aikkalan maankaatopaikka on merkinnällä EJm-2: Käytöstä poistettu tai poistuva jätteenkäsittelyalue ja Kujalan jätteenkäsittelyalue, jossa on Miekkan- maankaatopaikka, on maakuntakaavassa merkinnällä EJ-2. Rälssissä ei ole maakuntakaavassa merkintää jätteenkäsittelyalueesta.

Lainvoimaisessa maakuntakaavassa on ”virkistysalueet ja -kohteet tarkastettu ja tehty muutoksia toteutuneen asutuksen, teollisuuden tai loma-asutuksen, yleiskaavoituksen tai huonosti virkistyskäyttöön sopivuuden vuoksi”. Rälssin alueen määräyksiin tai kuvauksiin ei ole tehty muutoksia. Maakuntakaavassa sanotaan: ”Taajamien läheisyydessä on merkittäviä laajoja virkistysalueita kuten Jokimaan ja Ala-Okeroisten virkistysalueet” sekä maakuntakaavan selostuksen mukaan: ”Lahden seudun kehämäinen vihervyöhyke, (mihin Rälssinalue kuuluu), on yksi merkittävimmistä virkistyskokonaisuuksista.” Eli Rälssin alue on virkistysalue lainvoimaisen maakuntakaavan mukaan, ei muuta.

Maakuntakaava on ohjeena, kun laaditaan tai muutetaan yleiskaavaa. Ministeriön ohjeiden mukaan virkistysalueella maakuntakaavan toteutuminen saattaa vaikeutua suhteellisen vähäisenkin rakentamisen johdosta.

Maakuntakaavassa on kaavatyön alueella merkintä TP16. Tämä alue sijoittuu Okeroistentien varteen, johon on uudessa asemakaavassa kaavoitettu yritystontteja. TP- alue on työpaikka-alue. Tällä merkinnällä osoitetaan monipuoliset työpaikka-alueet, joissa voi olla toimisto- ja palvelutyöpaikkoja, asumista sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamatonta teollisuutta ja varastointia. Suunnittelumääräys: Alueelle ei saa suunnitella sellaisia työpaikkatoimintoja, joiden haitalliset ympäristövaikutukset läheisille alueille voivat olla merkittäviä. Kehätien varteen kaavoitetulla T-23-alueella on voimassa maakuntakaavan V-alueen suunnittelumääräykset eli tällä alueella on voimassa 33§:n rakentamisrajoitus eli tämä kieltää alueelle rakentamisen.

Maakuntakaavan suunnittelumääräyksillä ohjataan kuntien kaavoitusta ja muuta viranomaisten alueiden käyttöä koskevaa suunnittelua. MRL:n mukaisesti viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päätettäessä niiden toteuttamisesta otettava maakunta- ja yleiskaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista. Elinkeinoelämänalueen sijoittaminen kehätien varteen tuhoaisi alueen virkistyskäyttömahdollisuutta.

Lahti väittää, että ”kehätie on muuttanut Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvasta liikennemelusta ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie on muuttanut myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhdystarpeen toteuttamismahdollisuuksia.” Tämä väite ei pidä paikkansa. Rälssin maankaatopaikka on aiheuttanut muutoksia. Maankaatopaikka, joka on sijoitettu virkistysalueelle, vaikka lainvoimaisessa maakuntakaavassa ei ole mitään merkintää maankaatopaikasta, on se, mikä on aiheuttanut muutokset. Katsomme, että maakuntakaavan määräykset eivät toteudu, jos Rälssin virkistysalueelle kaavoitetaan elinkeinoelämänalue ja maankaatopaikan aluetta laajennetaan. Maakuntakaavaa noudatetaan kun alue on V-alueena kokonaisuudessaan. Yleiskaava Rälssin alueella on MRL:n 30§ ja 32§ vastainen.

OKEROISTEN PELTOMAISEMA

YVA:n mukaan, mikä on tehty vuonna 2008 koskien Rälssin maanvastaanottoalueen laajennusta, sanotaan: kohdassa kulttuuriperintö ja arkeologia ”laskeuduttaessa Salpausselän harjun eteläpuolelle Ala-Okeroisten tietä, Rälssinkallioiden länsipuolella avautuu maakunnallisesti maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Okeroisten kulttuurimaisema kokonaisuus. Okeroisissa, jossa Luhdanjoki muuttuu Porvoojoeksi, viljelymaisema on kumpuilevaa. Alueen pohjoisosassa peltoaukea laajenee avaraksi näkymäksi. Laajojen

savi- ja siltteltojen korkeus merenpinnasta vaihtelee tasolla + 80 ...+100 metriä mpy. Ravinteikkaat savialangot on otettu viljelyskäyttöön jo varhaisessa vaiheessa ja alue on suomen varhaisimmin asuttua seutua. Alavat peltoalueet rajoittuvat etelässä Patiokallion ja Rälssinkallioiden väliseen metsäalueeseen joka on maisemaa rajaava elementti maakunnallisesti arvokkaalle Okeroisten kulttuurimaisemalle. Okeroisten kulttuurimaisema alue sijoittuu nykyisin sekä Lahden että Hollolan alueelle. Kylän itäiset osat liitettiin Lahden kaupunkiin 1933 ja 1956. Kulttuuriympäristöllisesti kylää on kuitenkin yhä perusteltua käsitellä yhtenä maisemallisena ja rakennettuna kokonaisuutena.” Sekä Yvan kohdassa 6.2. vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön ”Rälssinkalliot ovat metsävaltaisia mäki-alueita jotka erottuvat eteläisen Lahden tasankomaisemasta selkeästi. Nykyinen puhtaiden ylijäämämaiden vastaanottoalue, jonka ympäristöluvan mukainen enimmäistäyttö korkeus on + 145 m mpy, erottuu suurmaisemassa salpausselän harjun etelärinteiltä erityisen hyvin Okeroisten kulttuurimaiseman taustalla liikuttaessa Ala-Okeroisten tiellä lännestä itään, sekä Männistön rinteeltä avautuvassa suurmaisemassa. Rälssinkallioiden koillis, itä ja kaakkosrinteillä on reilu suojapuustovyöhyke, joka toimii näkymäesteenä kaukomaisemassa koilliseen ja itään päin. Samoin länsi ja lounaispuolella on runsas puustovyöhyke joka nykyisellään estää täyttömäen maisemalliset vaikutukset kyseisiin ilmansuuntiin.” Eli T-23-aluetta ei voi sijoittaa kehätien varteen, koska Okeroisten kulttuurimaisema muuttuisi ja olisi näin MRL:n vastainen.

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Katsomme, ettei MRL:n 9§ täyty, koska kaavaa laadittaessa tulee selvittää kaavan vaikutusten arviointi. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olennaisia vaikutuksia. Lahti ei ole selvittänyt näitä. Vaikutusten arvioinnissa kerrotaan että on selvitetty yleiskaavan tausta-aineistona mm. Ekologiset verkostot ja lisäksi Rälssissä on tehty alueellisia lisäselvityksiä: Luontoselvitys 2018, 2019,2020; Maisemoinnin yleissuunnitelma 2019, Täyttösuunnitelma (Ramboll 2018); Ympäristöselvitys (Vanhanen 2018) ja Lintulantien varren ojan hulevesiselvitys 2020.

Mikään näistä lisäselvityksistä ei kata koko Rälssin aluetta eikä missään selvityksessä ole tarkasteltu elinkeinoalueen vaikutuksia alueen luontoon ja virkistysalueeseen tai maankaatopaikan vaikutuksia koko Jokimaan alueen luontoon. Luontoselvitys on tehty Rälssin asemakaavaa varten, alueelle jonka Lahti on itse määrännyt, eikä alue kata koko nyt yleiskaavassa tarkastettavaa aluetta eli Rälssin aluetta kehätien, Okeroistentien, Helsingintien ja Lintulantien väliseltä alueelta. Maisemoinnin yleissuunnitelma ei selvitä mitenkään elinkeinoalueen vaikutuksia alueelle ja vaikka vanhakin maisemointisuunnitelma oli olemassa, ei mitään tehty sen mukaisesti, vaikka asemakaava ja ympäristölupakin niin edellytti heti täyttökorkeuden saavutettua ehtojen mukaisen korkeuden. Vanhasen ympäristöselvitys on teetetty Rälssin maa-aineterminaalin laajennushanketta varten. Eikä siinäkään käsitellä koko Rälssin alueen yleiskaavaa koskevaa aluetta, ainoastaan laajennusaluetta. Ja se on tehty siis Rälssin maa-aineterminaalia varten. Maa-aineterminaalin toiminnassa pitäisi maa-aineksia hyötykäyttää; montako prosenttia Rälssiin tuodusta maa-aineksesta on hyötykäytetty?

LUONTOSELVITYKSET ASEMAKAAVA

Luontoselvitys 14.8.2018 (Albus luontopalvelut): ”Luontotyyppien, uhanalaisen kasvillisuuden ja liito-oravan kartoitukset Lahden Rälssinkallioiden kaavalaajennusalueella 2018- selvityksestä poimintoja: ”Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit Maastoinventoinnissa löydettiin uhanalaisia [luokat erittäin uhanalainen (EN) ja vaarantunut (VU)] sekä silmälläpidettäviä (NT) luontotyyppisiä (ks. luettelo alla). Tarkka rajanveto eri tyyppien välille on vaikeaa, sillä ne muodostavat usein mosaiikkimaisia kasvustoja/yhteisöjä, jotka vaihtuvat vähitellen toisikseen (Raunio ym. 2008). Luontotyyppien sijainti on esitetty kuvissa 3 ja 4. Suluissa annetaan luontotyyppien uhanalaisuusluokka valtakunnallisesti ja alueellisesti (Etelä-Suomi). - Karut varjoiset kalliojyrkänteet (NT/NT) (Kuva 5) - Lehtokorvet (saniaislehtokorpi-saniaiskorpi) (VU/EN) (Kuva 6) - Metsäkortekorpi (EN/EN) (Kuva 7) - Tuoreet keskiravinteiset lehdot (VU/VU) (Kuva 8) - Kosteat keskiravinteiset lehdot (NT/NT) - Keski-ikäiset ja vanhat kuusivaltaiset lehtomaiset kankaat (NT/NT) - Keski-ikäiset kuusivaltaiset tuoreet kankaat (NT/NT).”

”Kesäkuun maastokäynnillä uhanalaisesta lajistosta tavattiin lintulajit, huuhkaja (*Bubo bubo*, EN) ja mehiläishaukka (*Pernis apivorus*, EN) (ks. Tiainen ym. 2016). Huuhkajasta havaittiin merkkeinä höyheniä, oksennuspalloja sekä runsaasti ulosteita Rälssinkallioiden länsipuoleiselta jyrkanteelta (Kuvat 3–4), mikä mahdollisesti viittaa pesintään alueella. Selviä merkkejä poikaspesästä ei löydetty, mutta kalliot ovat selvästi käytössä vakituisena oleskelupaikkana. Mehiläishaukkapari havaittiin Reunalan tilan yllä (Kuvat 3–4) esittämässä lajille tyypillisesti reviiirin yllä tapahtuvaa soidinlentoa. Pari havaittiin uudestaan myöhemmin lentämässä Ala-Okeroinen metsää kohti. Alueella on sopivaa pesimähabitaattia lajille ja parilla oli selvästi reviiiri alueella. Luontotyyppikartoituksen yhteydessä ei kuitenkaan löydetty merkkejä pesästä selvitysalueen sisäpuolelta.”

”Kesäkuun maastokäynnillä havaittiin Suomen kansainvälisistä vastuulajeista huuhkaja (*Bubo bubo*, ks. Uhanalaiset lajit) sekä pohjantikka (*Picoides tridactylus*). Lajit havaittiin Rälssinkallioiden länsi-puoleisella jyrkanteella (Kuvat 3–4). Pohjantikkalla oli rinteenalusmetsikössä kuusikelossa poikaspesä.

Huomionarvoisena havaintona alueella pesii Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin lukeutuva pohjantikka sekä mahdollisesti lisäksi erittäin uhanalainen huuhkaja (varmistetut suorat pesimähavainnot puuttuvat). Joka tapauksessa alue on huuhkajan vakituisessa käytössä.

Selvitysalueen pohjoisosassa ei ole metsälainmukaisia luontotyyppisiä, mutta siellä esiintyy uhanalaisuusluokaltaan silmälläpidettäviä ja vaarantuneita (tuoreet keskiravinteiset lehdot) metsäluontotyyppilaikkuja.

Mehiläishaukan ja huuhkajan esiintymisen ja reviiirien lisäselvitystä suositellaan kahdella viimeksi käsitellyllä alueella ennen kaavasuunnitelman hyväksymistä.”

Albus luontopalveluiden 11.9.2020 asemakaavaa varten tekemän täydennysraportin johtopäätöksissä sanotaan: Rälssinkallioiden suunnittelualueen koillisosassa tavataan huomattava määrä uhanalaisia ja silmälläpidettäviä luontotyyppisiä. Eli alueella, mihin yleiskaavassa ollaan kaavoitettu T-23-alue.

Albus luontopalveluiden seuraava täydennys 11.11.2019 Lahden Rälssinkallioiden petolinnusto- täydennys Rälssinkallioiden kaavalaajennusalueen luontotyyppi-, kasvillisuus- ja liito-oravaselvitykseen v.2018 perustuu rengastusrekisteriin, eikä se kata kuin rengastetut linnut. Paikallinen Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys Ry on todennut Lahden kaupungille toimittamassaan lausunnossaan: ”Albus luontopalveluiden luontoselvitykseen ko alueelta vuodelta 2018 ei ole sisällynyt pesimälinnustoselvitystä. Myöskään luontoselvityksen täydennys raporttiin liittyen ei ole tehty maastoinventointeja, vaan on käytetty LUOMUKSEN Rengastustoimiston tietoja. Asiassa huomionarvoista on, että myöskään Rengastustoimiston tiedot eivät ole kattavia ja niiden perusteella ei voida päätellä esiintyykö alueella ko petolintuja vai ei. Jos alueelta ei ole aktiivisesti etsitty petolinjen pesiä, niin havaintoja ei saada, vaikka lajeja pesisikin siellä. PHLY:n mielestä tämä epävarmuustekijä aineistossa olisi pitänyt selvästi tuoda esiin luontoselvityksen täydennyksessä.”

Lahden Rälssinkallioiden luontoselvityksessä todetaan että ”selvitysalueen pohjoisosan uhanalaiset metsätyypit ovat pienialaisia, pirstaloituneita ja reunavaikutteisia ja niiltä puuttuu suojellisesti arvokas kasvilajisto sekä liito-oravan vaatimat luontoarvot.” ja luontoselvityksen täydennyksessä: ”pohjoisosan luonnonsuojelulain mukaan huomionarvoiset metsätyypikuviot ovat pienialaisia, pirstaloituneita ja reunavaikutteisia” Ja selvityksen kuvio 4 kuvaa haapavaltaista lehtolaikkua., mihin ollaan laajentamassa E/VR –aluetta. Kuitenkin liito-oravaselvityksessä (Kekki) on merkitty koko Rälssin maankaatopaikan ympäri menevä alue soveliaaksi elinympäristöksi, myös pohjoisosan laajennuksen kohta (kuvio 4). Siis Rälssin asemakaavalla ollaan tuhoamassa uhanalainen metsätyyppi ja liito-oravan mahdollinen kulkuyhteys.

Jos luontoselvityksessä Rälssin alueelta löytyi pesimälinnustoon lukeutuva EU:n ns. lintudirektiivin [2009/147/EY, 4. artikla (ns. Natura-lajit)] mainitsema pohjantikka, sekä huuhkajan reviiiristä että mehiläishaukka ja Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) otti kantaa Rälssin asemakaavan yhteydessä ja heidän lausunnossaan todetaan, että Rälssin alue on tärkeä pesimälinnusto-alue. Tästä kannanotosta selviää, että Rälssin alueella on mm. pohjaantikkaa, palokärkeä, mehiläishaukaa, huuhkajaa, käpytikkaa. PHLY suosittelee, että alueella tehdään pesimälinnustoselvitys: ”Pesimälinnustoselvityksen tulisi kattaa mielellään koko lajisto, mutta minimissään uhanalaiset ja Lintudirektiivin I-liitteen lajit sekä lajit jotka on mainittu Lahden II Lintuatlaksen huomionarvoisena lajistona tai vanhan metsän lajeina. Lisäksi selvityksessä tulisi erityisesti panostaa huuhkajan ja mehiläishaukan etsimiseen, koska ”perustasoissa”

pesimälinnustokartoituksessa lajit saattavat jäädä havaitsematta – huuhekaja aikaisen soitimensa ja mehiläishaukka myöhäisen soitimensä – vuoksi. Molemmat lajit ovat uudessa uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) lajeiksi. Selvitysalueen tulisi olla kaava-alueita laajempi, jotta mahdollisesti lähellä kaava-alueita olevien lintureviirien olemassa olo tunnistetaan ja hankkeen vaikutukset niihin voidaan arvioida ja pesäpaikat ottaa huomioon suunnittelussa, metsänkäytössä ja suojelussa vaikka itse pesäpaikat sijaitsisivat kaava-alueen ulkopuolella.” Liitteenä Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistyksen lausunto. Jo nämä asemakaavaa varten teetetyt luontoselvitykset, mitkä kattavat vain pienen alueen yleiskaavan Rälssin alueesta, tukevat sitä, että alueella olisi pitänyt tehdä kattavat luontoselvitykset koko yleiskaavan alueella, koska merkittäviä lajeja ja metsätyyppejä ym. on havaittu alueella. Yleiskaava on MRL 9§:n vastainen.

Koska luonnonsuojelulaki (6. luku) rauhoittaa kaikki linnut ja nisäkkäät, jotka eivät kuulu riistaeläimiin tai rauhoittamattomiin eläimiin. Lain 39§: Kiellettyä on rauhoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla. Katsomme, että yleiskaava Rälssin alueella tulee tahallisesti häiritsemään rauhoitettuja eläinlajeja (mm. huuhekaja, mehiläishaukka, liito-orava, palokärki, ym.).

Lahden virkistysalueverkostokartassa koko Rälssin alue on merkitty ulkoilu- ja retkeilyalueeksi ja siinä sanotaan että Rälssi- Jokimaa on merkittävä metsäalue. Alue on merkitty karttaan aivan kehätien viereen asti. Lahden ekologinen verkosto- selvityksessä Rälssin alue on merkitty, juuri siinä kohtaan mihin elinkeinoelämänaluetta ollaan kaavoittamassa luonnon monimuotoisuudelle tärkeäksi metsäalueeksi ja Rälssistä Kukonkosken alueelle on merkitty paikallinen yhteys. Nämä yleiskaavan selvitykset tukevat itsessään sitä, että Rälssin alue on tutkittu olevan merkittävä metsä-alue, ulkoilu- ja retkeilyalue, merkittävä pesimälinnustoalue ja paikallinen ekologinen verkosto kulkee Rälssin alueelta Kukonkosken alueelle.

Yleiskaava ei noudata MRL:n 39§:ä, koska mahdollisuus liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen ja vesihuollon järjestäminen tarkoituksenmukaisesti ympäristön, luonnonvarojen tai talouden kannalta kestävällä tavalla ei toteudu. Esim. Lahti-Aqua Oy otti yleiskaavaan kantaa luonnosvaiheessa ja siinä todetaan : ” Vaihtoehto 1 on vesihuollon toteuttamisen kannalta kustannustehokkaampi. VE 2:ssa joudutaan investoimaan merkittävästi uusiin pitkiin runkolinjoihin=> suositus VE1.” Tämä VE1 sijoittui ainoastaan Alaokeroistentien varteen,(kuten maakuntakaavassakin T-alue on) ja VE2 on yleiskaavaan valittu kehätien viereinen elinkeinoelämänalue. Kaupungin väite, että alueelle on kohtalaiset bussiyhteydet ei pidä paikkansa. Lähimmältä bussipysäkiltä tulee matkaa 1-2 km kehätien varteen kaavoitetulle T-23-alueelle. Joten katsomme, ettei T-23 aluetta kehätien varteen ei pystytä tarkoituksenmukaisesti järjestämään miltään kannalta.

RÄLSSIN NYKYISET YLEISKAAVAMÄÄRÄYKSET

Nykyisen lainvoimaisen yleiskaavan kuvauksissa ja suunnitteluohjeissa Rälssin kohdalla todetaan: Alue pidetään maisemalliset arvot turvaavassa käytössä. (Maisema tuhattu täysin läjityksestä ja louhinnasta johtuen). Alueella ei saa suorittaa yli hehtaarin suuruisia avohakkuuta ilman MRL 128§:n mukaista maisematyölupaa. (Rälssin maankaatopaikan viereen, kohtaan mihin laajennusta osoitetaan, on kaadettu metsää isosti.) Peltoa ei saa metsittää ilman maisemallisten vaikutusten arviointia. Maa- ja metsätalousalueilla tulee vaalia maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä. Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta. Maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä vaalitaan, jotta luonnon monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluita tuottavana laajana viheralueena säilyvät. Alueella on voimassa MRL 128§:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2§:n mukainen rakentamisrajoitus.

Voimassa olevassa yleiskaavassa Rälssin alueen suunnittelumääräyksissä todetaan:

VR-2 Rälssin ja Tuomenojan retkeily- ja ulkoilualue

Alue on osa Lahden kaupunkirakennetta kiertävää retkeily- ja ulkoilualueiden verkostoa. Alueella on arvokkaita luontokohteita (luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja eliölajeja LUMO –luokat 1,2.)

Suunnitteluohje: Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta. Rälssin yleiskaavassa VR-2 alueella ei ole sanallakaan mainittu suunnitteluohjeissa mitään eo-alueesta. Merkintä on ainoastaan yleiskaavan kartan selityksissä, toisin kuin esimerkiksi Renkomäen eo-alueen kohdalla löytyy kartalta eo-merkintä ja suunnittelumääräykset. Virkistysalueen ohjelmeluarvoksi on valtioneuvosto määrännyt 45dB:ä.

T: Elinkeinoelämän alue

Kaavoituksessa otetaan huomioon työllistävien yritysten sijainti. Arvokkaiden luontokohteiden läheisyyteen suunniteltaessa ja rakennettaessa vaalitaan luonnon monimuotoisuutta.

Lahden viheralueohjelmassa on Rälssin alueella merkinnät: arvokas luontokohde, merkittävä pesimälinnustoalue, merkittävä liito-oravan elinympäristö, virkistysalue. Samaisessa viheralueohjelmassa todetaan ” Suomi on allekirjoittanut YK:n Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen, joka velvoittaa valtioita kartoittamaan ja säilyttämään alueelleen ominaiset luonnon piirteet. ” Strategiassa tehtyjä linjauksia noudatetaan kaikessa kaupungin toiminnassa ja kehittämisessä.” Lahden yleiskaava 2025 tukee kaupungin strategiaa ja sen tavoitteena on muun muassa kaupunkirakenteen tiivistäminen ja täydentäminen viihtyisyyttä parantaen sekä luonnonympäristöjä säilyttäen.” Samoin ohjelmassa todetaan: ”Rälssin- ja Tuomenojan retkeily- ja ulkoilualue ” Maiseman ja luonnonympäristön ominaispiirteitä vaalitaan, jotta luonnon monimuotoisuus ja alueen erityisasema ekosysteemipalveluja tuottavana laajana viheralueena säilyvät.”

LIITO-ORAVAN HUOMIOIMINEN KAAVOITUKSESSA

Lahden yleiskaavassa ei huomioida ympäristöministeriön 6.2.2017 päivättyä kirjettä ”Liito-orava huomioon ottaminen kaavoituksessa”. Ministeriön mukaan: ”Sellaisten alueiden kaavoitusta, joilla etukäteen tiedetään olevan liito-oravan elinalueita, voidaan usein pitää maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamalla tavalla erityisen merkittävänä luonnonarvojen kannalta (MRL 6 § 2mom.) Liito-orava-alueiden toiminnallisuus pitää turvata säästämällä suojaavaa puustoa, ruokapuita sekä tarvittavat kulkuyhteydet. Rälssi maankaatopaikan ympäristö todettu olevan ympäriinsä soveliasta liito-oravan elinympäristöksi ja mahdollinen kulkuyhteys Kukonkosken alueelle on juuri kehätien vieressä elinkeinoelämän alueeksi kaavavoitettulla alueella. Lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskielon tarkoitus on turvata lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ekologinen toiminnallisuus. Hävittämiseen voidaan rinnastaa myös tilanne, jossa kulkuyhteydet lisääntymis- ja levähdyspaikoille tuhoetaan. Taajama-alueilla liito-oravien tarvitsemia kulkuyhteyksiä on usein rajallisesta ja niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.” Kukonkosken liito-orava-alueita heikennettiin poikkeusluvalla, joten nyt täytyy turvata kulkuyhteys alueiden (Kukonkoski ja Rälssi) välillä. On myös oleellista että kaavoitukseen ryhdyttäessä tunnistetaan sellaiset alueet, joilla voi olla merkitystä liito-oravan esiintymisen kannalta. Alueilla on tehty useita liito-oravaselvityksiä. Ja kehätien rakentamisen yhteydessä Kukonkosken liito-orava-alueelle tehtiin tolpat, jotta tien ylitys liito-oravilta onnistuu. Tämä Kukonkosken arvokas luontoalue on yhteydessä Rälssin alueeseen myös Lahden ekologinen verkosto- karttaan (kuviot 23) merkittynä.

Yleiskaavan Lahden ekologinen verkosto selvityksessä on myös huomioitu liito-oravien huomioonottaminen maankäytön suunnittelussa:

”7.4 Liito-oravien huomioiminen maankäytön suunnittelussa Liito-oravalla on muista suomalaisista nisäkkäistä poiketen kyky liikkua liitämällä etu- ja takajalkojen välissä olevien liitopojujen avulla 20-30 metrin pituisen matkan, se voi liittää jopa 50 metriä leveän aukean yli. Liitomatkan pituus riippuu lähtökorkeudesta ja maanpinnan kaltevuudesta; mitä korkeammasta puusta liito-orava pääsee ponnistamaan, sitä pidemmälle liito kantaa. Liito-orava ei kulje mielellään maata pitkin. (Hanski 2016, 31-33.) Toimiva ja kestävä yhdysverkko elinympäristöjen ja osapopulaatioiden välillä on tärkeä osatekijä, joka turvaa liito-oravakannan säilymistä elinvoimaisena. Yhteyksien merkitys korostuu elinympäristölaikkujen pienentyessä, erityisesti rakennettujen alueiden ja liikenneväylien pirstomassa taajamassa. Kulkuyhteyksiin tulee kiinnittää huomiota, etteivät liito-oraville sopivat reitit katkea. (Kekki 2016, 32-33). Liito-oravalle sopivilta lisääntymis- ja levähdyspaikoilta vaaditaan myös, että ne ovat yhteydessä muihin sopiviin metsiin ja lisääntymispaikkoihin. Yhdistävinä alueina voi olla paitsi varttunut metsä, myös nuoret metsät ja riittävästi

puita kasvavat puutarhat ja puisti-kot. Tämä mahdollistaa sekä lisääntymispaikan uudelleen asuttamisen sen tyhjennyttyä että yksilöiden liikkumisen paikkojen välillä. (Hanski 2016, 84.) Ydinalueiden välillä tulisi olla vähintään kaksi toimivaa yhteyttä, mikäli ydinalueiden välinen ympäristö ei koostu yhtäjaksoisesta metsäalueesta. Yhteyksien tulee olla myös pitkällä aikavälillä säilyviä. Hyvän yhteyden tavoitteellinen leveys on 20–50 metriä tai enemmän. Aukkokohdissa puiden välinen etäisyys saa olla korkeintaan 20 metriä. Puuriveistä ja -ryhmistä muodostuvat yhteydet toimivat pääasiassa tukevinä yhteyksinä, mutta ne voi-vat muodostaa myös ainoat yhteydet esimerkiksi alueilla, jossa yhteydet ovat jo muutenkin katkonaiset eivätkä täytä hyvän yhteyden määritelmää. Puurivien ja ryhmien muodostamia käytävämäisiä yhteyksiä pitää aina olla useampi. Elinpiirien väliset yhteydet voivat olla pitkiä. Tämän takia yli 750 metrin pituisien yhteyksien varrelle tulisi säästää tai kehittää pienialaisia metsiköitä välietapeiksi. Merkittävien esteiden, kuten leveiden liikenne-väylien ylittämistä tulee helpottaa säilyttämällä puustoa sekä istuttamalla ylityksen mahdollistamaa puustoa. (Erävuori ym, 2019, 66.)

Liito-oravan elinympäristöt ovat Lahdessa tyypillisesti rehevien kasvupaikkojen iäkkäitä ja varttuneita metsiä ja metsiköitä. Myös virkistys- ja taajametsät ovat hyviä liikkumisympäristöjä monissa Lahden kaupunginosissa. Useilla pientalo- ja kerrostaloalueilla korkeapuustoiset puutarhat ja pihat sekä kadunvarsien puurivit tarjoavat liito-oraville tärkeitä kulkuyhteyksiä. Lahdessa on monia luontoarvojen säilyttämiseksi muodostettuja LUMO-alueita, joilla elää liito-oravia. Useimmat kohteista ovat hyvin luonnontilaisia, mikä hyödyttää liito-oravien lisäksi myös muuta vaateliasta metsälajistoa. Liito-oravaselvityksen mukaan olisi suositeltavaa harkita LUMO-rajausten suurentamista niissä kohteissa, jotka vain osittain kattavat liito-oravareviirin. Myös uusien LUMO-alueiden muodostamista voisi harkita elinympäristöltään parhailla liito-oravapaikoilla, joista monet ovat lajistoltaan monipuolisia ja lajityypiltään edustavia. Liito-oravan elinalueiden suojelu hyödyttää luontoa yleensäkin, kun säilytetään elinympäristöä myös muun vanhan metsän lajiston tarpeisiin. (Kekki 2016, 31, 33.) Liito-oravaselvityksen mukaan Lahdessa on useita kriittisiä kohtia, joissa kulkuyhteydet ovat riskialttiita tai kokonaan poikki. Hankalimpia liito-oravan liikkumisen kannalta ovat vilkasliikenteiset ja leveät liikenneväylät sekä laajat rakennetut puuttomat tai vähäpuustoiset ympäristöt. Kriittisten ylityskohtien ja kulkuväylien tunnistaminen, turvaaminen ja parantaminen on tärkeää huomioida koko kaupungin alueella. (Kekki 2016, 34.) Liito-oravan elinympäristö- ja liikkumisvaatimukset tulee huomioida alueilla, jossa laji esiintyy. Liito-oravan elinpiirit ja kulkuyhteydet on luontevaa yhdistää osaksi ekologista verkostoa. Asemakaavoituksessa tulee tarkastella suunnittelualuetta laajempaa kokonaisuutta, jotta tarvittavat yhteydet voidaan ottaa huomioon. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee säilyttää metsäisinä sekä on huolehdittava, etteivät liikkumisyhteydet näille paikoille katkea.” Lahti on siis itsekkin selvityksessään todennut , että on ” Liito-oravan elinympäristö- ja liikkumisvaatimukset tulee huomioida alueilla, jossa laji esiintyy. Liito-oravan elinpiirit ja kulkuyhteydet on luontevaa yhdistää osaksi ekologista verkostoa.” Joten tämänkin selvityksen mukaan T-23-alue virkistysalueelle ei ole mahdollista kaavoittaa.

Eli elinkeinoelämäaluetta ei tule kaavoittaa kehätien varteen ja paikallinen yhteystarvemerkinä tulee osoittaa siihen kohtaan, mihin se on osoitettu Lahden suuta- työn yleiskaavan selvityksessä paikallisesta viheryhteystarpeesta ja Lahden ekologisessa verkostossa Rälssistä Kukonkosken alueelle, yli Ala-Okeroistentien.

VIRKISTYSALUE

YVA:n mukaan ”toimintaa ei liity merkittävää ympäristöriskiä” ja ”suurin riski on liikenteestä”. Tapahtumat ovat osoittaneet, ettei näin ole ollut. Suurin riski ei ole ollut liikenne, vaan maankaatopaikan laajentaminen. YVA:ssa on maininta että ”etenkin suojametsäalueen säilyttäminen on tärkeää” ja ” Myös maisemoinnin aloittaminen heti osa-alueiden täytyttyä on tärkeää.” Näistä esimerkeistä ei ole noudatettu kumpaakaan. Suoja-alueelta kaadettiin puustoa. Ja täyttöä tehtiin yli ympäristöluvan määräyksen. Osa-alueet ovat täyttyneet ja maisemointia ei ole aloitettu. Asemakaavan ja ympäristöluvan mukainen täyttökorkeus on ylitetty. Jo aikaisemman laajennuksen yhteydessä hävitettiin lumo-alueita.

Ala- Okeroisiin on esitetty elinkeinoelämän alueen sijoittamista virkistysalueelle kehätien varteen. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon mm. luonnonarvojen vaaliminen. Maakuntakaavassa on vahvistettu V-32-alue. V-32- alue Ala-Okeroisten virkistysalue, osa Lahden kaupunkiseudun viherkehää.

Alueen suunnittelumääräyksessä sanotaan: Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäyttöedellytyksien ja niiden erityispiirteiden säilyminen, alueen saavutettavuus, ympäristöarvot, viher- ja ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueilla. V-merkintään liittyvä MRL:n 33§ ehdollinen rakentamisrajoitus.

Ympäristöministeriön mukaan luonnonarvojen kannalta kaavoituksen yleiseksi tavoitteeksi on määritelty luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilyminen. Luonnonsuojelulaki on velvoittavampi kuin MRL. Yleiskaava ei edistä luonnonmonimuotoisuuden edistämistavoitteita. Yleiskaavaan ei ole merkitty LUMO-alueita eikä niitä ole yleiskaavan selostuksessa, vaikka MRL:n 40§:n mukaan kaava esitetään kartalla ja kaavamerkinnot ja määräykset tulee esittää. Ympäristöministeriö 31.3.2000 asetuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöissä on oma merkintä luo (Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue.) Koska lumo-kohteita ei ole merkitty yleiskaavan oikeusvaikutteiselle kartalle, vaan ainoastaan teemakartalle, katsomme, ettei yleiskaava noudata MRL:n 40§ ja 41§.

Luonnonsuojelulaissa kehoitetaan: luonnon monimuotoisuuden ylläpitämistä, luonnonkauneuden ja maisema-arvojen vaalimista, luonnonvarojen ja luonnonympäristön kestävästä käytön tukemista, luonnontuntemuksen ja yleisen luonnonharrastuksen lisäämistä ja luonnon tutkimuksen edistämistä. Luonnonsuojelulainkin tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa eli viheralueelle ei tule kaavoittaa elinkeinoelämän aluetta eikä maan-kaatopaikka- aluetta tule laajentaa, koska näillä toimenpiteillä ei luonnonsuojelulain velvoitteet täytyisivät miltään osin.

Rälssin maankaatopaikka on merkitty ympäristöluvissa kaatopaikaksi. Kaatopaikkaa ei saa sijoittaa virkistysalueelle., eikä siitä saa tulla maisemallista haittaa. (kaatopaikkavaatimukset, ministeriö). Harhaanjohtavasti Rälssin maankaatopaikan kaavamerkintä vanhassa yleiskaavassa vihreällä V- eli virkistysalue, jossa on hennolla katkoviivalla merkitty eo-alue: maa-ainestenottoalue. Maa-ainestaki ei salli kauniin maisemakuvan turmelemista, luonnon merkittävien kauneusarvojen turmeltumista tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista ja pitää huomioida huomattavat ja laajalle ulottuvat vahingolliset muutokset luonnonolosuhteissa. Eli nykyinen kaavamerkintä on sallinut maa-ainesten oton, vaikka laki sen kieltää, ettei maisema saa turmeltua.

Kaikki Rälssissä tehdyt toimenpiteet ovat vahingoittaneet luontoa pysyvästi. Nyt uudessa yleiskaavassa Rälssin maankaatopaikan merkintä ollaan muutettu E/VR-1- alueeksi, eli maa-ainesten vastaanottoalueeksi.

Maakuntakaavan selostuksen mukaan maakuntakaava on joustava ja siinä esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan selostuksen mukaan muuttaa. Mutta edellytyksenä on, että maakuntakaavan keskeiset tavoitteet eivät vaarannu. Maakuntakaavassa on selvät määräykset Rälssin viheralueelle eli maakuntakaavan keskeiset tavoitteet tuhoutuvat, jos T-alue sallitaan kaavoittaa viheralueelle. Maakuntakaavassa esitettyyn käyttötarkoituksen muuttaminen kuntakaavoituksessa on mahdollista edellyttäen että uusi käyttötarkoitus toteuttaa maakuntakaavan tavoitteita. Tämä ehto ei täyty jos V-alueelle tehdään T-alue. Virkistysalue on täysin vastakkaista toimintaa kuin T-alueen toiminta. Sen ymmärtäisi jos virkistysalueelle kaavoitettaisiin vaikka suojelualue, jossa luonto otettaisiin huomioon. Rälssi on aina ollut seutu- ja maakuntakaavassa virkistysalueena. Ja nyt sanotaan, että maakuntakaava tähtää tulevaisuuteen. Että alue tullaan joskus muuttamaan virkistysalueeksi. Ensin sallitaan tuhoavan luonto, maisema, kalliot, ollaan jo pienennetty LUMO- aluetta, sitten tehdään virkistysalue. Tämä ei ole lakien tarkoitus. On tarkoitus ylläpitää luonnonmonimuotoisuutta, luonnonkauneutta ja maisema-arvoja, joten millään edellytyksenä ei luonnonsuojelulain 1§ toteudu.

Maakuntakaavassa ei ole minkäänlaista mainintaa eo-alueesta, maankaatopaikasta tai kaatopaikasta alueella, vaan alue on aina ollut viheralue, jossa on selkeät suunnittelumääräykset. Maanvastaanottoalueen sijoituspaikan olisi pitänyt jo aikoinaan sopeutua alueen seutu- ja maakuntakaavaan (viheralue). Eikä toimintaa olisi saanut sijoittaa kaavan vastaisesti, vaan sijoittamisessa olisi pitänyt huomioida oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus- ja aluetta koskevat kaava määräykset. Valtioneuvoston päätöksessä kaatopaikkaa ei saa sijoittaa virkistysalueen lähelle eikä virkistysalueeksi varatulle alueella, (Rälssi on luokiteltu kaatopaikaksi). Rälssin alue on ollut seutukaavassa, edellisessä vahvistetussa maakuntakaavassa ja nyt lainvoimaisessa maakuntakaavassa virkistysalueena. Missään näissä ei ole ollut Rälssin alueella muuta kuin virkistysaluemerkintä. Jos olisi tarkoitettu että virkistysalue tullaan

tekemään tulevaisuudessa maankaatopaikan tai maa-ainestenotto-alueen tilalle, olisi pitänyt asiasta olla merkintä. Näin ei ole ollut. Nyt jo on ollut väärin, että alue on tuhottu vaikka maakuntakaavan virkistysalueiden keskeinen tarkoitus on turvata luonnonalueiden säilyminen virkistyskäytössä. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa virkistysalueiden ”suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjatta siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.” Maakuntakaavan virkistysalueiden tavoitteissa mainitaan: enemmän puhdasta ympäristöä ja vähemmän ympäristön rasiutusta. Eli tälläkään perusteella, ei tule sallia luonnoksen Rälssin maankaatopaikan kasvattamista eikä T-alueen kaavoittamista virkistysalueelle. Maakuntakaavan luonnonympäristön tavoitteissa sanotaan: Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. Maakuntakaavan ratkaisulla edistetään uhanalaisten lajien elinympäristöjen ja arvokkaiden luontotyyppien säilymistä. Eli ekologiseen karttaan merkitty paikallinen yhteys- merkintä tulee laittaa yleiskaavan merkinnäksi. Jos Rälssin eo-alueita kasvatetaan ja elinkeinoelämän alue sijoitetaan virkistysalueelle, ei voida väittää, etteikö Rälssin alueella olevat LUMO- kohteet heikkene tai tuhoudu pahimmassa tapauksessa kokonaan.

Maakuntakaavassa on virkistysaluevarauksilla on pyritty turvamaan seudullisesti ja maakunnallisesti tärkeät, yhtenäiset ja riittävät alueet. Nämä kohteet on tarkistettu ja vahvistettu. ”Taajamien läheisyydessä on merkittäviä laajoja virkistysalueita kuten Jokimaan ja Ala-Okeroisten virkistysalueet, jotka muodostavat kehämäisen vihervyöhykkeen taajamien läpi osoitettujen viheryhteystarve-merkintöjen kanssa.” Viheryhteystarve on merkitty maakuntakaavassa ja yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä lajiston liikkumismahdollisuudet. Lisääntyneet viheryhteystarpeet säilyttävät luonnon monimuotoisuutta edistämällä eri eliölajien liikkumista. Viheryhteystarpeet lisäävät ekologisen verkoston lajien säilymistä ja geneettisestö terveinä pysymistä koska lajit pääsevät liikkumaan laajemmilla alueilla”. Viheryhteys- merkintää käytetään osoittamaan virkistysalue- tai ekologiseen verkostoon liittyviä yhteystarpeita. Metsä- tai viheralueilla voi olla viheryhteystarve, joka tarkoittaa ekologisen yhteydenylläpitämistä eri elinympäristöjen.(Ympäristöministeriö 31.3.2000 asetuksen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä.) Katsomme, että Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle tärkeä paikallinen ekologinen yhteys- merkintä tulee laittaa oikeusvaikutteiseen yleiskaavan karttaan, ei ainoastaan yleiskaavan liitteenä olleeseen teemakarttaan.

Maakuntakaavassa on huomioitu kehätien vaikutus alueisiin, mutta missään ei ole mainintaa Rälssin viereisestä T-alueesta kehätien viereen, vaikka esimerkiksi läheinen Nostavan alue on mainittu elinkenoselvityksissä. Eli maakuntakaavassa olisi pystynyt ja pitänyt huomioida tämä Rälssin alueen elinkeinoelämän alue, mutta sitä ei ole huomioitu lainkaan. Eli tälläkin perusteella Rälssin aluetta on pidetty ainoastaan virkistysalueena. Lahti toteaa itse että määrällisesti Lahdessa on riittävästi elinkeinoelämän alueita, eli Rälssin alue ei ole tarpeellinen. Ainoana perusteena on poliittinen tahto, mikä ei riitä perusteeksi virkistysalueen muuttamiseksi elinkeinoelämän alueeksi.

Edellä mainittujen perusteluiden ja liitteenä olevien asiakirjojen mukaan katsomme, ettei yleiskaava noudata Maankäyttö- ja rakennuslain pykälää 5§, 9§, 30§, 32§, 33§, 39§, 40§ ja 41§, maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1§:ää, luonnonsuojelulain pykälää 1§, 2§ ja 39§ eikä maa-aineslain 3§ 1-3 mom., joten Lahden suunta työn yleiskaavaa tulee muuttaa niin, että Lahden yleiskaavaa tulee muuttaa niin, että

- 1.T-23- alue noudattaa maakuntakaavan rajausta, siten että kyseinen alue sijoittuu ainoastaan Okeroistentien varteen vanhan yleiskaavan mukaisesti ja kehätien viereinen T-23-alueen osa muutetaan VR-2-alueeksi
2. E/VR-1- aluetta ei laajenneta ja noudatetaan maakuntakaavan merkintää V ja Rälssin alue merkitään kokonaisuudessa merkinnällä VR-2 eli virkistysalue.
3. Viheryhteystarve- merkintä merkitään Rälssin alueelta Kukonkoskenalueelle kuten Lahden ekologinen verkosto- kartassa on merkitty paikallinen yhteys.
4. Karttaan merkitään kaikki luonnonmonimuotoisuudelle tärkeät alueet, mitkä on merkitty Lahden yleiskaavan Teemakartta ja kohdeluettelo 2_Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet- liitteesen.

Päätös on julkistettu Lahden tietoverkossa 3.2.2021, tästä seitsemän päivän päästä katsotaan tiedoksisaanti tapahtuneen eli valitusaika alkaa 10.2.2021 ja päättyy 12.3.2021. Ja kunnan jäsenenä katsomme meillä olevan valitusoikeus asiaan.

Lahdessa 11.3.2021 Jokimaan omakotiyhdistys ry:n puolesta

Puheenjohtaja [REDACTED]

Sihteeri [REDACTED]

LIITTEET: Päätös nettilinkki :

<https://lahti-prod.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021218-14>

Rälssin hallitovalituksen perusteita tukevat kuvakaapaukset kartoista

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry:n lausunto

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 25.01.2021

§ 14

Lahden suunta -työ 2017-2020: Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotuksen hyväksyminen

2/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Säöksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Projektipäällikkö Anna Huttunen p. 044 482 6176

Päätös

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi yksimielisesti seuraavan pöytäkirjan:

”Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että Fellmannipuiston säilyttämiseen VL-alueena kiinnitetään erityistä huomiota yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ja seuraavalla yleiskaavakierroksella 2021 - 24, kun ekologisia ja kulttuuriympäristökarttoja käsitellään.”

Valtuutetut Tapani Ripatti, Seppo Korhonen, Maarit Tuomi, Kalle Aaltonen, Minni Salminen ja Martti Mäkelä ilmoittivat päätökseen eriävän mielipiteen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma).

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan palautusehdotuksen:

"1. Lahden kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden Suunta-työ 2017-2020: Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ehdotuksen muilta osin, paitsi:

2. Lahden kaupunginvaltuusto palauttaa uudelleen valmisteluun Lahden suunta -työ 2017-2020 Lahden yleiskaava 2030 -ehdotuksen niiltä osin, kun se koskee Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (Lisu 2030).

Yhtenä palautusperusteena:

Valtuuston päätös 14.12.2020: Kehätien vaikutukset arvioidaan elokuuhun 2021 mennessä. Elinkeinoelämän eri toimijoilta pyydetään lausunnot keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelmasta kevään 2021 aikana."

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Ripatti mm. valtuutettu Pertti Arvajan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palautusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka

kannattavat asian käsittelyn jatkamista tässä kokouksessa, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat asian palauttamista, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että asian käsittelyn jatkamista kannatti 40 valtuutettua ja sen palauttamista 19 valtuutettua.

Näin ollen kaupunginvaltuusto päätti jatkaa asian käsittelyä.

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan hylkäysehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hylkää Lahden Suunta-työ 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaavan 2030 Y-203 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma).”

Ehdotusta kannatettiin.

Asiasta keskusteltaessa valtuutettu Ulla Vaara ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan ponnen:

”Hyväksyessään yleiskaavan valtuusto edellyttää, että Fellmannipuiston säilyttämiseen VL-alueena kiinnitetään erityistä huomiota yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä ja seuraavalla yleiskaavakierroksella 2021 - 24, kun ekologisia ja kulttuuriympäristökarttoja käsitellään.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tapani Ripatti mm. valtuutettu Kalle Aaltosen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun hylkäysehdotuksen ja että valtuutettu Ulla Vaara mm. valtuutettu Erkki Niemisen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun ponsiehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Ripatin hylkäysehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 48 valtuutettua ja valtuutettu Ripatin hylkäysehdotusta 10 valtuutettua yhden valtuutetun äänestäessä tyhjää. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Tämän jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Vaaran tekemän ponsiehdotuksen yksimielisesti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 11.01.2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Käsittely kaupunginhallituksessa:

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen jäsen Rami Lehto ehdotti asian palauttamista uudelleen valmisteluun seuraavin saatesanoin:

“Yleiskaavasta ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmasta poistetaan keskustan maankäyttöä ja liikenteen kehittämistoimia ohjaavat Keskustavision periaatteet tavoitevuodelle 2030 ja samalla yleiskaavasta ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmasta poistetaan Keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelma 2030 mukaiset liikenneverkkoesitykset.

Samalla yleiskaavassa otetaan huomioon Jokimaan omakotiyhdistys ry:n Lahden Suunta-työn 2017-2020 ehdotuksen muistutus.”

Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma) saatujen lausuntojen ja muistutusten vastineet liitteen 20 mukaisesti.

Lisäksi kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen

ohjelma).”

Samalla kaupunginhallitus määrää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) tulemaan voimaan valitusajan kuluttua niiltä osin, joihin ei kohdistu valituksia.

Perusteluosa

Tiivistelmä

Lahden suunta -työ 2017-2020 käsittää Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotus oli nähtävillä 9.7. – 31.8.2020 välisen ajan.

Ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa ja 12 muistutusta.

Ehdotukseen on tehty vähäisiä muutoksia nähtävillä olon jälkeen, muutokset eivät edellytä ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Nelivuotisessa syklissä tehtävä työ on edennyt hyväksymisvaiheeseen.

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työ 2017-2020

Yleiskaavan kanssa samaan prosessiin on yhdistetty kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen, sekä ympäristöohjelman ja palveluohjelman teemoja soveltuvilta osin. Kokonaisuus on nimetty Lahden suunta -työksi 2017-2020. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain. Lahden suunta -työ 2017-2020 sisältää jatkuvan yleiskaavatyön kolmannen kierroksen.

Tällä kierroksella merkittäviä teemoja ovat strategian mukaisesti olleet kestävä kaupunkiliikkuminen, elinkeinoelämänalueiden kehittäminen ja uusien elinkeinoelämän alueiden osoittaminen, kestävän yhdyskuntarakenteen suunnittelu tiivistämällä ja täydentämällä, elävät keskusta-alueet ja monimuotoinen palveluverkko sekä luonnonympäristöön liittyvät teemat, kuten virkistysalueverkosto ja ekosysteemipalvelut. Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitevuosi on 2030.

Lahden suunta -työ 2017-2020 on tullut vireille kaavoituskatsauksen julkaisun myötä 21.2.2017.

Parhailleen käsittelyssä on Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen hyväksyminen.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkot. Yleiskaavaa tarkistetaan valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti.

Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa koko uuden Lahden alueelle. Koko Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) on oikeusvaikutteinen ja muodostaa maankäytön kehityksen strategian. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203)

tavoitevuosi on 2030.

Lahdessa on voimassa kuusi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Nastolan voimassa olevat osayleiskaavat eivät kata koko Nastolan aluetta, joten yleiskaavan piirissä olevan alueen pinta-ala kasvaa Lahden yleiskaavan 2030 myötä merkittävästi. Voimassa olevien osayleiskaavojen merkinnät on siirretty yleispiirteisinä Lahden yleiskaavaan 2030. Laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan.

Yleiskaavan kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Eri teemaisten kaavakarttojen avulla yleiskaavassa esitettävää tietomäärää pystytään lisäämään ja samalla parannetaan kaavakarttojen luettavuutta. Tällä kierroksella on laadittu kaksi oikeusvaikutuksetonta teemakarttaa kohdeluetteloineen: 1/2 "Arvokkaat kulttuuriympäristöt" ja 2/2 "Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet".

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen kokonaisvaltaiseen suunnitteluun kaupunkitasolla. Ohjelma ottaa huomioon kaikki kulkumuodot; kävelyn, pyörä-, auto- ja joukkoliikenteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatimista ei Suomessa ole lailla säädetty, mutta se suositellaan laadittavaksi yli 100 000 asukkaan kaupungeille. Lahdessa kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen on yhdistetty samaan prosessiin yleiskaavatyön kanssa, mikä tapahtuu

ensimmäistä kertaa Suomessa.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma toteuttaa Lahden kaupungin strategiaa ja on yhteinen tahtotila keinoista, joilla kestävää liikkumista Lahdessa edistetään. Ohjelmassa määritellyt toimenpiteet edistävät kestävästä liikkumisen kulkutapatavoitteen saavuttamista ja hiilineutraalisuustavoitteen toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on kerätty keskeisimmät kaupunkitasoiset toimenpiteet kestävästä kaupunkiliikkumisen edistämiseksi vuoteen 2030 mennessä. Ohjelmaan on koottu niin liikkumisen ohjauksen, infrastruktuurin kehittämisen, strategiseen suunnitteluun, viestintään kuin sääntelyn toimenpiteitä.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on listattu 13 toimenpidettä alakohtineen ja niiden tarkemmat kuvaukset, toimenpiteiden aikataulutus ja kustannusarviot sekä seurantamittarit. Toimenpiteet on jaettu Lahden suunta -teemojen Kestävästi kasvava Lahti, Palvelujen Lahti, Lahden keskusta ja Asumisen Lahti mukaisesti. Toimenpiteet liittyvät seuraaviin aihepiireihin: kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen, liikkumisen ohjaus kouluissa ja kaupungin oman henkilöstön toiminnassa, joukkoliikenteen kehittäminen, digitalisaatio ja matkaketjut, keskustan viihtyisyys ja liikenneturvallisuuden edistäminen. Lisäksi pyöräilyn tavoiteverkko on päivitetty osana SUMP-työtä ja tavoitteelliset pyöräilyn pää- ja aluereitit esitetään yleiskaavakartalle. Pyöräilyn tavoiteverkon tavoitevuosi on 2030.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta -

kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (LIISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.

Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita

Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 11.4.2016 hyväksymän strategian pohjalta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2017–2020 tavoitteet 15.1.2018. Kaupunginvaltuusto käynnisti strategian tarkistuksen lokakuussa 2017 ja tässä työssä otettiin huomioon Lahden suunta -työn tavoitteet. Lahden strategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.5.2018. Strategian tarkistus ei antanut aihetta Lahden suunta -työn tavoitteiden tarkistamiseen. Tavoitteet löytyvät Lahden suunta -työn kotisivuilta osoitteesta <https://www.lahti.fi/lahdensuunta>.

Lahden suunta -työn valmistelu

Luonnosvaihe

Lahdessa on voimassa kuusi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Yleiskaavoituksen tilanne on kohtuullisen hyvä; keskeiset kaupunkimaiset alueet on yleiskaavoitettu ja iso osa maaseutumaisen alueen järvien rantoja on myös osayleiskaavojen piirissä. Nastolan alueen voimassa olevat osayleiskaavat eivät kuitenkaan kata koko Nastolan aluetta. Voimassa olevien osayleiskaavojen merkinnät on siirretty yleispiirteisinä Lahden yleiskaavaan 2030. Yleiskaavatyössä on lisäksi yhteensovitettu erilaisten osayleiskaavojen merkintöjä ja

määräyksiä.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan. Maaseutumaisilla alueilla voimassa olevia osayleiskaavoja käytetään edelleen rantavyöhykkeen rakentamisen ohjaukseen. Voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla tapahtuvat muutokset on kuvattu jäljempänä kaavoittain.

Vuonna 2017 Lahden suunta -työssä tarkistettiin Lahden kaupungin strategian pohjalta yleiskaavan suunnittelun tavoitteet, määriteltiin selvitystarpeet, analysoitiin liikkumisen nykytilaa työpajojen ja kyselyn avulla, työstettiin tulevaisuuden skenaarioita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa sekä luotiin niiden pohjalta visio ja tavoitteet Lahden suunta -työlle. Vuonna 2018 työhön osallistui noin 800 lahtelaista Arjen paikat ja reitit - tapahtumien ja saman nimisen karttakyselyn kautta. Tuloksena saatiin runsaasti tietoa ihmisten liikkumisesta ja parantamishdotuksista, joita hyödynnettiin yleiskaavan suunnittelutyössä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpide-esityksen laadinnassa.

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnos oli nähtävillä 2.5.–3.6.2019 välisenä aikana. Sen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Luonnosvaiheen ratkaisuja esiteltiin eri sidosryhmille keväällä 2019 ja asukkaille järjestettiin toukokuussa 2019 kaksi esittelytilaisuutta. Luonnoksesta saatiin 13 viranomaislausuntoa ja 78 mielipidettä. Mielipiteistä 13 tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä. Pyöräilyn tavoiteverkkoluonnos oli kommentoitavana erillisen karttakyselyn kautta luonnosvaiheen nähtävillä olon aikana 9.5.–3.6.2019. Karttakyselyyn osallistui 236 henkilöä, joilta saatiin 501 karttavastausta. Lisäksi ehdotusvaiheessa on tammikuussa 2020 kerätty karttapohjaisen

kyselyn kautta asukailta kommentteja kaupunkipyöräjärjestelmän suunnittelutyötä varten. Samoin Lahden keskustan asukasverkolle ('Lahen keskusta-asukkaat' -ryhmä) sekä joillekin keskustan sidosryhmille ja keskeisille ammattialoille suunnatulla karttakyselyllä on kerätty tietoa Lahden keskustan turvallisuuskokemuksista ja ajatuksia niiden parantamiseksi.

Ehdotusvaiheessa Arjen paikat ja reitit kyselyaineistosta tehtiin vielä jatkoanalyysyjä, jotka on esitelty Arjen paikat ja reitit tuloksatsauksessa. Vaikutusten arviointi toteutettiin 1.6-31.10.2019 monialaisena ja vuorovaikutteisena asiantuntija-arviointina. Vaikutusten arvioinnin näkökulmina olivat Lahden suunta -työhön liittyvät kuusi keskeistä pääteemaa: hyvinvointi, kaupunkitalous, kestävä liikkuminen, kulttuuriympäristöt ja maisema, ekosysteemipalvelut sekä ilmastovaikutusten arviointi. Vaikutusten arviointi käynnistyi yhteisellä seminaaripäivällä 7.6.2019 ja lopetusseminaari järjestettiin 11.9.2019. Seminaaripäivien kautta vaikutusten arviointiin osallistui kattava joukko eri sidosryhmien edustajia. Asiantuntijoiden lausunnot on koottu yhdeksi raportiksi Lahden suunta -työn 2017-2020 liitteeksi 13. Luonnosvaiheen palautteissa metsätalousteema nousi vahvasti esiin ja tämän vuoksi laadittiin erillinen tarkastelu vaikutuksista metsätalouteen ja käytiin neuvotteluja metsätoimijoiden kanssa yleiskaavan kaavaratkaisuista virkistykseen ja metsätalouden tarpeiden yhteensovittamiseksi. Lisäksi osana Lahden kaupungin erillistä tutkimushanketta Lahden suunta -työn luonnosvaiheen aineistot on auditoitu kävelyn ja pyöräilyn edistämisen ja turvallisuuden parantamisen näkökulmasta.

Lahden suunta -työn lähtötiedoksi on laadittu vuosien 2018-2020 aikana useita selvityksiä ja suunnitelmia mm. kulttuuriympäristöön, viheralueisiin,

elinkeinoelämän alueisiin ja liikkumiseen liittyen. Selvitykset ovat Lahden suunta -työn 2017-2020 liiteaineistoa.

Lisäksi osana Lahden suunta -työtä on työstetty joukkoliikenteen runkoverkkouudistusta.

Viranomaisyhteistyö

Lahden suunta -työtä on edistetty yleiskaavan työryhmässä ja kestävän kaupunkiliikkumisen työryhmässä. Työtä on ohjannut Lahden suunta -ohjausryhmä. Lisäksi Lahden suunta -työn etenemisestä on kerrottu säännöllisesti kaupungin maankäytön, Uudenmaan- ja Hämeen ELY-keskuksien tapaamisissa ja seudullisessa yhdyskuntasuunnittelun työryhmässä. Lahden suunta -teemapäivä järjestettiin 18.8.2017 kaupungin eri organisaation asiantuntijoille. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 12.10.2017 ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 10.12.2020.

Ehdotusvaihe

Syksyn 2019 ja kevään 2020 aikana valmisteltiin Lahden suunta -työn 2017–2020 ehdotus, joka asetettiin nähtäville 9.7. – 31.8.2020 väliseksi ajaksi kaupunginhallituksen päätöksellä 22.6.2020 § 168.

Ehdotusta käsiteltiin tätä ennen teknisessä ja ympäristölautakunnassa 19.5.2020 ja 9.6.2020 sekä kaupunginhallituksessa 15.6.2020. Kuvaus ehdotuksen käsittelyvaiheista on listatekstin loppuosassa ja yksityiskohtaisemmin liitteessä 36.

Ehdotusvaiheen ratkaisuja esiteltiin eri sidosryhmille keväällä 2020 ja asukkaille järjestettiin 26.5.2020 esittelytilaisuus verkkosovelluksen avulla. Lisäksi 27.5.2020 pidettiin Palvelutorilla kaavoittajien päivystys.

Ehdotuksesta saatiin 16 viranomaislausuntoa ja 12 muistutusta. Muistutuksista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä tai järjestöiltä ja kuusi yksityishenkilöiltä. Lisäksi Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saadut lausunnot on esitetty liitteessä 18 ja muistutukset sekä Nastola-seuralta saatu palaute liitteessä 19. Saatujen lausuntojen ja muistutusten tiivistelmät ja vastineet niihin on esitetty liitteessä 20.

Lahden suunta -työhön 2017-2020 tehtiin joitakin muutoksia ehdotuksen nähtävillä olon jälkeen. Muutokset on kuvattu jäljempänä.

Yleiskaavan luonnosvaiheessa esitettyjen vaihtoehtoparien kaavaratkaisut ehdotusvaiheessa

Lahden suunta -työn 2017–2020 luonnoksen yhteydessä yleiskaavasta esitettiin kaksi luonnosvaihtoehtoa. Vaihtoehtoisia maankäyttöjä esitettiin kahdeksalle eri alueelle. Vaihtoehtoparien ratkaisut yleiskaavaehdotukseen on ratkaistu saadun palautteen ja käydyn poliittisen keskustelun pohjalta seuraavasti:

Alue 1 (Ala-Okeroinen) esitetään elinkeinoelämän alueena (T).

Alue 2 (Pippo) esitetään laajennettuna elinkeinoelämän alueena (T) ja alueelle lisätään moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em).

Alue 3 (Karistonportti) esitetään yhdistettynä kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alueena (Pkm/T).

Alue 4 (Koiskala-Tiiranmäki) esitetään siten, että liikenneverkossa ei ole uutta ajoneuvoliikenteen läpikulkutietä Siperian ja Koivukummun alueen läpi. Alueen läpi osoitetaan vain väylä kävelylle ja pyöräilylle. Asuinaluevaraukset esitetään Kaukkariin, Siperiaan ja Mustakorventien varteen.

Alue 5 (Villähteen asemanseutu) esitetään siten, että aseman välitön läheisyys säilyy elinkeinoelämän alueena (T) asuinrakentamisen sijoituessa lähinnä Lankilantien varteen. Lankilantie linjataan oikaisemaan suoraan Heinämaantielle.

Alue 6 (Orrilanmäki) esitetään siten, että Villähteen koulun itäpuolinen alue on elinkeinoelämän alue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle vaatimuksia (TY). Orrilanmäen pellot esitetään asuinalueina (A). Asumisen tarkempaan sijoittumiseen liittyen on laadittu maiseman herkkyystarkastelu, joka otetaan huomioon alueen tarkemmassa suunnittelussa.

Alue 7 (Kumia) ja alue 8 (Ruuhijärvi) esitetään kyläalueina (AT).

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnokseen tehdyt muutokset

Yleiskaavakartalle tehdyt keskeiset muutokset liittyivät yksityisessä maanomistuksessa olevien metsäalueiden kaavamerkintöihin. Ko. alueet muutettiin suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousalueksi, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). MU-kaavamerkintä lisättiin uutena luonnosvaiheen jälkeen. Lisäksi tarkastettiin luonnonsuojelualueiden (SL) rajauksia ja aluemarkintöjä vastaamaan rauhoituspäätöksiä ja pohjavesialueella olevien elinkeinoelämän alueiden

(T) kaavamerkintä muutettiin elinkeinoelämän alueeksi, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia (TY). Pippon elinkeinoelämän alueen (T) rajauksia pienennettiin etelästä viheryhteyden turvaamiseksi ja idästä kyläalueeseen rajautumisen osalta. Lisäksi alueelle lisättiin moottoriurheilukeskuksen osoittava kohdemerkintä (em). Lisäksi maa-ainesten ottoalueiden rajauksia tarkastettiin ja viivamainen eo-merkintä muutettiin aluevarausmerkinnäksi (EO) ja lisäksi alueille otettiin käyttöön kaksoismerkintää alueiden tavoitteellisen maankäytön mukaan. Rälssin osalta kaavamerkintä muutettiin erityisalueeksi, joka on maa-aineisten vastaanottoalue (E) ja koska tavoitetilanteessa alue muuttuu retkeily- ja ulkoilualueeksi, alueelle osoitettiin kaksoismerkintä E/VR.

Yleiskaavan kaavamääräyksiin tehtiin useampia tarkistuksia ja ne on kuvattu vertailutaulukossa, jossa on esitetty rinnakkain luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen määräykset. Vertailutaulukko on esitetty liitteessä 12.

Yleiskaava-aineistoon lisättiin luonnosvaiheen jälkeen yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet, sekä liikenteen pääverkon väyläkuvaukset ja suunnitteluohjeet. Lisäksi aineistoon lisättiin mm. Lahden arvokkaat kulttuuriympäristöt -teemakartta ja kohdeluettelo, sekä Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet -teemakartta ja kohdeluettelo.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman toimenpidelistaus pysyi luonnosvaiheen jälkeen suunnilleen samana. Toimenpideluettelo mm. tiivistettiin ja toimenpiteisiin kirjattiin tarkennuksia ja lisäyksiä kuvauksiin. Toimenpidelistaukseen lisättiin myös toimenpiteiden seurantamittarit sekä toteutuksen tavoitteellinen aikataulu.

Lahden suunta -työn 2017-2020 luonnosvaihtoehdot ja luonnokseen tehdyt muutokset on kuvattu yksityiskohtaisesti Lahden suunta -työn 2017-2020 selostuksessa (Liite 8). Lisäksi muutokset on kuvattu ehdotuksen nähtäville asettamista koskevassa päätöksenteossa (TYLA, KH). Kaupunginhallitus päätti 22.6.2020 § 168 asettaa ehdotuksen nähtäville. Ehdotuksen nähtäville asettamista koskevan päätöksenteon vaiheet ja listatut luonnosvaiheen jälkeiset toimenpiteet on katsottavissa liitteestä 36.

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotukseen tehdyt muutokset nähtävillä olon jälkeen

Yleiskaavakartalle tehdyt keskeiset muutokset:

- Kaarlammin pohjoispuoleisen alueen kaavamerkintä VR-10 muutettu MU-3 alueeksi.
- Muutettu kaavakarttaan Ventuksen SL-24-aluevaraus MY-alueeksi ja liitetty se osaksi MY-10 aluetta. W/SL-31 muutettu W-31.
- Kaarlammin eteläpuolella kulkevan tavoitteellisen ulkoilun pääreitit sijainti korjattu vastaamaan toteutunutta reittiä.
- MU-4 alueella tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä siirretty kulkemaan kiinteistön Ylhäinen (532-406-2-112) etelärajalla kulkevaa polkuverkostoa.
- Yhdistetty kaksi ulkoilureittiä Kujalassa.
- Pesäkalliolla sijaitseva puolustusvoimille varatun alueen viivaraja (Puolustusvoimille varatun alueen osan raja) korvattu EP-2 aluevarausmerkinnällä (Puolustusvoimien alue)
- "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie" merkinnällä osoitettu Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisesti Kerava-Lahti-Kouvola-Luumäki radan osuus Lahden kaupungin alueella ja Lahti-Heinola radan uusi linjaus kokonaisuudessaan.

- Uusi tai merkittävästi parannettava seututie tai pääkatu merkinnällä osoitettu Vanhanradankatu välillä Ohitustie (Vt4) - Kujalankatu ja Kujalankatu välillä Vanhanradankatu - Makasiininkatu muutettu Seututiekse tai Pääkaduksi.
- Korjattu Ruoriniemen pohjavesialueen rajaa.
- Lisätty Vesijärvelle laivaväylä -merkinnällä Lahden kaupungin ylläpitämät vesilain mukaiset yleiset paikallisväylät, Mukkulan kartanohotellin väylä ja Niemen sataman väylä. Samalla teknisenä korjauksena on tarkastettu yleiskaavakartan Vesijärven laivaväylät Lahden Teivaan satamaan ja Vesijärven satamaan Väyläviraston vesiväylärekisteriin merkittyjen väylien mukaisiksi ja sovitettu niiden tarkkuustaso yleiskaavatasolle.
- Kauppakaaren kaupallisten palvelujen alueen Pkm-11 indeksi korjattu Pkm-10
- Lisätty Juhonpolun alueella olevalle kyläalueelle tunniste AT-6
- Salpausselkä -merkinnän ulkoasu muutettu vähemmän peittäväksi
- Pohjaveden muodostumisalueiden rajan väri muutettu harmaaksi, jotta se erottuu paremmin pohjavesialueiden merkinnästä.
- Lisätty tieto kaavakartan oikeusvaikutuksesta ja siitä, että kaavakarttaan liittyy kaksi oikeusvaikutusetonta teemakarttaa kohdeluetteloiineen.
- Muutettu nimiön päiväys ja tehty hyväksymiskäsittelyn lisäykset.

Yleiskaavan merkinnät ja määräykset:

- Kaavamääräyksiin tehdyt tarkistukset on kuvattu vertailutaulukossa, jossa on esitetty rinnakkain nähtävillä olleen ehdotuksen ja sen jälkeen korjatut määräykset. Vertailutaulukko esitetään Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen liiteaineisossa (liite 11).
- Yleismääräystä on muutettu kokonaisuudessaan: muutokset koskevat mm. teemakarttoihin liittyviä määräyksiä, arkkitehtuurin laatua,

hulevesimääräyksiä ja ranta-asemakaavoihin liittyvää määräystä.

Yleismääräysten verbimuotoja on yhdenmukaistettu määrävämmiksi.

Lisäksi määräykset, jotka sisältävät viittauksia ohjelmiin, on siirretty

Suunnittelu- ja toteutusohjeet -osioon.

- Poistettu Puolustusvoimille varatun alueen osan raja kaavamääräyksistä

- Muutettu VR- ja MU- alueiden kaavamääräystä muotoon "Hakkuut ulkoilureittien läheisyydessä tulee tehdä kohteen erityisluonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon metsän monimuotoisuus, maisema-arvot sekä metsän monikäyttö."

- RV-Rantavyöhykkeen kaavamääräys muutettu muotoon:

Alue on tarkoitettu pääasiassa loma-asunto- ja maa- ja

metsätalousvaltaiseksi alueeksi. Ranta-alueella on muu kuin MRL 72 §:n 3

mom. mukainen rakentaminen kielletty. Alueella noudatetaan seuraavien vahvistettujen osayleiskaavojen merkintöjä- ja määräyksiä:

RV/1 Luoteis-Nastolan osayleiskaava

RV/2 Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

RV/3 Villähde-Koiskalan osayleiskaava

RV/4 Iso-Kukkasen, Salajärven, Ruuhijärven rantayleiskaava

Osalla alueista on voimassa ranta-asemakaava.

- Suunnittelu- ja toteutusohjeet -kohtaan lisätty tieto:

Järvien ranta-alueilla on voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan ranta-asemakaavan merkintöjä- ja määräyksiä.

Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty yleiskaavassa.

- Yleiskaavan kaavamääräys "Uusi rautatie" on muutettu muotoon "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie".

Teemakartat:

- Yhdenmukaistetaan molempien teemakarttojen nimiöt ja viittaukset yleiskaavan pääkartan kanssa.
- Teemakartta ja kohdeluettelo 1/2: Arvokkaat kulttuuriympäristöt. Päivitetty Valtakunnallisesti arvokas maisemanähtävyys (ehdotus) - aluerajaus. Päivitetty Nastolan kulttuuriympäristöselvityksessä esitettyjen kohteiden kohdenumerointi vastaamaan julkaisuversiota.
- Teemakarttaan 2/2: Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet - teemakarttaan liittyvään kohdeluetteloon on lisätty tiedot yleiskaava-alueiden indekseistä ja luetteloon on lisätty tieto palosirkan elinympäristöstä Uudessakylässä.

Selostus:

Lahden suunta -työn 2017-2020 selostukseen on lisätty kuvaukset:

- Luonnosvaihtoehtopareista
- Lahden yleiskaavan 2030 suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin
- Lahden yleiskaavan 2030 suhteesta Päijät-Hämeen maakuntakaavaan 2014
- Vaikutusten arvioinnista
- Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyistä muutoksista
- Yleiskaavan seurannasta ja toteutuksesta toteutuksesta
- Kierrokselle 2021-2024 siirtyvistä asioista (liite 17)
- Uusien kuvausten lisäämisen takia kappaleiden järjestystä on muutettu loogisemmaksi selostuksen toisessa osassa.
- Lisäksi tavoitteiden toteutumista seuraavat indikaattorit on päivitetty seurantaraportin mukaisiksi.
- Selostuksen teksteihin on lisätty ja päivitetty tietoa nähtävillä asettamiskäsittelystä sekä nähtävillä olon aikana ja jälkeen tapahtuneesta

työn etenemisestä, vuorovaikutuksesta sekä saaduista lausunnoista ja muistutuksista.

- Selostukseen on myös päivitetty Päijät-Hämeen vaihemaakuntakaavan sekä Keskustan liikenne- ja liikkumissuunnitelma LIISU 2030:n valmistelutilanne.
- Kaavaselistukseen on myös lisätty kuvausta esteettömyyden merkityksestä ja tärkeydestä osana laadukasta ja toimivaa kaupunkiympäristöä.
- Teknisinä korjauksina on vaihdettu selostuksen kansikuva sekä korjattu joitakin nettisivulinkkejä, liiteviittauksia, lausemuotoja ja oikeinkirjoitusvirheitä. Taittoa on myös selkeytetty joidenkin luettelojen osalta. Myös yleiskaava-alueiden indeksinumeroiteja on lisätty selkeyttämään tekstejä.
- Suhde lainvoimaisiin osayleiskaavoihin ja muutosesitykset niihin – kappaleeseen on lisätty tiedot kaavamääräyksiin liittyneistä muutoksista mm. rautateiden, Sammalmetsän T-29 -alueen sekä Ventuksen SL-24 alueen osalta. Lisäksi Niemen ja Sydänkankaan alueiden muutoskuvausta on tarkennettu.

Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet:

- Lisätty yleiskaava-alueen A-40 nykytilan kuvaukseen tieto voimassa olevasta Ranta-Härhön ranta-asemakaavasta.
- Lisätty M-3 alueen suunnitteluohjeisiin maininta Porvoonjoen maisema-arvoista.
- MY-10 yleiskaavaindeksin nykytilankuvaus ja suunnitteluohje korjattu lisäämällä Ventuksen alueen tiedot.
- MY-alueiden suunnitteluohjeista poistettu maininta kaupunkikuvallisista arvoista.

- Poistettu SL-24 kohde.
- Poistettu W/SL-31 alueelta luonnonsuojelualuevaraus
- Lisätty alueellisiin suunnitteluohjeisiin hiljaisia alueita koskevat tavoitteet seuraavassa muodossa "Aluetta ja sen ympäristöä suunniteltaessa kiinnitetään huomiota hiljaisen alueen merkitykseen luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailemisen kannalta." Lisäksi hiljaiset alueet lisätty nykytilankuvauksiin ja suunnitteluohjeisiin RA-alueille.
- Lisätty PKM-1, PKM-2 ja P-1 alueiden nykytilankuvauksiin ja suunnitteluohjeisiin tieto pohjavedenottamon lähisuoja-alueesta.
- Lisätty EP-2 alueelle nykytilan kuvaus ja suunnitteluohje.
- Lisätty Pippon elinkeinoelämän alueen (T-22) alueelliseen suunnitteluohjeeseen seuraava tavoite "Alueen suojelu- ja luontoarvot edellyttävät merkittävää yhteensovittamista jatkosuunnittelussa. Alueen eteläkärjen rajausta tulee määrittää asemakaavassa siten, että teollisuusalueen eteläpuolinen, maakunnalliseen ekologiseen verkostoon kuuluva virkistysalue (VR-3) säilyy riittävän leveänä ja metsäisenä."
- Lisätty Jokimaan elinkeinoelämän alueen (T-23) alueelliseen suunnitteluohjeeseen: "Teollisuusalueen rajausta tulee tarkastella asemakaavassa virkistysyhteyksien turvaamiseksi Salpausselältä Okeroisiin."
- Muutettu yleismääräykset kaikkiin nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Muutettu VR- ja MU-kaavamääräykset nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Tarkistettu ja tarvittaessa lisätty tieto Palosirkkan elinympäristöstä (Lumo-kohde, luokka 4) yleiskaavaindeksialueisiin A-46, AT-9, M-31 ja MU-5.
- Lisäksi alueellisiin suunnitteluohjeisiin on tehty tarvittaessa teknisiä korjauksina yksittäisiä paikkatietoaineistotarkistuksia. Taulukoissa on myös teknisenä korjauksena korjattu näkyviin

osittain leikkautuneiden rivien sisällöt.

Väyläkuvaukset:

- Väyläkuvauksiin muutettu Kujalankatu rakennetuksi väyläksi.
- Muutettu yleismääräykset kaikkiin nykytilan kuvauksiin vastaamaan korjattuja kaavamääräyksiä.
- Kehäkatujen osalta suunnitteluohjeeseen jokaiseen kehäkadun osaan lause: "Kaupungin pääkatu on yksi keskustan kehäkaduista."
- Siirretty lause "Väylällä bussien vaihtopysäkkialue" kohdasta 2.22. kohtaan 2.21.
- Lisätty lause "Väylän yli on viheryhteystarve (1kpl). (Sairaalapuisto - Ursanharju)" kohtaan 15.2 - Ulkoilu, virkistys
- Poistettu lause "Ennen päätöstä kehätien toteuttamisesta tietä kehitetään maantienä." kohdasta 2.22 - Autoliikenne.
- Teknisenä korjauksena tarkistettu liikennemäärät, liikenne-ennusteet ja liikennemäärien kuvaus.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma:

- Päivitetty kuvia uudempiin, parannettu taulukoiden ulkoasua, lisätty lisätietolinkkejä ja viittauksia Lahden suunta -työn dokumentteihin.
- Lisätty johdanto-osioon KH:n 22.6.2020 kirjaus: Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta - kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikkumisen suunnitelma 2030 (LISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.
- Korjattu indikaattori kulkumuoto-osuus: nykyinen pyöräilyn osuus 11%.

- Lahden keskusta s. 29-34: Päivitetty Liisu 2030 -työn kustannusarviot uusimman arvion mukaiseksi, poistettu pysäköintilaitosten kustannusarvio ja tehty tekstitarkennuksia.
- Vaikutusten arviointia on ehdotuksen nähtävillöaloajan jälkeen täydennetty erillisellä ehdotusvaiheen vaikutusten arviointiraportilla (liite 16).

Lisäksi Lahden suunta -työn 2017-2020 aineistoihin, kuten mm. muinaismuistokohdeluettelo on tehty teknisiä korjauksia. Nastolan kulttuuriympäristöselvityksestä pyydettiin ehdotuksen nähtävillöolon aikana erikseen kommentteja Nastola-seuralta. Palaute saatiin laajan kotiseututietouspaketin muodossa, minkä perusteella selvityksen tietoja täydennettiin ja tarkistettiin yleiskaavatasoiseen kulttuuriympäristöselvitykseen sopivalla tavalla. Lisäksi selvitykseen tehtiin ennen painoa ja julkaisua jonkin verran teknisiä korjauksia, jotka olivat nousseet esiin työryhmässä tarkistusvaiheessa. Tärkeimpiä muutoksia olivat kohdenumeroinnin ja joidenkin kohdevalokuvien päivitys sekä asiasanahakemiston lisääminen.

Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyt tarkistukset ovat vähäisiä, eivätkä oleellisesti muuta kaavan sisältöä tai vaikuta maanomistajien oikeuksiin. Ehdotusvaiheen jälkeen tehdyt muutokset eivät edellytä ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Muutosesitykset lainvoimaisiin osayleiskaavoihin

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee olemaan nykyisiä lainvoimaisia osayleiskaavoja yleispiirteisempi. Lahden läntisten osien osayleiskaava on esitetty mittakaavassa 1:20 000 ja Nastolan osayleiskaavat mittakaavoissa

1:10 000 - 1:20 000. Lahden yleiskaava 2030 on piirretty mittakaavaan 1:30 000. Yleiskaavan yleispiirteisyydestä johtuen pienialaisia alueita ei pystytä kartassa esittämään ja tämä näkyy kartalla esimerkiksi asuinalueiden (A) sisällä olevien pienien lähivirkistysalueiden (VL) merkintöjen poistumisella. Lähivirkistysalueet sisältyvät asuinalueen (A) aluevaraukseen. Alueiden säilyminen virkistyskäytössä on monin kohdin turvattu asemakaavalla. Lisäksi yleiskaavassa yhteystarpeita on korostettu osoittamalla ulkoilureittejä. Vastaavasti yleispiirteistäminen näkyy maisemallisesti arvokkailla peltoalueilla (MA) yksittäisten rakennuspaikkojen ja pienialaisten metsiköiden sisällyttämisenä MA-aluevaraukseen.

Muita koko yleiskaava-alueeseen liittyviä asioista on kuvattu seuraavasti: Yleiskaavassa osoitetaan merkittävimmät keskustatoimintojen alueet (C) Lahden keskustaan ja Nastolan Rakokiveen. Muut alakeskukset sisältyvät yleiskaavassa muihin aluevarausmerkintöihin, kuten asuinalueisiin (A).

Virkistysalueverkoston yleissuunnitelman mukaan asuinalueiden ja keskustan läheiset viheralueet on yleiskaavaan osoitettu lähivirkistysalueiksi (VL) ja taajaman lievealueella olevat laajemmat viheralueet retkeily- ja ulkoilualueiksi (VR) tai maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU) riippuen alueen ensisijaisesta pääkäyttötarkoituksesta. Lähivirkistysalueilla (VL), retkeily- ja ulkoilualueilla (VR) sekä urheilu- ja virkistyspalvelujen alueilla (VU) on voimassa MRL 128§ mukainen toimenpiderajoitus, joka edellyttää maisematyöluvan hakemista erilaisiin metsänhoidollisiin toimenpiteisiin. Yleiskaavaan on osoitettu myös pienimuotoisia maa- ja metsätalousalueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY), joilla rakentaminen on kielletty. Muut metsäalueet on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M).

Yleiskaavaan on esitetty useita uusia luonnonsuojelualueita (SL), joista suurin osa sijaitsee kaupungin omistamilla alueilla. Toimenpide on Lahden ympäristöohjelman mukainen. Esitetyillä uusilla luonnonsuojelualueilla nostettaisiin suojelalueiden osuutta 1,9 %:sta 2,4 %:iin kokonaispinta-alasta. Ympäristöohjelmassa tavoitteena on 5 % vuoteen 2030 mennessä.

Matkakeskus ja olemassa olevat rautatieasemat, sekä suunniteltu Hennalan rautatieasema on osoitettu yleiskaavakartalla. Myös pyöräilyn tavoiteverkko esitetään yleiskaavakartalla.

Uudet pohjavesialueiden rajaukset on päivitetty ja pohjavedenottamot ja niiden suoja-alueet on poistettu yleiskaavakartalta. Salpausselkämerkintä on jatkettu kattamaan Salpausselkä koko Lahden alueella.

Muinaismuistokohteita on osoitettu aikaisempia osayleiskaavoja enemmän mm. Salpausselälle Lahden urheilukeskuksen alueelle, Ruuhijärvelle ja Kilpisaareen. Muinaismuistot on jaettu kartalla kolmeen luokkaan; muinaismuistoalueisiin, muinaismuistokohteisiin ja muihin muinaismuistokohteisiin.

Lahden yleiskaava 2030 kattaa aikaisemmin yleiskaavoittamattomat Nastolan alueet, kuten Nastolan Kirkonkylä, Ruuhijärvi, Metsäkylä ja Järvisten kylä. Kirkonkylä on pääosin osoitettu asuinalueeksi (A) ja julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Kouvolantien varren teollisuusalue on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (T) ja aluetta on esitetty laajennettavaksi myös rautatien ja valtatie 12 väliselle alueelle ja valtatie 12 eteläpuolelle Lemuntien varteen. Laajennusalueen toteutuminen vaatii uuden Veljeskylän eritasoliittymän rakentamisen valtatielle 12. Ruuhijärven ja Järvisten kylään on osoitettu kyläaluetta (AT), maisemallisesti arvokkaita

peltoalueita (MA) ja maa- ja metsätalousaluetta (M). Metsäkylän alue on maa- ja metsätalousaluetta (M). Vehkosillankujan alueelle on osoitettu pieni kyläalue (AT). Kilpisaareen osoitettu loma-asuntoalue (RA) perustuu ranta-asemakaavaan. Arrajoen ja Arrajärven ranta-alue on tunnistettu alueena, jonka maankäyttö tulisi ratkaista yksityiskohtaisemmalla kaavalla. Liikenneverkko on jaoteltu yleiskaavaehdotuksessa uudella tavalla osoittaen eri kaavamerkinnoillä olemassa olevat ja uudet väylät. Lisäksi väylien luokituksia on tarkistettu ja muutokset on viety kaavakartalle. Pääväylien väyläkuvaukset on päivitetty ja laadittu kattamaan koko yleiskaava-alue.

Yleiskaavan kaavamääräys "Uusi rautatie" on muutettu muotoon "Uusi tai merkittävästi parannettava rautatie". Uudella merkinnällä osoitetaan Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisesti Kerava-Lahti-Kouvola-Luumäki radan osuus Kerava-Lahti-oikoradan ja Riihimäen radan erkanemiskohdasta itään kaupungin rajalle asti ja Lahti-Heinola radan uusi linjaus kokonaisuudessaan.

Yleiskaava-alueiden nykytilan kuvaukset ja suunnitteluohjeet on päivitetty ja laadittu kattamaan koko yleiskaava-alue ja kaikki maankäyttömuodot. Laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee korvaamaan osan vanhoista osayleiskaavoista osittain ja osan kokonaan. Maaseutumaisilla alueilla voimassa olevia osayleiskaavoja käytetään edelleen rantavyöhykkeen rakentamisen ohjaukseen. Seuraavaksi on kuvattu keskeisimmät muutokset voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla kaavoittain.

Lahden läntisten osien osayleiskaava Y-202

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Lahden läntisten osien osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Teivaan sataman matkailutoimintojen alue (RM) poistetaan Teivaan rinteestä ja matkailutoimintojen alue osoitetaan kapeana Teivaasta Vesijärven matkustajasatamaan ratapenkan suuntaisesti. Vesiliikenteen alueet (LV) muutetaan satama-alueiksi (LS). Niemen alueen elinkeinoelämän alue (T) muutetaan toteutuneen maankäytön mukaisesti sallimaan elinkeinoelämän lisäksi asumista (A) ja julkisia palveluita ja hallinnon alueita (PY). Alueelle osoitetaan kaksoismerkintäalueita (T/A-2, PY/T-1). Vastaavasti osa kaupallisten palvelujen alueesta ja asuinalueesta Haapalankadun eteläpuolelta muuttuu yhdistetyksi elinkeinoelämän ja asumisen alueeksi (T/A-2). Ruoriniemen T/A-alue muutetaan asuinalueeksi (A-7) asemakaavan mukaisesti. Niemen tieliikenteen yhteystarvemerkintä on poistettu.

Vipusenkadun julkisten palveluiden ja hallinnonalue (PY), muutetaan vastaamaan alueen tarvetta myös elinkeinoelämän alueeksi (T). Alueelle osoitetaan kaksoismerkintä (PY/T-2).

Asuinrakentamista osoitetaan yhdyskuntarakenteen kannalta kestäville alueille. Kunnaksen ja Lehmuksen alueilta poistetaan laaja asuinalue (A) ja alueet osoitetaan maa- ja metsätalousalueeksi (M), jossa on hajarakentamista. Vastaavasti esitetään poistettavaksi asuinaluevaraukset (A) Jokimaalta Rälssin länsipuolelta. Alue osoitetaan pääosin maa- ja metsätalousalueeksi (M). Alueelle osoitetaan myös Rälssin maa-ainesten vastaanottoalueen (eo) ja retkeily- ja ulkoilualueen (VR) laajentuminen. Maa-ainesten vastaanottoalueelle osoitetaan kaksoismerkintä (E/VR-1), joka kuvastaa paremmin alueen maankäyttöä. Rälssin alueelle osoitetaan

myös elinkeinoelämän alue (T-23) kehätien varteen.

Renkomäen maa-ainesten ottoalueen kaavamerkintää on havainnollistettu muuttamalla kaavamerkintä kaksoismerkinnäksi EO/VR-1. Renkomäen EO-alueen rajausta on pienennetty lännestä siten, että jo maisemoitu alue on rajattu ottoalueen ulkopuolelle.

Yleiskaavaan osoitetaan useampia uusia luonnonsuojelualueita (SL); Ritamäen luonnonsuojelualan laajennus, Haapalanmäki, Mukkulan saaret, Sietikka, Kukonkoski, Niemenmäki ja Sikoniitun lehtoalueen laajennus.

Pippon elinkeinoelämän alueetta (T-22) laajennetaan ja alueelle osoitetaan moottoriurheilukeskus kohdemerkinnällä (em). Karistonportin alueelle osoitetaan kaksoismerkinnällä (Pkm/T-1) yhdistetty kaupallisten palveluiden ja elinkeinoelämän alue. Latomäen elinkeinoelämän ja asumisen alue (T/A) muutetaan elinkeinoelämän alueeksi (TY-17). Lisäksi Renkomäkeen Luhdan tornin alueella tarkastetaan kaupallisten palveluiden (Pkm) ja asuinalueen (A) rajauksia. Alasjärven lounaisrannalla oleva loma-asuntoalue (RA) muutetaan asuinalueeksi (A-29).

Koiskalan alueelta poistuu kaavan Y-202 mukainen uusi kulkuyhteys Koivukummun ja Siperian asuinalueiden läpi Ahtialasta Koiskalantielle. Uusi pääkatu esitetään jatkettavaksi Ruukinkadulta Koiskalantielle lähelle valtatie eritasoliittymää. Uuden pääkadun varrella oleva elinkeinoelämän alue (T) on muutettu selvitysalueeksi (SE). Yleiskaavaan on osoitettu pyöräilyn tavoitteellinen aluereitti Siperian alueen läpi Ahtialasta Koiskalantielle, sekä Koiskalantien varteen maantien suuntaisesti. Alueen asuinalueiden (A) ja elinkeinoelämän alueiden (T) rajauksiin on tehty

vähäisiä muutoksia. Sietikan lähiympäristön metsäalueet on muutettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-9).

Pesäkalliossa puolustusvoimille varatun alueen osan rajan viivamerkintä (ep) on muutettu puolustusvoimien alueen aluevarausmerkinnäksi (EP-2). Kaava-alueen katuluokittelua on tarkastettu ja muutokset on viety kaavakartalle. Tämä näkyy esimerkiksi Lintulantien ja Lakkilantien poistamisella kartalla ja Kauppiaankadun muuttumisella pääkadusta kokoojakaduksi.

Lahden läntisten osien osayleiskaavan Y-202 määräyksien mukaan kaavaan rajatuilla alueilla noudatetaan eri osayleiskaavojen määräyksiä. Enonsaaren osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ja Okeroisten osayleiskaavan määräykset jäävät voimaan Lahden yleiskaavan 2030 myötä. Miekkion, Renkomäen ja Ämmälän osayleiskaavan aluerajauksesta poistetaan Pippon alue ja Ämmälän alueelta radan itäpuolinen alue. Ko. osayleiskaavan määräykset jäävät voimaan rajatulle alueelle.

Villähde-Koiskalan osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Villähde-Koiskalan osayleiskaavan Kärkjärven länsirannan ranta-alueetta lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alue (RV/3), jolla voimassa olevan Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnät on yleispiirteistetty Lahden yleiskaavaan 2030. Lisäksi kaavamerkintöjä on määrällisesti vähennetty ja yhdenmukaistettu Lahden läntisten osien osayleiskaavan tyyliin.

Esimerkiksi asuinaluumerkinnöistä on jätetty pois maatilojen talouskeskusten alue (AM) ja pientalovaltainen asuntoalue (AP). Asumisen alueet on osoitettu asuinalueina (A) tai kyläalueita (AT). Haravakylän, Pihtilänmäen, Pensuon ja Heinämaantien varren asuinalueet on osoitettu kyläalueina (AT). Heinämaantien varressa osayleiskaavassa mitoitettujen asuinalueiden (A) mitoitukset eivät jää voimaan, eivätkä oikeuta suoriin rakennuslupiin Lahden yleiskaavan 2030 voimaan tulon jälkeen. Vastaava tilanne on Ranta-Lehmuksen, Ohrapääntien ja Mustankorventien alueella. Näillä alueilla kaavamerkintä muuttuu asuinalueesta (A), maa- ja metsätalousalueeksi (M) alueiden ollessa hajarakennusalueita, joita ei ole tarkoitus asemakaavoittaa. Kyseisille alueille ei kohdistu rakennuspainetta.

Peltojen osalta on poistunut maa- ja metsätalousalue (MT) merkintä ja pellot on osoitettu maa- ja metsätalousalueena (M) tai maisemallisesti arvokkaana peltoalueena (MA). MA-aluevaraus sisältää myös yksittäisiä rakennuspaikkoja ja pienimuotoisia metsäalueita.

Työpaikka-alueet (TP) osoitetaan yleiskaavassa elinkeinoelämän alueina (T). Jos alueelle sijoittuvissa toiminnoissa tulee ottaa huomioon ympäristön aiheuttamat rajoitukset, kuten pohjavesi, lähellä olevat häiriintyvät kohteet tms. on kaavamerkintä TY. Villähteen asemansseudulla säilyy elinkeinoelämän alueet (T) asuinrakentamisen sijaitessa pääsääntöisesti Lankilantien varrella. Lankilantien varren asuinalueisiin (A-38) esitetään vähäisiä laajennusalueita. Lankilantie esitetään linjattavaksi suoraan Heinämaantielle. Osayleiskaavassa esitetty Ritomäen työpaikka-alueen (TP) laajennus Heinämaantien itäpuolelle muuttuu retkeily- ja

ulkoilualueeksi (VR-6), sekä osittain kyläalueeksi (AT-5).

Riikin tilan pellot Villähteentien varressa on esitetty muuttuvan työpaikka-alueesta (TP) maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA-8). Pensuon alueen pellot ja Orrilanmäen pellot on laajalti esitetty maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi (MA). Orrilanmäelle esitetään asumisen (A-41) lisäämistä vieressä olevan Villähteen koulun ja joukkoliikenteen runkolinjan vuoksi. Villähteen koulun ja Kauppakaaren välinen selvitysalue (SELV.) on osoitettu elinkeinoelämän alueeksi (TY-39).

Osayleiskaavan mukaisten pientalovaltaisten asuinalueiden (AP) rajauksiin on tehty muutoksia huomioiden yhdyskuntarakenteellinen sijainti ja alueiden maasto-olosuhteet. Ranta-Härhön ja Hyytintien aluevarauksia on pienennetty ja Kurenniityn ja Vierunkulman aluevarauksien rajauksia on muutettu. Vanhankartanonpellon alueella esitetään pieni Villähteen lehto rannassa luonnonsuojelualueeksi (SL-14).

Luoteis-Nastolan osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mitoitettuja ranta-alueita lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/1), jolla voimassa olevan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Luoteis-Nastolan osayleiskaavan merkinnät on yleispiirteistetty Lahden yleiskaavaan 2030. Lisäksi kaavamerkintöjä on määrällisesti vähennetty ja yhdenmukaistettu vastaavasti kuten edellä on kuvattu Villähde-Koiskalan osayleiskaavan osalta. Suurin osa osayleiskaavan alueesta on maa- ja

metsätalousaluetta (M). Pyhantaan ja Seestan alueen pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) osoitetaan kyläalueina (AT).

Osayleiskaavan alueella on laajat mitoitettut kyläalueet (AT) Pyhantaalla, Vanajanraitin, Kumiantien ja Mäkeläntien varressa, sekä Oksjärven pohjoispuolella. Osayleiskaavalla rakentamista on haluttu ohjata kyläalueille ja mitoitus on perustunut alueen kunnallisteknisten verkostojen suunnitelmiin. Kyläalueelle on voinut rakentaa suunnittelutarveratkaisulla. Alueelle on toteutunut infra osittain runkolinjan osalta, mutta jakeluverkostot puuttuvat ja osalle alueista verkostoa ei ole tulossa jatkossakaan. Mitoitus on myös osittain ohjannut rakentamista kyläalueen ulkopuolelle, mikä ei ole ollut tarkoituksenmukaista. Kyläalueille ei ole suuria rakennuspaineita. Lahden yleiskaavaan 2030 osoitetaan osayleiskaavan mukaiset kyläalueet (AT), mutta alueiden mitoitus ei jää voimaan Lahden yleiskaavan 2030 voimaan tulon jälkeen. Näin rakentamista voidaan ohjata parhaiten rakentamiseen soveltuville alueille suunnittelutarveratkaisulla.

Viuhan ja Sydänkankaan alueen metsäalueet osoitetaan maa- ja metsätalousalueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) sekä osittain retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-10). Lisäksi alueella on pienimuotoisia maa- ja metsätalousalueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Luhtaanmaa-Vierumäki välille on osoitettu tavoitteellinen ulkoilureitistön pääväylä. Sydänkankaan pientalovaltainen reserviasuntoalue (AP/res) on osoitettu osaksi Kunnaksen ja Hiekkannummen A-33 asuinalueita.

Pyhantaantien varressa oleva teollisuusalueen reservialue (T/res) osoitetaan elinkeinoelämän alueena (T-34) ja aluetta on laajennettu ottaen huomioon olemassa olevat teollisuuskiinteistöt tien varressa. Lisäksi Mäkeläntien varressa oleva maa-ainestenottoalue (EO/T-res) osoitetaan

kaksoismerkinnällä EO/T-1, jolloin alue varataan elinkeinoelämän alueeksi maa-aineisten oton päätyttyä alueella. Valtatien 12 varteen on osoitettu voimalinja.

Turpeensalmen osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Turpeensalmen osayleiskaavan kokonaisuudessaan. Osayleiskaavan asuinalueet eivät ole toteutuneet alueen pohjavesiolosuhteiden vuoksi ja alue on asemakaavoitettu pääasiassa lähivirkistysalueeksi. Lahden yleiskaavaan 2030 alueen maankäyttö osoitetaan asemakaavan ja olemassa olevan tilanteen mukaiseksi.

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan muutamaa mitoitettua ranta-aluetta lukuunottamatta. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/2), jolla voimassa olevan Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin osayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Osayleiskaavan metsäalueet on osoitettu suurimmaksi osaksi maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-4) tai maa- ja metsätalousalueeksi (M-16). Lahden yleiskaavaan 2030 on osoitettu alueella oleva Lapakiston luonnonsuojelualue (SL-25). Lapakiston luonnonsuojelualueen lounaispuoli sekä Kilpasen ja Hirvilammin alue on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-8). Lisäksi kaava-alueen lampien

ranta-alueet on pääasiassa osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY). Pitkjärven ja Kärkjärven ranta-alueelta on osoitettu poistettavaksi merkittävä määrä loma-asuntoalueeksi (RA) varattuja, kaupungin omistuksessa olevia alueita alueen retkeilykäyttöön varaamisen vuoksi. Kärkjärven rantaan on osoitettu olemassa oleva lomarakennuspaikka (RA-7). Lisäksi Lapakiston luonnonsuojelun alueen pysäköintialueen läheisyyteen on varattu pieni matkailutoimintojen alue (RM-6) mahdollista opastuskeskusta ajatellen. Uutena luonnonsuojelun alueena (SL-26) on esitetty Kangaslammin alue Kumiantien varressa. Ventuksen luonnonsuojelun alue merkintä (SL) korvataan MY-merkinnällä (MY-10). Alue on yksityisen omistuksessa, eikä alueen suojelusta ole tehty rauhoituspäätöstä.

Alhaistentien pientalovaltainen asuntoalue (AP) on osoitettu kyläalueena (AT-15). Pajulahden ympäristöön on esitetty urheilu- ja virkistyspalveluiden alue (VU-14). Alueelle on esitetty ulkoilureitistön pääväyliä laajentamaan Lapakiston retkeilyreitistöjä.

Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaava

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) tulee kumoamaan Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaavan osittain. Lahden yleiskaavan 2030 kartalla esitetään rasterilla alueet (RV/4), jolla voimassa olevan Iso-Kukkasen-, Sala- ja Ruuhijärven rantayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan. Muilta osin rantayleiskaavan alueella tullaan noudattamaan Lahden yleiskaavan 2030 merkintöjä ja määräyksiä kaavan voimaantulon myötä.

Rantayleiskaava jää voimaan mitoitettujen ranta-alueen osalta. Iso-Kukkasen eteläosassa rantayleiskaavan kaavamerkinnät on yleispiirteistetty Lahden

yleiskaavaan 2030 ja kaavamerkintöjä on yhteensovitettu.

Rantayleiskaavan pientalovaltaiset asuntoalueet (AP) on muutettu asuinalueiksi (A) ja virkistysalueet (V) lähivirkistysalueiksi (VL). Pajulahden palveluiden alue (P) on osoitettu matkailupalveluiden alueena (RM-8).

Ruuhijärven kylään ja Kumiantien ja Ruuhijärventien risteysalueelle osoitetaan kyläalueet (AT), joiden alueella ei noudateta voimassa olevan rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä, mikä antaa paremmat mahdollisuudet näiden alueiden kehittämiseen.

Uudenkylän osayleiskaava

Uudenkylän osayleiskaavan merkinnät ja määräykset jäävät voimaan koko osayleiskaavan alueella.

Uudenkylän osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) kartalla. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2030, esimerkiksi rantojen osalta on näytetty pääkäyttötarkoitus eli lomarakentaminen (RA). Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

Lahden suunta -työn 2021-2024 kierrokselle siirtyvät asiat

Seuraavat teemat ovat nousseet esille kaavaprosessin aikana saadusta palautteesta, vaikutusten arvioinneista ja käydyistä keskusteluista. Näihin teemoihin ei ole kuitenkaan vielä tällä kierroksella ehditty kunnolla syventymään ja asiat otetaan tarkasteluun Lahden suunta -työn 2021-2024 kierroksella:

- Yleiskaavoituksen kehittymisen myötä tavoitteena on esittää yleiskaava useammalla oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Kaavakartat olisivat eri teemaisia, jolloin teeman mukaista tietomäärää yleiskaavassa pystyttäisiin lisäämään ja samalla parannettaisiin kaavakarttojen luettavuutta.
 - o Viher-sini –karttaan liittyviä pohjatöitä ovat LUMO- ja luo –kohteiden päivittäminen ja lisäksi voidaan tarkastella, mitä tietoa hulevesien hallinnasta on järkevä tuoda viher-sini –kaavakartan kaavamerkintöihin- ja määräyksiin.
 - o Kulttuuriympäristökohteet on nyt kattavasti selvitetty koko Lahden alueelta, mutta tarkastellaan mitä muita tietoja Kulttuuriympäristö -kartalla on syytä esittää ja millaisia kaavamääräyksiä on syytä antaa.
 - o Infra –kartalla olisi puolestaan mahdollista ottaa tarkasteluun, esitetäänkö joukkoliikenteen runkolinjat siinä vai onko tieto liian usein muuttuvaa kaavakartalle.

- Tarkastellaan mahdollisuus Maaseutupoliittisen ohjelman kytkemisestä Lahden suunta- työhön.
- Selvitys Lahden seudun raideliikenteen seisakkeista ja kehittämistarpeista. Selvityksessä on syytä tarkastella myös seisakkeiden asemaa yhdyskuntarakenteessa. Selvityksen perusteella päätetään, onko seisakkeiden paikkoja tarpeen siirtää, vähentää tai lisätä yleiskaavakartalla.
- Tarkastellaan Kariston itäosien A-aluevarauksen pienentämistä parhaillaan käynnissä olevan kaavarunkotyön pohjalta.
- Lahden pyöräliikenteen tavoiteverkko ja yleiskaavakartalla esitetyt tavoitteelliset pyöräilyn pää- ja aluereitit tarkistetaan seutuyhteyksien osalta. Tarkistuksen pohjana toimii MAL-työssä laadittava seudullisen pyöräverkon selvitys ja pääpyöräverkon yhteyksien määrittäminen ja laajentaminen seutukuntien välille.
- Kiertotalousteeman tarkastelu yleiskaavatasolla.

- Ekosysteemipalveluiden käsittely yleiskaavatasolla.
- Tarkastellaan ja ratkaistaan Elinkeinoelämän alueen T-29 viereisen selvitysalueen (SE) maankäyttö.
- Laaditaan Koiskala-Tiiranmäen alueen liikenneverkon uudelleen arviointi ja ratkaistaan alueen liikenneverkko ja Ruukinkadun jatkeen kaavamerkintä.

Siirtyvät asiat on kuvattu myös liitteessä 17 ja kaavaselostuksessa.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 19.5.2020 § 62.

Lautakunta päätti palauttaa Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen uudelleen valmisteltavaksi.

Lautakunta evästi virkamiehiä siten, että: Perusteluosasta s.15(23) viimeisen kappaleen lause poistettaisiin: "Uusi pääkatu esitetään jatkettavaksi Ruukinkadulta Koiskalantielle lähelle valtatie eritasoliittymää". Lisäksi tiemerkitä poistettaisiin yleiskaavasta. Lisäksi T29 alueella olevalta Sammalmetsän alueelta kaavamerkintä teollisuusalueesta poistettaisiin (T29 alueen eteläiseltä puolelta Koiskalantiehen asti). Alue merkittäisiin viheralueeksi.

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotus valmisteltiin näiltä osin uudelleen. Elinkeinoelämän alue T-29 merkittiin Sammalmetsän osalta selvitysalueeksi (SE). Selvitysalueen kaavamerkintä lisättiin uutena kaavakarttaan ja merkintöihin ja määräyksiin. Selvitysalueen kaavamääräykseen osoitettiin MRL 128 §:n mukainen toimenpiderajoitus ja MRL 43.2 §:n mukainen rakentamisrajoitus. Kaavaratkaisun tiedot

päivitetiin kaava-asiakirjoihin.

Yleiskaavan liikenneverkkoon ei tehty muutoksia, sillä liikenneverkkoa ei voida muuttaa ilman liikenneverkon toimivuuden uudelleen arviointia ja selvittämistä. Liikenneverkkoa ei myöskään voida jättää kaavaehdotuksessa avoimeksi ja ratkaisematta, joten Ruukinkadun jatke jätettiin yleiskaavaan uutena väylänä ehdotuksen mukaisesti. Liikenneverkkoa arvioidaan uudelleen seuraavalla Lahden suunta - kierroksella samalla kuin alueen muutakin maankäyttöä tarkastellaan uudelleen ja tarkemmin.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 9.6.2020 § 73.

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen esittelijän perusteluosaan tekemällä lisäyksellä.

Asian esittelijän, maankäytön johtaja Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

Tekninen ja ympäristölautakunta tekee kaupunginhallitukselle seuraavan esityksen:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet luonnosvaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Mikäli mahdolliset muistutukset tai lausunnot eivät anna muuhun aihetta, kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen: "Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman)."

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä lisäsi perusteluosan kohtaan Elinkeinoelämän alue T-29 seuraavan tekstin: "Kaupunkiympäristön palvelualue ei toteuta Ruukinkadun jatketta Koiskalantielle tällä kierroksella vahvistuvan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) aikana. Rakentaminen ratkaistaan alueella toteutettavien tarkentavien selvitysten perusteella."

Lautakunta hyväksyi lisäyksen yksimielisesti.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan lähivirkistysalue VL-63 karhunsillan tien länsipuolella oleva alue yhdistetään A-43 alueeseen, kaavamerkintä A-43. Ehdotusta kannatettiin ja asiasta äänestettiin. Esittelijän pohjaesitys hyväksyttiin.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan alue T43 säilytetään maa- ja metsätalousmaana, kaavamerkintä M. Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin muutosehdotus: Yleiskaavan alue T43 muutetaan niin että se alueena on oikeusvaikutteisen Uudenkylän osayleiskaavassa olevat alueet ja muut pysyvät maa- ja

metsätalousalueena, kaavamerkintä M. Muutosesitys raukesi kannattamattomana.

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 15.6.2020 § 162.

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle kokouksessaan.

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotusta kokouksessaan 22.6.2020 § 168.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asian esittelijän, kaupunginjohtaja Pekka Timosen päätösehdotus oli seuraava:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet luonnosvaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin.

Mikäli mahdolliset muistutukset tai lausunnot eivät anna muuhun aihetta, kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen: ”Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2030 ja Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman).”

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa tehtiin palautusesitys Lahden suunta -työstä ja Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman ehdotuksen hylkäämisestä. Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Perusteluosan kahdeksanteen kappaleeseen tehdään seuraava muutos:

”Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelman yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen. Ohjelman Lahden keskusta - kokonaisuuden toimenpiteiden tarkemmat sisällöt, toteutusaikataulu ja rahoitus päätetään erikseen Lahden keskustan liikenteen ja liikunnan suunnitelma 2030 (LIISU2030) -päätöksenteon yhteydessä.”

korvaa kappaleen

”Yksittäisten toimenpiteiden rahoituksesta päätetään erikseen.”

Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksen nähtäville asettamista koskevan päätöksenteon vaiheet ja luonnosvaiheen jälkeiset toimenpiteet on katsottavissa kaupunginhallituksen 22.6.2020 § 168 pöytäkirjasta (Liite 36).

Jatkotoimenpiteet

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2017-2020 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2017-2020 hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työ 2017-2020 voimaantulon myötä osa nykyisistä voimassa olevista osayleiskaavoista ja rantayleiskaavasta kumoutuu kokonaan tai osittain.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: ote ilman liitteitä kaupunkiympäristön palvelualueen kunnallistekniikka, ote ilman liitteitä + liite 20 sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (Jokimaan omakotiyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme Ry, MTK Häme ry, Nastolan Teollisuusryhmä, Salpausselän luonnonystävät ry, UPM-Kymmene Oyj/Metsä, Nastola-seura, [REDACTED]

[REDACTED]),
kv

Kv: ote ilman liitteitä kaupunkiympäristön palvelualueen kunnallistekniikka, ote ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (Jokimaan omakotiyhdistys ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme Ry, MTK Häme ry, Nastolan Teollisuusryhmä, Salpausselän luonnonystävät ry, UPM-Kymmene Oyj/Metsä, Nastola-seura [REDACTED]

[REDACTED]), sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY – keskukselle

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomaisen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry.

www.phly.fi

Lahden kaupunki kaavoitus / Markus Lehmuskoski

Asia: Rälssinmäen petolintuhavainnot / Rälssinmäen jätemaiden vastaanottoalueen laajennus

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys (PHLY) on BirdLife Suomen alueellinen jäsenyhdistys Päijät-Hämeessä. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää lintuharrastusta ja -tutkimusta, luonnon- ja ympäristösuojelua sekä kestävästä kehitystä. PHLY sai lausuntopyyynnön Rälssinmäen petolintuhavainnoista, koskien erityisesti mehiläishaukkaa ja huuhkajaa ja lausuu niistä seuraavaa:

Tausta

Selvityspyynnön mukaan Lahden kaupungin kaavoitusosastolla on tehtävänä asemakaavatyö Jokimaan kaupunginosaan Rälssin mäen ympäristöön, jonka tavoitteena on selvittää mahdollisuus laajentaa nykyistä maan- ja lumenvastaanottoaluetta luoteeseen päin. Alueelle tehdyn luontoselvityksen mukaan laajennusta varten aiotulta alueelta havaittiin viitteitä huuhkajan reviiristä, mutta lajia ei havaittu tai lajin pesimäpaikkaa ei löydetty. Lisäksi alueella havaittiin myös mehiläishaukkapari.

ELY-keskus ja ympäristöpalvelut nostivat nämä havainnot esille kaavasta antamissaan lausunnoissa, joiden perusteella teetettiin vielä luontoselvityksen täydennys. Nyt ELY-keskus on kommentoinut, että siihen olisi hyvä liittää myös paikallisen lintutieteellisen yhdistyksen näkemys kyseisten lajien esiintymisestä alueella.

Havainnot Tiira-lintutietojärjestelmässä

Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys tarkasteli Tiira- lintutietojärjestelmään ilmoitettujen havaintojen perusteella mehiläishaukan ja huuhkajan esiintymistä alueella ajanjaksolla 1.1.2015-19.11.2019. Havaintoihin on poimittu ilmoitukset, jotka koskevat Rälssiä tai sen lähialueita.

Huuhkaja

Rälssi ja sen lähialueet ovat useiden pöllöjen elinympäristöä. Taulukossa 1 on esitetty ajanjakson 1.1.2015-22.11.2019. pöllöhavainnot Rälssin alueelta ja sen lähiympäristöstä. Huuhkajahavainnot tai huuhkajaan viittaavat havainnot on merkitty taulukkoon harmaalla. Tiirasta löytyvien havaintojen lisäksi käytiin lausunnon valmistelun yhteydessä keskustelua PHLY:ssä. Seuraavaan on kirjattu sähköposteista joitakin lisätietoja ja kommentteja

Taulukon 1 rivillä 8 olevasta huuhekajahavainnosta:

"Keskellä päivää nähty lintu. Se nousi jostain alueen penkan etelälaidalta ja katosi hyvin matalalla alueen pohjois/koilliskulman metsän sisään paikkaan, jossa kartalla on myös jokin jyrkäne. Ei ollut tilanteessa nähtävissä, oliko linnulla esim. saalista mukanaan. Huuhkajalle tuo ajankohta on jo pesimäaika."

"Silti ainakin itse uskon mahdollisuuteen, että Rälssin alueellaon/ainakin voisi olla huuhekajareviiri. Eri asia sitten miten säännöllisesti ja missä milloinkin. Kaupungin ja liikenteen melu haittaa kuuntelua ja kuuluvuutta, eikä huuhekaja välttämättä ole kevättalvella äänessä kuin muutamana yönä. Jos ei sattumalta osu kohdalle, niin jää tuommoisesta paikasta helposti huomaamatta. Mahdollisen poikueen äänet voisivat kesä-heinäkuussa öisin kuulua helpommin, mutta sitäkin pitäisi vartavasten etsiä."

Taulukko 1. Rälssin tai sen lähialueen pöllöhavainnot 1.1.2015-22.11.2019. Lajijärjestys. (Lähde: Tiira)						
- huuhekaja; lehtopöllö; lapinpöllö; hiiripöllö; viirupöllö; sarvipöllö; varpuspöllö; iso pöllö; keskikokoinen pöllö; pieni pöllö						
Rivi	Laji	Ajankohta	Kunta	Paikka	Määrä	Lisätiedot
1	Hiiripöllö	28.11.2017	Lahti	Jokimaa, Rälssinkall...	1	p
2	Hiiripöllö (Koonti)	2.-4.3.2018	Lahti	Tuomenoja, Kallioine...	1	p Samalla paikalla myös...
3	Hiiripöllö (Koonti)	22.-29.12.2017	Lahti	Jokimaa, Kallioinen	1	p Lieneekö Ala-Okeroinen...
4	Hiiripöllö (Koonti)	6.-18.12.2017	Lahti	Ala- Okeroinen - Kuk...	1	k 1kv p reng Ehkä sama ...
5	Hiiripöllö (Koonti)	5.-9.12.2017	Lahti	Okeroinen, Ali-Äijäl...	1	p Eri lintu kuin Kempil...
6	Hiiripöllö (Koonti)	30.11.-2.12.2017	Lahti	Ali-Juhakkala, Nikul...	1	p
7	Huuhekaja (Koonti)	21.3.2018	Lahti	Ali-Juhakkala, Porvo...	1	p
8	Huuhekaja (Koonti)	28.3.2016	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	Nousi rinteestä jokseenk...
9	Iso pöllö	5.5.2018	Lahti	Tuomenoja	1	p Nähty ikkunasta hahmo...
10	Lehtopöllö	8.9.2019	Lahti	Tuomenoja	1	p
11	Lehtopöllö	23.4.2019	Lahti	Tuomenoja, Rälssinka...	1	Ä
12	Lehtopöllö	23.2.2019	Lahti	Tuomenoja, Rälssinka...	1	ä
13	Varpuspöllö	16.3.2017	Lahti	Ala-Okeroinen, Lintu...	1	Ä Lähdin...
14	Varpuspöllö	21.12.2016	Lahti	Ala-Okeroinen, Rälss...	1	p
15	Varpuspöllö	13.12.2015	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	p
16	Varpuspöllö	3.3.2015	Lahti	Jokimaa	1	Ä
17	Varpuspöllö (Koonti)	16.10.-6.11.2016	Lahti	Tuomenoja	1	Pihapiirin linnunpöntössä
18	Viirupöllö	13.12.2017	Lahti	Jokimaa, Pietilä	1	p koon perusteella luult...
19	Viirupöllö	11.12.2017	Lahti	Jokimaa, Rälssinkall...	1	p koon perusteella olete...
20	Viirupöllö	24.1.2016	Lahti	Ala-Okeroinen, Rälss...	1	p

Merkkien selitteet sarakkeessa lisätiedot:

- p = paikallinen
- k 1kv p = koiras, ensimmäisen vuoden yksilö, paikallinen
- Ä = laulua
- ä = ääntelyä
- vihreä väri riveillä: Rälssissä havaitut huuhekajat

Alueelta on myös vanhempia havaintoja huuhekajasta.

Mehiläishaukka

Mehiläishaukasta tai mehiläishaukka/hiirihaukkalajista on tehty aikavälillä 1.1.2015-22.11.2019 ilmoituksia yhteensä 28 kpl, joista 9 kpl on tai viittaa paikalliseen yksilöön (Taulukko 2). Havainnot on merkitty taulukkoon harmaalla värillä. Havaintorivit 14 ja 15 viittaavat pesivään pariin ja poikasiin.

Tikat

Rälssin metsä, johon myös lausunnon kohteena oleva metsä osa kuuluu, on tikkojen suosimaa aluetta. Alueella on pysyvä pohjantikan reviiri. Pohjantikan pesintä on löydetty tänä kesänä eteläiseltä metsäalueelta (Kuva 1). Edellisessä pohjantikka pesi kalliojyrkänteiden juurella. Palokärki, käpytikka ja harmaapäätikka ovat myös Rälssinmetsien lajistoa. Metsien reuna-alueet ovat myös pikkutikalle sopivaa ympäristöä.

Alueen linnustollinen merkitys

Rälssinkallion alue sijoittuu Lahden mittakaavassa tärkeäksi tunnistetulle pesimälinnustoalueelle Jokimaan metsät, jonka rajaus on julkaistu Lahden II Lintuatlaksen 2. painoksessa (Metsänen, T. 2014). Nykyisellä maantäyttöalueella ei ole juurikaan merkitystä alueen metsälinnuille, mutta laajennuksen myötä hankkeella on mahdollisia vaikutuksia myös metsälajistoon.

Mäen lakialueilla ja ruderaattikasvustoilla on kuitenkin merkitystä muillekin lintulajeille kuin metsälajeille. Alueella on havaittu parina syksynä mm. uhanalaisia tunturikiuruja (CR – äärimmäisen uhanalainen laji).

Taulukko 2. Rälssin tai sen lähialueen mehiläishaukkahavainnot 1.1.2015-22.11.2019. Lajijärjestys. (Lähde: Tiira)
- mehiläishaukka; mehiläishaukka / hiirihaukkalaji; mehiläishaukkalaji

Riv i	Laji	Ajankohta	Kunta	Paikka	Määrä	Lisätiedot
1	Mehiläishaukka	22.8.2019	Lahti	Rälssinkallion maank...	7	m SE
2	Mehiläishaukka	6.8.2019	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	3	p
3	Mehiläishaukka	5.8.2019	Lahti	Rälssinkallion maank...	4	1 +++ SE, 1 - - S, 2 ++ S...
4	Mehiläishaukka	15.7.2019	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	1	p
5	Mehiläishaukka	28.5.2019	Lahti	Rälssinkallion maank...	2	p Tuohijärven kallioiden...
6	Mehiläishaukka	22.8.2018	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	m kiert
7	Mehiläishaukka	28.6.2018	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	1	kiert
8	Mehiläishaukka	12.6.2018	Lahti	Luhdanjoki, lintutor...	1	kiert
9	Mehiläishaukka	29.5.2018	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	1	p
10	Mehiläishaukka	19.9.2017	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	1kv m S
11	Mehiläishaukka	23.8.2017	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	3	2 m E, 1 p kiert
12	Mehiläishaukka	15.8.2017	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	5	1 m S, 3 m S, 1 m S
13	Mehiläishaukka	26.8.2016	Lahti	Rälssinkallion maank...	11	m S-E
14	Mehiläishaukka	9.8.2016	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	3	kiert än
15	Mehiläishaukka	1.7.2016	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	3	2 pariutuneet S-puolella ...
16	Mehiläishaukka	23.5.2016	Lahti	Luhdanjoen Pysäköint...	1	m p
17	Mehiläishaukka	21.5.2016	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	1	p
18	Mehiläishaukka	16.5.2015	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	1	p laskeutui puuhun
19	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	22.8.2019	Lahti	Rälssinkallion maank...	2	m p kiert
20	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	5.8.2019	Lahti	Rälssinkallion maank...	2	kaukana S-puolella p
21	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	12.6.2018	Lahti	Luhdanjoki, lintutor...	2	Kaukana korkealla kiert ...
22	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	19.9.2017	Lahti	Rälssinkallion maank...	2	m SSE
23	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	4.9.2017	Lahti	Ala-Okeroinen, Yli-S...	1	kiert
24	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	26.8.2016	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	m
25	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	21.8.2016	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	3	2 Kaukana kiert, 1 kiert...
26	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	12.6.2016	Lahti	Luhdanjoen lintutorn...	2	p Kaarteli kaukana melk...
27	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	19.8.2015	Lahti	Rälssinkallion maank...	1	p Kaukana S-puolella.
28	Mehiläishaukka / hiirihaukkalaji	1.7.2015	Lahti	Tuomenoja	1	kiert

Merkkien selitteet sarakkeessa lisätiedot:

- m SE = muuttava, etenemissuunta kaakkoon
- 1 +++ SE, 1 - - S, 2 ++ S: määrä (kpl) ohituspuoli (+++) ja suunta (S=etelä)
- p = paikallinen; kiert=kiertelevä
- k 1kv p = koiras, ensimmäisen vuoden yksilö, paikallinen
- Ä = laulua; ä = ääntelyä; än = ääntelevä, nähty

Lisäksi vuosilta 2012 ja 2013 alueelta on reviiiriin viittaavia havaintoja soidintavista linnuista.

Epävarmuustekijät

Tiiran havainnot koostuvat pääasiassa ns. hajahavainnoista ja niiden perusteella ei voida tehdä päätelmiä esiintyykö (pesiikö) jokin laji alueella vai ei. Hajahavainnot eivät ole tehty systemaattisesti tai ne eivät korvaa systemaattisia linnustoselvityksiä. Olemassa olevista havainnoista voidaan kuitenkin saada viitteitä laji(e)n esiintymisestä.

Albus luontopalveluiden luontoselvitykseen ko alueelta vuodelta 2018 ei ole sisällynyt pesimälinnustoselvitystä. Myöskään luontoselvityksen täydennys raporttiin liittyen ei ole tehty maastoinventointeja, vaan on käytetty LUOMUKSEN Rengastustoimiston tietoja. Asiassa huomionarvoista on, että myöskään Rengastustoimiston tiedot eivät ole kattavia ja niiden perusteella ei voida päätellä esiintyykö alueella ko petolintuja vai ei. Jos alueelta ei ole aktiivisesti etsitty petolinjen pesiä, niin havaintoja ei saada, vaikka lajeja pesisikin siellä. PHLY:n mielestä tämä epävarmuustekijä aineistossa olisi pitänyt selvästi tuoda esiin luontoselvityksen täydennyksessä.

Johtopäätökset ja suositukset

PHLY:n tietojen ja näkemyksen mukaan sekä luontoselvityksessä saatujen viitteiden perusteella alueella tai sen tuntumassa voi sijaita huuhkajan reviiri ja pesimäpaikka. Myös mehiläishaukan esiintyminen on mahdollista. Molemmat lajit voivat olla pesimäaikaan piilottelevia ja eivät välttämättä pesi joka vuosi, riippuen ravintotilanteesta ja yksilöiden vaihtumisesta johtuen.

PHLY suosittelee, että alueella tehdään pesimälinnustoselvitys. Pesimälinnustoselvityksen tulisi kattaa mielellään koko lajisto, mutta minimissään uhanalaiset ja Lintudirektiivin I-liitteen lajit sekä lajit jotka on mainittu Lahden II Lintuatlaksen huomionarvoisena lajistona tai vanhan metsän lajeina. Lisäksi selvityksessä tulisi erityisesti panostaan huuhkajan ja mehiläishaukan etsimiseen, koska ”perustasoisessa” pesimälinnustokartoituksessa lajit saattavat jäädä havaitsematta – huuhkaja aikaisen soitimensa ja mehiläishaukka myöhäisen soitimensa – vuoksi. Molemmat lajit ovat uudessa uhanalaisuusluokituksessa luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (EN) lajeiksi. Selvitysalueen tulisi olla kaava-alue laajempi, jotta mahdollisesti lähellä kaava-alueen olevien lintureviirien olemassa olo tunnistetaan ja hankkeen vaikutukset niihin voidaan arvioida ja pesäpaikat ottaa huomioon suunnittelussa, metsänkäytössä ja suojelussa vaikka itse pesäpaikat sijaitisivat kaava-alueen ulkopuolella.

Muuta huomioon otettavaa Rälssin alueesta

PHLY käyttää hyväkseen mahdollisuuden ottaa kantaa myös itse alueen toimiin. Alle on listattu asioita, jotka hyödyttäisivät alueen linnustoa ja lintuharrastusta:

- nykyinen täyttömäen lakialue pitäisi jättää avoimeksi metsittämättä sitä. Viime vuosina siellä on syysmuuttoaikana havaittu uhanalainen tunturikiuru, ja se laji nykyisin viivähtää muuttoaikana nimenomaan avoimilla ”tunturimaisilla” täyttömäillä tai vastaavilla paikoilla. Useammin se siellä ehkä havaittaisiin, mikäli Rälssin alueella olisi mahdollista käydä vapaammin havainnoimassa. Alue on puomitettu työmaa-alue.
- myös vuorihemppoja on havaittu satunnaisilla kevät- tai syysmuuton aikaisilla käynneillä silloin tällöin.

- täyttömäen lakialueelle PHLY ehdottaa lintujen havainnointipaikan tekemistä. Mikäli lakialue jätettäisiin metsittämättä, tornin rakentamisen sijasta toimisi erinomaisesti maa-aineista tehty laajahko kumpare. Tämä olisi PHLY:n toivomus ja samalla se on myös edullinen rakentaa ja ylläpitää.
- Avoin lakialue voisi toimia hyvänä paikkana myös monille hyönteisille ja jopa uhanalaisille sitä ympäristöä kaipaaville perhosille. Mikäli perhoskartoitusta ei ole tehty, olisi se tehtävä.
- Alueelta ei ole myöskään tehty lepakkokartoitusta. Kaikki Suomessa tavatut lepakot kuuluvat Luontodirektiivin IV a) liitteen lajeihin.

Asikkalassa 30. päivänä marraskuuta 2019

Päijät-Hämeen lintutieteellisen yhdistys

Puheenjohtaja

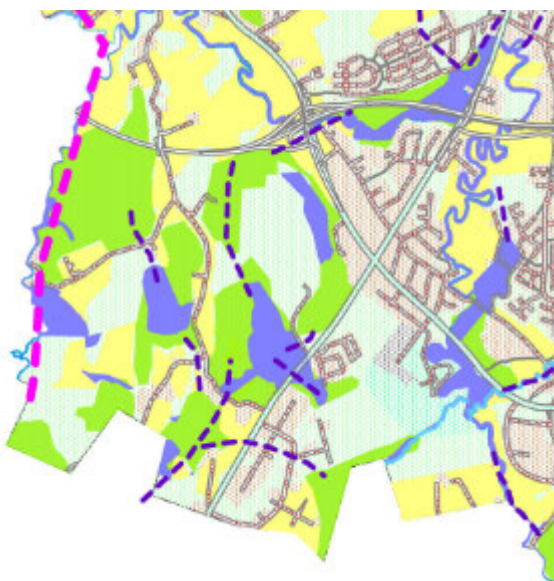
Rälssin hallitovalituksen perusteita tukevat kuvakaapaukset kartoista:

Kaikki allaolevat karttaliitteet vahvistavat, että Rälssin alue kokonaisuudessaan on viher- ja virkistysaluetta. Lahden yleiskaavan liitteistä poimituista kartoista näkyy Rälssin alueen luontoarvot ja aluerajaus jokaisessa kartassa olevan Okeroistentie, kehätien, Helsingintien ja Lintulantien välisellä alueella kokonaan viheraluetta, luonnon monimuotoisuudelle tärkeää metsäaluetta, retkeilyaluetta, ulkoilu- ja luontovyökykettä ja paikallinen ekologisen verkoston yhteys kulkee Rälssin alueelta Kukonkosken alueelle. Nämä kaikki perusteet tukevat, että yleiskaava on lain vastainen.

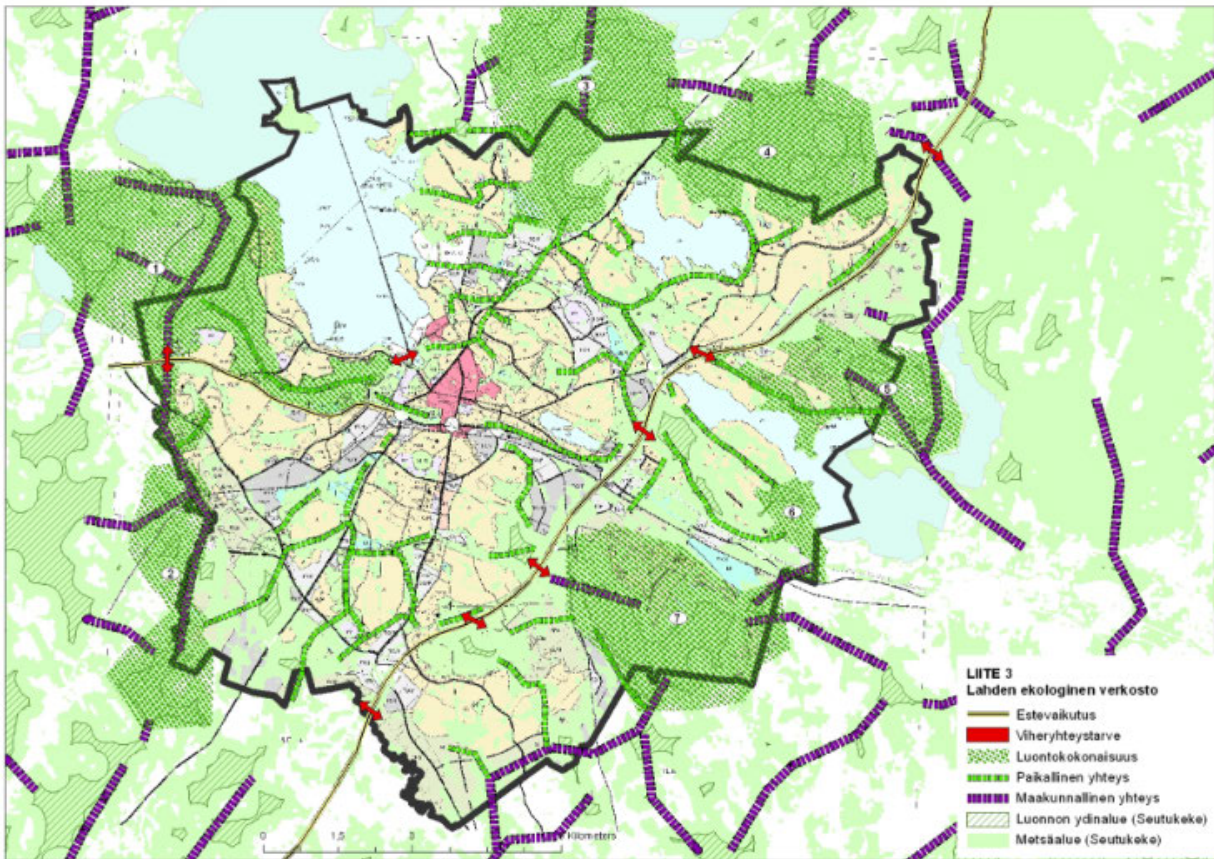

Maakuntakaava ote Rälssin kohdalta: V 32 –alue kokonaan kehätien ja Helsingintien välinen alue.

TP-16-alue ainoastaan Okeroistentien varressa.

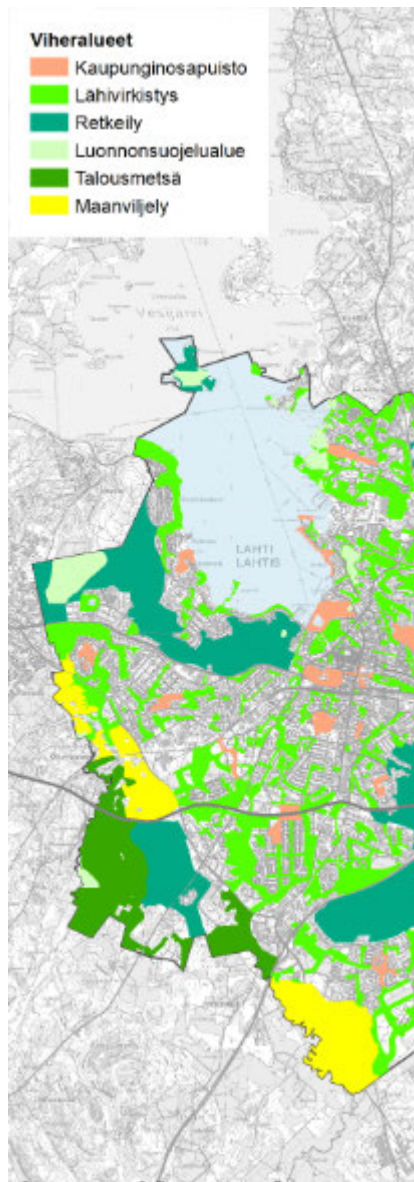
Ote Luonnon monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet-teemakartasta: Rälssin kohdalla kirkkaan vihreällä merkitty luonnon monimuotoisuudelle tärkeät metsäalueet, vaalean vihreällä viheralue, lilalla luonnonsuojelu ja muut arvokkaat luontoalueet ja katkoviivalla paikallinen yhteys. Kartasta nähdään, että koko Rälssin maankaatopaikan ympäristö on luonnonmonimuotoisuudella tärkeää metsäaluetta.

KUVIO 23. Lahden ekologinen verkosto (Väre 2011).

Ote Rälssin kohdalta: koko alue vihreällä, metsäalue ja paikallinen yhteys kulkee Rälssistä Kukonkosken alueelle. Rälssin maankaatopaikka merkitty viivoituksella.

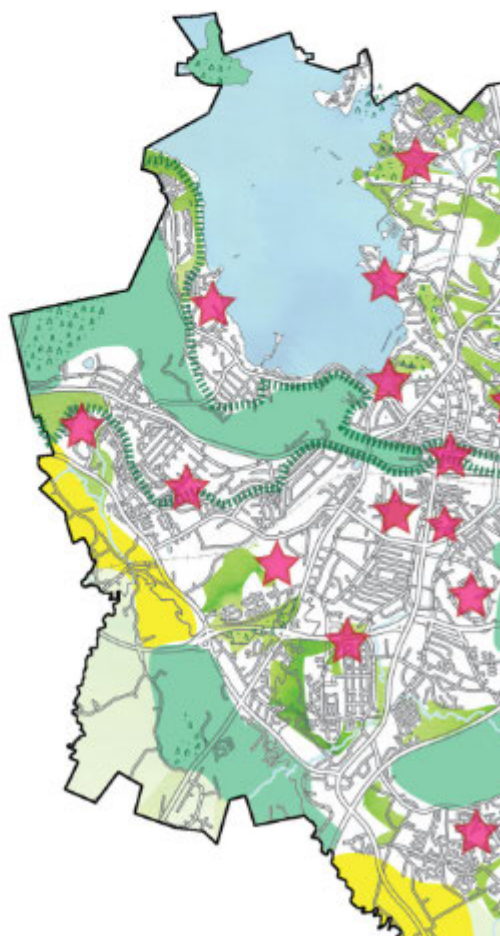
Lahden kaupungin viheralueen kartta otteesta nähdään Rälssin alueen olevan kokonaisuudessaan retkeilyalueena.

Ote Lahden virkistysalueverkoston yleissuunnitelman kartasta Rälssin kohdalta: ulkoilun kannanta merkittävä metsäalue. Koko Rälssin alue, rajautuu kehätiehen (ei teollisuusalueeseen).

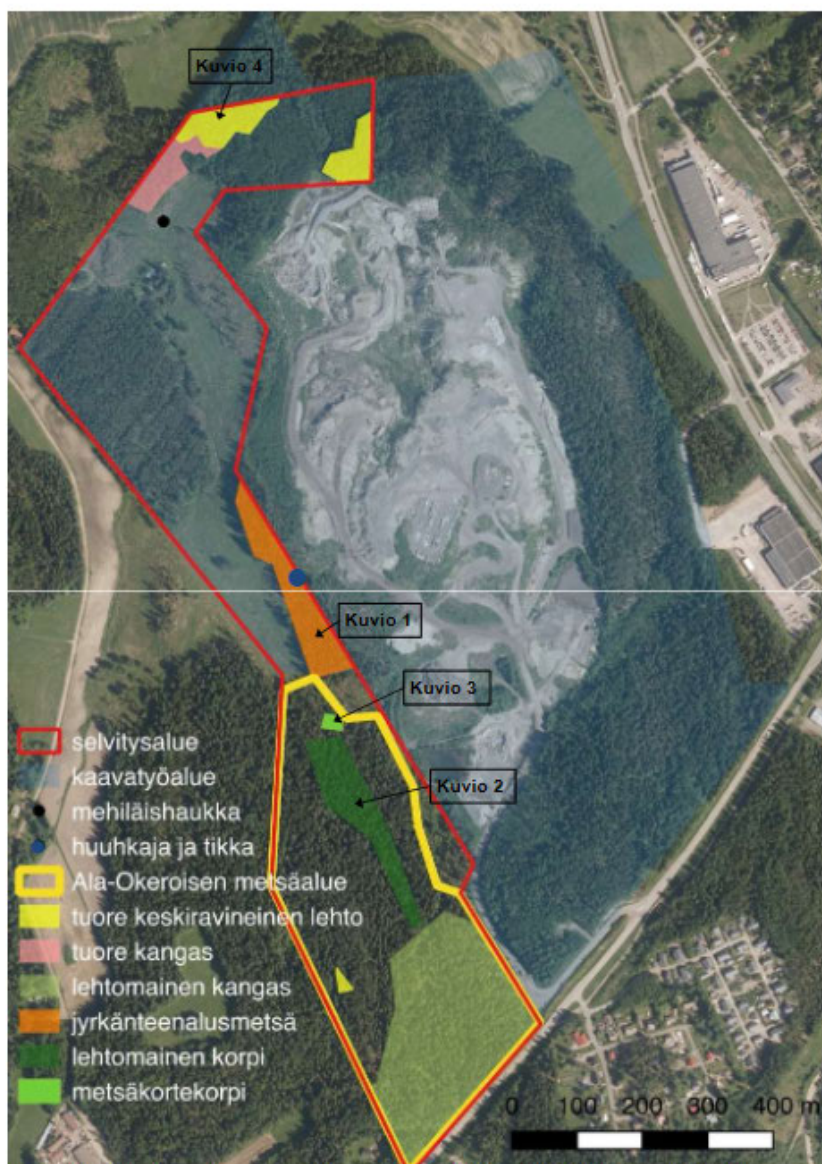
LAHDEN VIRKISTYSALUEVERKOSTO PERIAATE

- ★ Kaupunginosapuistot
- Lähivirkistysvyöhyke
- Ulkoilu- ja luontovyöhyke
- Metsä- ja viljelyvyöhyke
- Järvet
- Salpausselkä

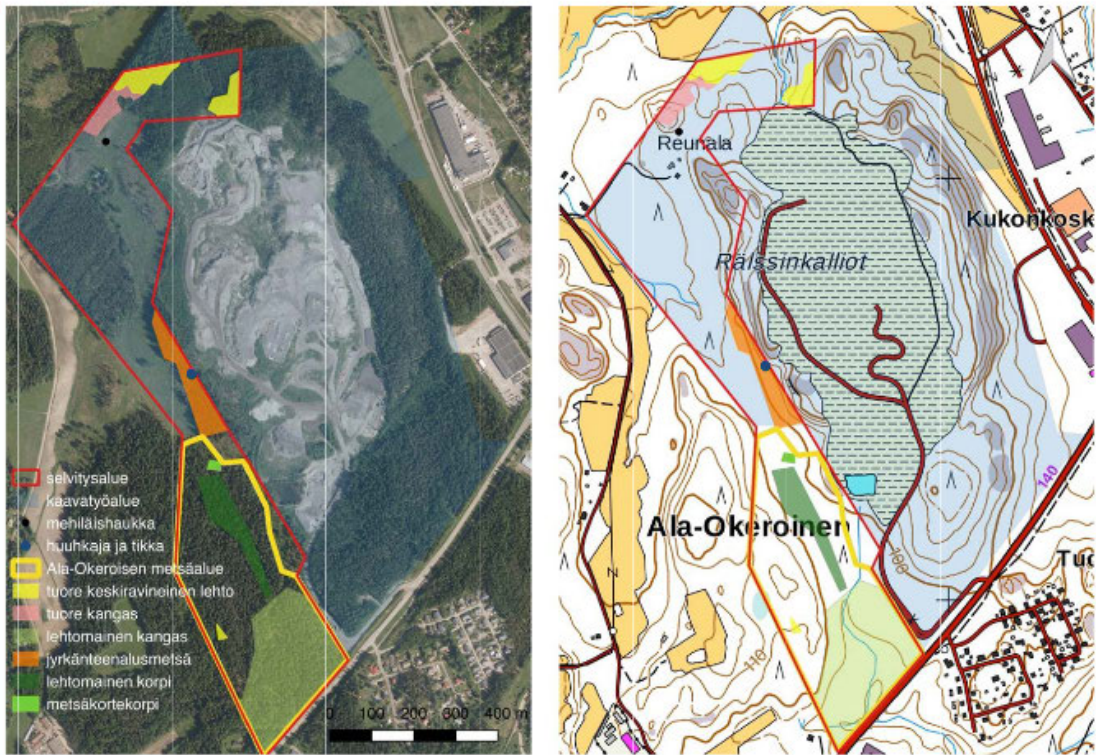
Ote Lahden virkistysalueverkostosta Rälssin kohdalta: koko Rälssin alue ulkoilu- ja luontovyökykkeenä.

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) liitteinä olevista kartoista voidaan todeta, että ne kaikki tukevat Rälssin alueen kokonaisuudessaan olevan Helsingintien ja kehätien välisellä alueella tärkeä viheralue, ei elinkeinoelämäalue kehätien varressa. Tämän kehätien T-23- alueen perusteena on ainoastaan poliittinen tahto, ei muuta.

Kuva 4. Selvitysalueen luontoarvoiltaan merkityksellisimmät yksittäiset metsäkuviot

Tästä luontoselvityksen kartasta nähdään, ettei luontoselvitys kata koko yleiskaavan aluetta. Alueen pohjoisosassa on tuore keskiravinteinen lehto, tuore kangas sekä mehiläishaukka havainto. Koska luontoselvityksestäkin selviää merkityksellisiä metsäkuvioita, täytyy koko yleiskaavan alueen luontoarvot kattavasti selvittää. Tälle merkitykselliselle metsäkuviolle (kuvio 4) ollaan kaavoittamassa T-23-alueita. Luontoselvitys rajautuu Lahden kaupungin määräämälle alueelle, eikä kata yleiskaava-alueita. Jos merkittäviä luontoalueita on ollut asemakaava-alueella, voidaan olettaa, että niitä olisi myös yleiskaava-alueella.

Kuva 3. Selvitysalueen huomionarvoiset luontotyytit sekä lisälajihavainnot.

Tästä luontoselvityksen kartasta nähdään, että arvokkaita luontokohteita on Rälssin alueen ympärillä. Pohjoisessa tuore keskiravinteinen lehto, tuore kangas sekä mehiläishaukka havainto, länsipuolella jyrkänten alusmetsä sekä huuhkaja ja tikka, joten maankaatopaikkaa ei voida laajentaa menettämättä arvokkaita luontokohteita. Ja lain mukaan luonnon monimuotoisuutta ja muita luontoarvoja tulee säilyttää sekä luonnonkauneutta että maisema-arvoja vaalia. Rälssin alueelle kaavoitettu T-23 –alue eikä Rälssin maankaatopaikan laajentamien olisi vastoin lakeja.

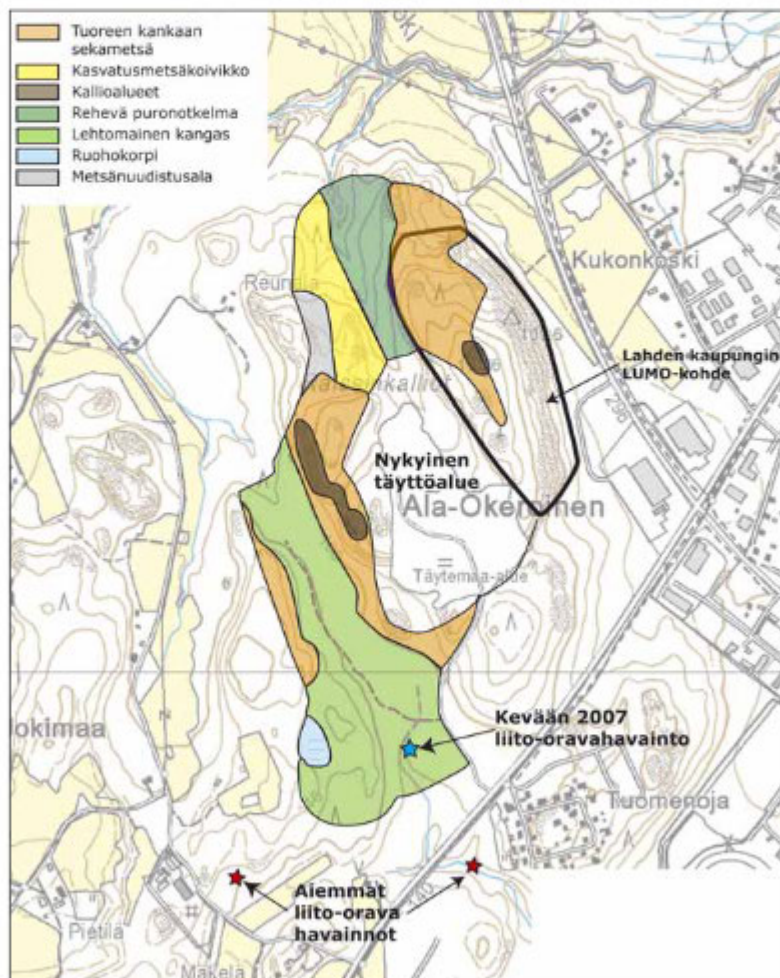
6.9 Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön ja suojelukohteisiin

6.9.1 Nykytila

Lahti kuuluu kasvimaantieteellisesti eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen ja sijoittuu vuokkovyöhykkeelle. Maaperä on viljavaa ja alueen rehevyys näkyy tuoreiden ja lehtomaisten kangasmetsien runsautena. Suunnittelualue sijoittuu Salpausselän eteläpuoliselle alueelle, jota luonnehtivat jokilaaksot, tasaiset peltoaukeat ja kalliiset mäet.

Nykyisin käytössä oleva maanvastaanottoalue on pääosin avointa. Täyttöalueen laitamilla esiintyy matalaa kasvillisuutta, joka on lajistoltaan monipuolista ja sisältää tulokaslajeja.

Nykyistä täyttöaluetta ympäröivät metsät ovat monimuotoisia, järeiden kuusikoiden lisäksi esiintyy reheviä puronokelmia ja avokalliomänniköitä. Valtaosa suunnittelualueen metsistä on kuusivaltaista lehtomaista ja tuoretta kangasta. Suunnittelualueelle sijoittuu myös nuorehkoa kasvatusmetsäkoivikkoa sekä pienialainen avohakkuu. Alueen kasvillisuuskartta on esitelty kuvassa 6.27.

Kuva 6.27. Luontoselvityskartta.

Tästä YVA:n luontoselvityskartasta nähdään, miten maankaatopaikan laajennus on tehty usealle tärkeälle luontoarvojen alueille. Lahden kaupungin LUMO-kohdetta on pienennetty. Voidaan todeta, ettei luonnonsuojelulakia 1§:ä ole noudatettu miltei osin. Samoin tämä YVA:n karttarajaus osoittaa, ettei koko Rälssin alueelta ole tehty kattavaa luontoselvitystä. Kattava luontoselvitys tulee tehdä koko Rälssin virkistysalueelta: mitkä ovat maankaatopaikan vaikutukset alueen luontoon ja alueen ympäristöön.

Kulttuuriperintö ja arkeologia

Laskeuduttaessa Salpausselän harjun eteläpuolelle Ala-Okerointientietä, Rälssinkallioiden länsipuolella avautuu maakunnallisesti maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Okerointien kulttuurimaisemakokonaisuus. Okeroisissa, jossa Luhdanjoki muuttuu Porvoonjoeksi, viljelymaisema on kumpuilevaa. Alueen pohjoisosassa peltoaukea laajenee avaraksi näkymäksi. Laajojen savi- ja silttipeltojen korkeus meren pinnasta vaihtelee tasolla +80...+100 metriä mpy. Ravinteikkaat savialangot on otettu viljelykäyttöön jo varhaisessa vaiheessa ja alue on Suomen varhaisimmin asuttua seutua. Alavat peltoalueet rajoittuvat etelässä Patiokallion ja Rälssinkallioiden väliseen metsäalueeseen, joka on maisemaa rajaava elementti maakunnallisesti arvokkaalle Okerointien kulttuurimaisemalle.

Okerointien kulttuurimaisema-alue sijoittuu nykyisin sekä Lahden että Hollolan alueelle. Kylän itäiset osat liitettiin Lahden kaupunkiin 1933 ja 1956. Kulttuuriympäristöllisesti kylää on kuitenkin yhä perusteltua käsitellä yhtenä maisemallisena ja rakennettuna kokonaisuutena.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse arkeologisesti arvokkaita kohteita. Rälssinkallioiden pohjoispuolella, noin 500 metrin etäisyydellä, Porvoonjoen lounaisrannalla on Yli-Sippalan kivikautinen asuinpaikka. Rälssinkallioiden kaakkoispuolella 500 – 2 000 metrin etäisyydellä sijaitsevat Oksasenalueen, Renkomäen ja Ristolän kivikautiset asuinpaikat. Ristola on yksi varhaisimmista kivikauden asuinpaikoista Suomessa, jonka vanhimmat kerrostumat on ajoitettu noin 9 000 vuoden taakse. On ilmeistä, että myös Porvoonjoen mutkan pohjoispuolelle rakentunut asutus on rautakautista perua.

6.2.2 Vaikutukset

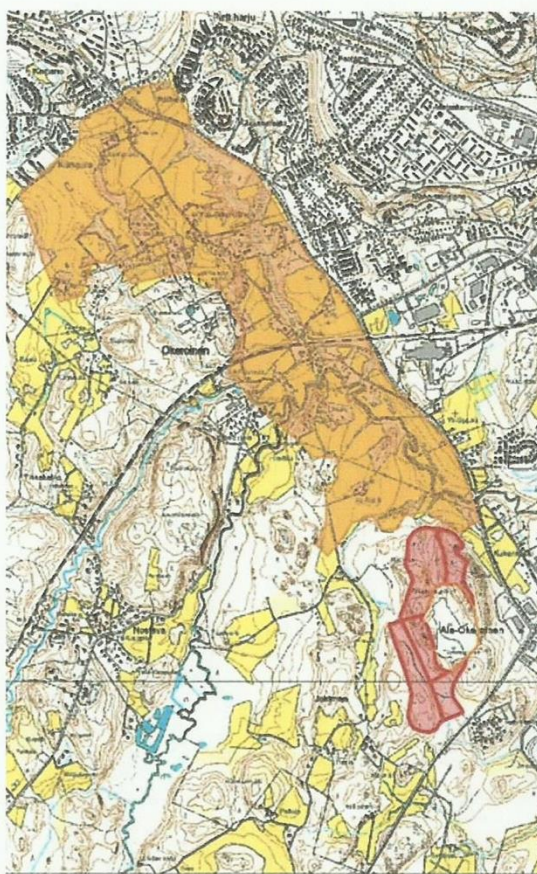
Alueen luonnonmaisema on jo muuttunut alueella vuonna 1993 alkaneen maanvastaanotto toiminnan vaikutuksesta. Suunniteltu laajennus, vaihtoehdosta riippuen, voimistaa tai muuttaa maisemallista vaikutusta samoihin katselusuuntiin kuin nykyiset vaikutukset.

Tavoitteena on, että toiminnan loputtua ja sen jälkeen tehtävän maisemoinnin lopputuloksena alue jää virkistyskäyttöön. Maanvastaanottoalueen täytössä ja alueen maisemoinnissa on kyse vuosikymmeniä kestävästä visuaalisesta maisemahaitasta. Topografisten muokkausten maisemointi ja korjaantuminen kestää vielä vuosia täyttötoiminnan loputtua. Täyttömäki tulee vuosikymmeniä olemaan Salpausselän harjulta etelään päin katsottaessa suurmaisemassa erottuva poikkeava elementti.

Voimassa olevan ympäristöluvan mukainen huippukorkeus täyttömäelle on +145, joka on 15 metriä Rälssinkallioiden luonnollista korkeutta korkeammalla ja myös korkeammalla kuin alueen lähimmät muut mäet. Tällä hetkellä nykyisen maksimikorkeudessaan olevan loppusijoitusalueen huippu erottuu tasaisena, puuttomana lakena Ala-Okerointientieltä nähtynä Okerointien kulttuurimaiseman taustalla sekä Salpausselän harjulta etenkin Männistörinteeltä etelään avautuvassa suurmaisemassa. Kaakosta nykyinen täyttö näkyy Renkomäen eritasoristeyksestä sekä Uudella Orimattilantiellä Jokimaan kohdalla.

Kuva 6.6. Rälssinkalliot Okerointien viljelymaiseman taustalla (kesä 2007).

Kuva 6.8. Maakunnallisesti arvokkaan Okerointien kulttuurimaiseman rajaus.

OPE:
Lüto-orava selvitys Lahdessa 2014-2015 (Jipokekki)

Kartasta nähdään ympäri Rälssin maankaatopaikan on lüto-oravalle soveliasa elinympäristöä.

Karttaan merkitty mahdollinen kulkuyhteys vahvistaa paikallisen yhteysmerkinnän targeellisuuksien, jotta kehätien selvitysalueen lüto-oravat näisevät lükkumaan. Kehätien lüto-orava-alueen poikkeusluvalla tehtin kuitenkin lüto-oravatoipat kehätien ylitykseen!

